

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Inst. Econ. Dezv. Soc.
SALA DE LECTURA

INTEGRAREA MUNCII DE CONCEPTIE ÎN STRUCTURA DE PRODUCTIE

Sub semnul voinței comune de întărire a legăturilor de prietenie și colaborare multilaterală dintre România și U.R.S.S.

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ

Solemnitatea înmînării tovarășului Nicolae Ceaușescu a Ordinului „Revoluția din Octombrie”

Aspect din timpul negocierilor româno-sovietice

Într-o atmosferă de caldă prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă

VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE A DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI DE STAT CONDUSĂ DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ÎN REPUBLICA POPULARĂ POLONĂ

Un eveniment de deosebită însemnătate pentru întărirea prieteniei și colaborării româno-sovietice

POLITICA de pace și colaborare internațională rodnică, promovată cu consecvență de România în relațiile externe, în conformitate cu orientările programatice ale partidului nostru, a fost pusă încă o dată în evidență cu ocazia vizitei de lucru în Uniunea Sovietică efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, la invitația C.C. al P.C.U.S. și a Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S.

Cursul continuu ascendent al evoluției relațiilor prietenești, de bună vecinătate și colaborare multilaterală statornicite între România și Uniunea Sovietică a căpătat noi dimensiuni și valențe în urma discuțiilor fructuoase purtate la Moscova între conducătorii celor două țări. Recenta întâlnire s-a constituit într-un remarcabil eveniment în cronică acestor relații, prin înțelegerea și concluziile comune la care s-a ajuns în cadrul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Konstantin Cernenko, secretar general al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S.

Dind o înaltă apreciere activității profund principiale, pătrunse de o înaltă răspundere pentru interesele țării, ale poporului român, ale cauzei păcii și socialismului, desfășurate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în timpul vizitei, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a subliniat cu deosebită satisfacție „contribuția esențială a secretarului general al partidului, președintelui Republicii, la reușita deplină a acestei vizite, la promovarea și adâncirea tot mai puternică a tradiționalelor relații de prietenie, colaborare și bună vecinătate româno-sovietice”.

Întrevederile de la Moscova au evidențiat, încă o dată, rolul de cea mai mare importanță pe care îl au contactele directe la cel mai înalt nivel, între conducătorii de partid și de stat ai celor două țări, care au permis schimburi de vederi rodnice asupra colaborării bilaterale, ca și asupra unor probleme de bază ale situației internaționale. Înțelegerea și concluziile comune la care s-a ajuns în cadrul convorbirilor purtate sînt menite să stimuleze dezvoltarea colaborării și cooperării, pe baze reciproc avantajoase, pe multiple planuri, dintre România și Uniunea Sovietică.

O importanță deosebită o au înțelegerea convenite în ce privește raporturile economice bilaterale. Locul pe care îl ocupă Uniunea Sovietică în relațiile noastre externe a fost subliniat în repetate rânduri de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pornind de la orientarea programatică a activității internaționale a Partidului Comunist Român, a României socialiste, potrivit căreia țara noastră dezvoltă larg colaborarea și cooperarea cu țările socialiste și, în primul rînd, cu țările socialiste vecine, acordînd atenție deosebită conlucrării pe multiple planuri cu U.R.S.S.

În acest context, de o apreciere deosebită se bucură înțelegerea convenite în ce privește creșterea substanțială a schimburilor economice și ridicarea la un nivel și mai înalt a colaborării și cooperării economice, pe baza încheierii unor acorduri de lungă durată, care să dea perspectivă și stabilitate acestor raporturi, să asigure punerea tot mai largă în valoare a marilor posibilități de care dispun cele două țări. Apreciînd rezultatele obținute, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a cerut guvernului, ministerelor și organelor economice centrale ca, în spiritul concluziilor și al înțelegerei convenite în timpul vizitei de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Moscova, să ia toate măsurile și să treacă de îndată la concretizarea și finalizarea acestora în acorduri și măsuri concrete, să găsească în continuare noi căi și posibilități de a asigura, încă din acest an, creșterea puternică a schimburilor economice, a colaborării și cooperării româno-sovietice, îndeosebi în economie, în știință și tehnică, precum și în alte domenii de interes comun.

În cursul convorbirilor a fost exprimată hotărîrea comună privind amplificarea colaborării pe multiple planuri, hotărîrea de a se intensifica eforturile pentru dezvoltarea largă a acesteia în toate domeniile de activitate, pe baza principiilor deplină egalității în drepturi, stimei și respectului reciproc, neamestecului în treburile interne, solidarității și întraajutorării tovarășești.

În acest sens, în timpul vizitei tovarășul Nicolae Ceaușescu declara: „În cadrul convorbirilor de astăzi am ajuns la concluzii comune privind ridicarea la un nivel și mai înalt a colaborării româno-sovietice — pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii — prin punerea tot mai largă în valoare a marilor posibilități de care dispun țările noastre. Ne-am înțeles să facem în așa fel, încît aceste relații să constituie în toate privințele un exemplu de raporturi între țări socialiste vecine și prietene, care cooperează multilateral în edificarea noii orînduirii”.

Pentru meritele și contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu la cauza socialismului, la dezvoltarea colaborării româno-sovietice și în legătură cu cea de-a 65-a aniversare a zilei sale de naștere, secretarului general al partidului nostru, președintelui Republicii, i-a fost înminat, cu prilejul actualei vizite, de către tovarășul Konstantin Cernenko, Ordinul „Revoluția din Octombrie”, dovadă grăitoare a bunelor relații dintre popoarele și țările noastre. Cu ocazia solemnității de înminare a înaltei distincții, tovarășul Konstantin Cernenko sublinia: „Înminîndu-vă, astăzi, înalta distincție — Ordinul «Revoluția din Octombrie» — doresc să subliniez că aceasta simbolizează bunele noastre sentimente față de dumneavoastră, respectul profund față de Partidul Comunist Român, față de întregul popor român frate, tovarășul nostru de luptă comună pentru continuarea cauzei Marelui Octombrie, pentru construirea societății socialiste și comuniste, pentru asigurarea unei păci trainice pe pămînt. Oamenii sovietici dau o înaltă apreciere realizărilor prietenilor lor români și le doresc noi succese”.

În cadrul convorbirilor a fost exprimată voința celor două țări de a extinde și diversifica colaborarea pe plan bilateral, subliniindu-se totodată necesitatea sporirii eforturilor pentru dezvoltarea colaborării în cadrul C.A.E.R. Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a apreciat în mod unanim poziția exprimată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în timpul vizitei de la Moscova, că Partidul Comunist Român, Republica Socialistă România sînt hotărîte să facă totul și să-și aducă întreaga contribuție la buna desfășurare a apropriei întâlniri economice la nivel înalt a țărilor socialiste membre ale C.A.E.R., astfel încît ea să corespundă pe deplin așteptărilor, să se desfășoare cu cele mai bune rezultate, să ducă la dezvoltarea și perfecționarea colaborării și cooperării în cadrul C.A.E.R.

În mod firesc, discuțiile la nivel înalt au prilejuit un larg schimb de păreri în probleme actuale ale vieții internaționale. Referitor la agravarea situației internaționale, la factorii și cauzele care duc la actuala încordare pe plan mondial, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat preocuparea deosebită față de situația creată pe continentul european în urma trecerii la amplasarea de către S.U.A. a rachetelor nucleare cu rază medie de acțiune în unele țări din vestul Europei și, ca urmare, a trecerii de către Uniunea Sovietică la contramăsurile nucleare anunțate.

Însușindu-și pe deplin aprecierile și concluziile tovarășului Nicolae Ceaușescu, Comitetul Politic Executiv a subliniat în mod deosebit poziția fermă a României, exprimată și cu acest prilej privind necesitatea opririi amplasării de către S.U.A. a rachetelor nucleare cu rază medie de acțiune în unele țări din vestul Europei și a contramăsurilor nucleare anunțate de Uniunea Sovietică, pentru reluarea negocierilor sovieto-americane, în vederea realizării unui acord care să ducă la eliminarea rachetelor nucleare și apoi a oricăror arme nucleare din Europa și din lume. În cadrul convorbirilor a fost reafirmată poziția țării noastre și cu privire la necesitatea lichidării subdezvoltării și instaurării noii ordini economice mondiale, a înlăturării marilor decalaje dintre țările sărace și cele bogate, a soluționării tuturor conflictelor și problemelor litigioase dintre state exclusiv pe

Emilian STANCU

(Continuare în pag. 28)

Momente hotărâtoare în opera de transformare revoluționară, socialistă a României

A SPIRAȚIILE fundamentale cu care s-a identificat poporul român de-a lungul zbuciumatei sale istorii, dorința de a fi liber, independent și suveran, de a trăi în deplină unitate aveau să capete adevăratele lor dimensiuni în epoca inaugurată de revoluția de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă, din august 1944, care a deschis o eră nouă în multimilenara istorie a patriei, a determinat schimbarea din temelii a societății românești și a asigurat edificarea noii orânduiri, de dreptate socială și libertate națională.

Plasată în perspectiva istorică, revoluția de eliberare națională și socială apare drept continuarea și încununarea eforturilor poporului român de a apăra independența, suveranitatea și integritatea statului național unitar român. Ea unește în timp ca un arc de boltă al istoriei noastre lupta seculară dusă de poporul român pentru libertate și dreptate socială, pentru reunificarea țării și cucerirea deplină a independenței de stat, cu lupta partidului revoluționar al clasei muncitoare care, continuând idealurile de libertate, unitate și independență națională ale poporului, a înscris pe stindardul său încă din ultimele decenii ale secolului trecut obiectivul fundamental — răsturnarea claselor exploatoare de la putere, cucerirea puterii de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea, intelectualitatea și celelalte categorii de oameni ai muncii și transformarea societății românești într-o societate nouă, socialistă. „Actul de la 23 August 1944 — arăta secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu — n-a căzut din cer, el a fost rezultatul luptelor îndelungate ale poporului român pentru unitate, libertate și independență națională”.

Odată cu istorica biruință din August 1944 — în fața României se ridicau spre rezolvare obiective și sarcini de prim ordin naționale, antifasciste și general-democratice: mobilizarea tuturor forțelor umane și materiale în scopul ducerii războiului antihitlerist, pentru victoria finală asupra fascismului; refacearea economică a țării; înfăptuirea reformei agrare și a altor reforme cu caracter democratic-revoluționar, democratizarea consecventă a vieții politice a țării și instaurarea unui guvern democratic. Forțele revoluționare, democratice, patriotice, masele largi ale poporului, în frunte cu Partidul Comunist Român, concentrând toate eforturile în războiul pentru înfrângerea Germaniei hitleriste, au dus, totodată, o luptă intensă pentru înfăptuirea transformărilor revoluționare democratice.

Partidul Comunist Român, aflat în fruntea luptei revoluționare a poporului, era conștient că o schimbare profundă și trainică în viața poporului român nu putea fi decât opera sa proprie, rodul luptei unite a tuturor forțelor revoluționare, patriotice, a maselor celor mai largi. De aceea, o preocupare esențială a partidului comunist în cursul desfășurării procesului revoluționar din această etapă — etapa revoluției populare-democratice — a fost realizarea unei largi coaliții a tuturor forțelor democratice, aceasta găsindu-și expresia pe plan național în constituirea **Frontului Național Democrat**.

Afirmarea în cursul procesului revoluționar a rolului conducător al clasei muncitoare, pe baza frontului unic muncitoresc, încheierea alianței muncitorești-țărănești, întărirea alianței cu intelectualitatea legată de popor, atragerea păturilor mijlocii, participarea la luptă, alături de poporul român, a forțelor democratice din rindul naționalităților conlocuitoare, atragerea armatei de partea luptei maselor, slăbirea pozițiilor claselor exploatoare și izolarea de mase, în măsură crescândă, a partidelor acestor clase au asigurat rezolvarea problemei fundamentale a revoluției — aceea a puterii — în favoarea coaliției forțelor democratice. La 6 Martie 1945, a fost instaurat un **guvern revoluționar-democratic, în care precumpănau reprezentanții clasei muncitoare și ai țărânimii**. Exprimând, în esență, o putere de stat nouă, cu pronunțat caracter muncitoresc-țărănesc, o schimbare a însuși regimului politic din țara noastră, guvernul constituit la 6 Martie 1945 a marcat trecerea la profunde transformări democratice, revoluționare.

Amplificarea continuă a procesului revoluționar — reflectată și în structura socială a noului parlament, rezultat din alegerile generale din 1946 — a dus la schimbarea radicală a raportului forțelor în favoarea maselor muncitoare, ceea ce a făcut posi-

bile, la 30 Decembrie 1947, înlăturarea monarhiei și proclamarea României ca republică populară.

Noua etapă istorică — a revoluției și construcției socialiste — a impus ridicarea pe o treaptă superioară a unității clasei muncitoare și a partidului ei revoluționar. Acest obiectiv s-a realizat prin unificarea deplină — organizatorică, politică și ideologică — a clasei muncitoare și făurirea, în 1948, a partidului revoluționar unic al clasei muncitoare ca rezultat al unificării Partidului Comunist și Partidului Social-Democrat, pe baza concepției materialismului dialectic și istoric, a socialismului științific. Aceasta a asigurat forțelor revoluționare din România statul major capabil să conducă revoluția socialistă și opera complexă de edificare a socialismului în patria noastră.

Partidul Comunist Român, pe baza experienței acumulate în perioada amplificării proceselor care au pregătit naționalizarea mijloacelor de producție, a trecut, practic, în iunie 1948, la înfăptuirea ei. În ziua de 11 iunie 1948 a avut loc **ședința Consiliului de Miniștri, care, la propunerea P.C.R., a adoptat proiectul de lege pentru naționalizarea principalelor mijloace de producție**, supunându-l spre deliberare și aprobare Marii Adunări Naționale, organ suprem al puterii de stat, convocată pentru aceeași zi. După dezbateri cei 400 de deputați, prezenți la sesiunea Marii Adunări Naționale, au votat în unanimitate, în seara zilei de 11 iunie 1948, **Legea pentru naționalizarea întreprinderilor industriale, miniere, bancare, de asigurări și transport**. În conformitate cu prevederile legii, au fost naționalizate, ca bunuri ale poporului, toate bogățiile subsolului care nu se găseau în proprietatea statului la data intrării în vigoare a Constituției din aprilie 1948, precum și întreprinderile individuale sau societățile industriale, miniere, bancare, de asigurări, transporturi și telecomunicații, al căror rol economic prezenta importanță pentru stat. În total, prin legea adoptată la 11 iunie 1948 au fost naționalizate 8894 de întreprinderi, dintre care 3560 de interes local. Bunurile naționalizate au trecut în administrarea ministerelor sau organelor locale ale puterii de stat. Prin conținutul și țelurile sale, prin forțele care au promovat-o și au transpus-o în practică, **naționalizarea principalelor mijloace de producție din industrie și transporturi a fost opera revoluționară a clasei muncitoare, sprijinită de întregul popor**. Ea a produs în țară o mare satisfacție — expresie vie a împlinirii unei legitime năzuințe. În cadrul mitingurilor și adunărilor care au avut loc în întreprinderile naționalizate, clasa muncitoare, oamenii muncii, virșnici și tineri, români, maghiari, germani și de alte naționalități, și-au exprimat adeziunea entuziastă la acest act revoluționar.

În opera revoluționară a poporului nostru, **naționalizarea se inscrie ca un moment de covârșitoare însemnătate politică, economică și socială**. Ea a dus la desființarea proprietății capitaliste asupra mijloacelor de producție și a exploatării omului de către om într-o vastă și hotărâtoare zonă a vieții economice, la constituirea, pe acest temel, a noilor relații de producție, a proprietății socialiste — baza economică a puterii populare, a înfloririi națiunii noastre. Prin acest fapt, clasa muncitoare a devenit clasa conducătoare a întregii societăți, cu rol hotărâtor în mutațiile social-economice ce se vor înfăptui ulterior. Totodată, prin naționalizare, smulgându-se din minile monopolurilor străine pozițiile economice deținute în țara noastră, s-a asigurat statului român suveranitatea și controlul deplin asupra tuturor resurselor naturale și activităților economice de pe teritoriul național. „După un secol de la revoluția burgheză-democratică din 1848, după un veac de îndrăjită și eroică luptă de clasă — arată secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu —, proletariatul, în alianță cu țărănimea, unind în jurul său intelectualitatea, forțele largi populare, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, a reușit să pună pentru totdeauna capăt dominației exploatatorilor, să cucerească puterea politică și economică în stat”.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție a permis statului să pună **bazele dezvoltării planificate a economiei naționale**, dirijării conștiente a eforturilor materiale și umane în concordanță cu cerințele și obiectivele majore ale construcției socialiste. S-au creat premisele aplicării politicii de industrializare socialistă, condiție a înlăturării stadiului de

tară slab dezvoltată din punct de vedere economic în care împlinirile istorice situau România.

În calitate de forță politică conducătoare în stat, Partidul Comunist Român a elaborat strategia dezvoltării socialiste a României într-o largă perspectivă. Această strategie, ținând seama de realitățile României, definită în momentul trecerii la construirea societății socialiste ca o țară cu o industrie slab dezvoltată, a situat în centrul politicii de construire a socialismului industrializarea țării ca bază a progresului economiei și culturii, ridicării nivelului de viață al poporului, asigurării independenței și suveranității naționale. Un obiectiv central a fost, de asemenea, așezarea pe baze noi, socialiste, a agriculturii.

Planurile cincinale din perioada 1951—1965 au asigurat crearea bazei tehnico-materiale a societății socialiste în industrie și agricultură. Odată cu împlinirea revoluției agrare și încheierea cooperativizării în cursul cincinalului 1961—1965 s-a realizat victoria relațiilor de producție socialiste în întreaga economie națională, făurirea economiei socialiste unitare. În 1965, ponderea unităților socialiste în producția globală industrială reprezenta 99,7%, în suprafața agricolă 91,4%, în comerț 99,8%, în venitul național 95,5%, în populația ocupată 93,7%.

Un rol important în opera de edificare a socialismului a avut politica partidului de ridicare a nivelului de cunoștințe ale maselor largi populare, de dezvoltare a învățământului de toate gradele, de pregătire a cadrelor necesare tuturor sectoarelor.

Generalizarea relațiilor de producție socialiste, a proprietății socialiste a avut ca rezultat desființarea claselor exploatare și realizarea unei structuri sociale unitare, alcătuită din clase și categorii sociale prietene, crearea condițiilor pentru manifestarea deplină a energiilor și forțelor creatoare ale întregii națiuni. Făurirea economiei socialiste unitare „reprezintă — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — cea mai mare victorie politică a partidului nostru după cucerirea puterii”.

Edificarea noii orânduiri sociale, constituind un proces revoluționar unic, complex, de lungă durată, a pus în fața partidului și poporului nostru, după triumful relațiilor de producție socialiste, sarcini noi, cerute de soluționarea, în continuare, a problemelor economice, sociale, politice, ideologice și culturale, de ridicarea la un nivel tot mai înalt a conducerii întregii societăți și adâncirea democrației socialiste pe care le implică vasta operă de împlinire plenară a principiilor socialiste.

În orientarea eforturilor poporului în această direcție, un rol de cea mai mare importanță l-a avut **Congresul al IX-lea al partidului, eveniment politic de importanță crucială care a inaugurat o epocă nouă — epoca împlinirii celor mai rodnice din întreaga istorie națională — și pe care poporul a legat-o trănic de numele și fapta secretarului general al partidului nostru, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, numind-o cu legitimă mândrie „Epoca Ceaușescu”.**

Congresul al IX-lea și, pe linia inaugurată de el, Congresele X, XI și XII și cele patru Conferințe naționale ale partidului au promovat permanent un puternic spirit înnoitor în întreaga societate, au dinamizat energia și capacitatea creatoare a națiunii, reprezentând evenimente hotărâtoare în dezvoltarea patriei noastre socialiste pe calea progresului multilateral. Ca urmare a dezvoltării bazei tehnico-materiale a țării, a perfecționării relațiilor sociale, a consolidării societății noastre socialiste, Congresul al X-lea al partidului a apreciat că s-au creat condițiile pentru trecerea țării noastre într-o etapă nouă, superioară, obiectiv necesară — **etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.** Strategia și orientările tactice ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism și-au găsit o formulare amplă în **Programul Partidului Comunist Român** adoptat de Congresul al XI-lea al partidului. Această etapă reprezintă, potrivit concepției partidului nostru, un proces revoluționar complex, atotcuprinzător, care vizează dezvoltarea armonioasă și perfecționarea întregului sistem al forțelor de producție, realizarea unei puternice dezvoltări economice a țării, transformări revoluționare de importanță istorică în ansamblul relațiilor de producție sociale, în existența și conștiința socială a maselor, perfecționarea întregului sistem al suprastructurii, promovarea eticii și echității socialiste.

Pe temelile de nezdruncinat ale economiei socialiste unitare, ale proprietății socialiste, ale dezvoltării puternice a forțelor de producție și repartizării lor raționale pe întregul teritoriu național, ale efortului propriu conjugat cu larga cooperare internațională, ale unității moral-politice a poporului, România a cunoscut în anii construirii socialismului și, mai cu seamă, în perioada istorică inaugurată de Congresul al IX-lea, — când întreaga activitate a partidului și statului a cunoscut o puternică dinamizare, ca urmare a spiritului novator, profund științific, revoluționar promovată de secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, strălucit strateg și doctrinar al progresului economic și social al țării, devotat trup și suflet cauzei partidului și poporului, socialismului, păcii în lume, — transformări cu adevărat istorice. România s-a transformat într-o țară industrial-agrară caracterizată prin schimbări radicale în baza materială, în nivelul și calitatea forțelor

de producție, în structura socială, prin ridicarea gradului de civilizație a poporului, prin asigurarea participării active și efective a tuturor oamenilor muncii la viața politică și socială, la elaborarea și împlinirea deciziilor, în cadrul larg al democrației noastre socialiste. S-a realizat unitatea și coeziunea întregului popor în jurul partidului, s-a cimentat frăția dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare. Poporul român, suveran pe destinele sale, își aduce contribuția la rezolvarea marilor probleme internaționale ale lumii contemporane, marcată de imperativele dezarmării și păcii, ale făuririi unei noi ordini economice și politice internaționale.

În perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea, Partidul Comunist Român, secretarul general al partidului nostru au întreprins un profund demers științific și o amplă activitate practică, aducând contribuții de seamă la îmbogățirea gândirii social-politice contemporane în probleme teoretice și practice majore, cum sînt: dialectica relației general-particular, național-internațional, obiectiv-subiectiv în viața socială, conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată, raportul dialectic dintre partid și stat, dezvoltarea democrației socialiste și creșterea rolului statului democrației muncitorești, noțiunea de proprietate socialistă, rolul națiunii în epoca actuală, geneza și mecanismul contradicțiilor în socialism, precum și căile soluționării lor, dinamica și complexitatea formării conștiinței înaintate, procesele economico-sociale specifice contemporaneității și cerințele aplicării unor noi principii în relațiile dintre state.

Întreaga dezvoltare pe care a cunoscut-o România demonstrează cu putere justetea politicii partidului nostru, care, pornind de la condițiile specifice ale țării, de la cerințele și necesitățile obiective ale dezvoltării ei economico-sociale, aplică într-un spirit profund creator principiile generale ale edificării socialismului. Conducerea de către partid a vieții economice și sociale, a întregii societăți reprezintă — așa cum arată experiența — o cerință logică, condiția hotărâtoare a împlinirii tuturor idealurilor și aspirațiilor de progres și bunăstare ale poporului. **„Acum cînd analizăm stadiul la care a ajuns societatea românească — arăta secretarul general al partidului nostru la plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 — putem spune cu îndreptățită mîndrie că partidul nostru comunist și-a îndeplinit cu cinste misiunea istorică, a asigurat conducerea întregului popor în activitatea tumultoasă de împlinire a celei mai umane societăți din lume, a societății socialiste”.**

În definirea obiectivelor etapei actuale de dezvoltare a societății noastre socialiste, Partidul Comunist Român dă expresie unei viziuni dialectice, care privește socialismul, societatea socialistă nu ca un act finit, ci ca un **proces revoluționar continuu.** Secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat în repetate rânduri că procesul revoluționar nu s-a încheiat ci se manifestă și se va manifesta în toată opera de făurire a socialismului și comunismului. Legile dialecticii materialiste, contradicțiile dintre vechi și nou, trecerea de la cantitate la o nouă calitate continuă să constituie factorul activ, dinamizator al edificării societății socialiste multilateral dezvoltate.

Înfiptuirea tuturor acestor obiective necesită manifestarea cu putere a spiritului revoluționar, materialist-dialectic în abordarea tuturor problemelor. Astăzi principala formă de manifestare a luptei revoluționare, a spiritului revoluționar o constituie activitatea pentru consolidarea și dezvoltarea multilaterală a societății noastre, pentru progresul economic și social — baza întăririi independenței naționale, pentru învingerea greutăților și înlăturarea a tot ceea ce s-a perimat și frînează mersul înainte, pentru promovarea noului. Referindu-se la importanța activității teoretice, ideologice, de analiză a tuturor fenomenelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază că nu de înnoire trebuie să ne temem, ci de stagnare în gândire. **„Nu trebuie să existe — sublinia secretarul general al partidului nostru în Cuvîntarea la plenara C.C. al P.C.R. din 21—22 martie 1984 — nici o rezervă de a lua măsuri pentru înlocuirea a tot ceea ce este vechi și pentru a face loc noului ! Nu trebuie să existe nici un fel de teamă de a promova, în toate domeniile, spiritul nou, revoluționar, concepțiile revoluționare de muncă, de gândire ! Partidul nostru își va putea îndeplini misiunea sa istorică numai dacă nu se va opri la dogme, dacă nu va rămîne închisat, dacă va avea curajul să privească realitățile și să acționeze în concordanță cu cerințele legilor obiective ale dezvoltării economico-sociale !”.**

Retrospectiva celor patru decenii de luptă eroică atestă că factorul decisiv al marilor biruințe dobîndite de națiunea română în anii socialismului, al forței și trăniciei orînduirii noastre socialiste îl reprezintă unitatea de nezdruncinat a muncitorimii, țărănimii, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate în jurul partidului. Iată de ce poporul nostru este ferm hotărît să apere unitatea sa de granit în jurul partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, să acționeze neabătut pentru asigurarea mersului nostru socialist și comunist continuu ascendent, în folosul oamenilor de astăzi și de mâine ai acestei țări.

Gheorghe SURPAT

Creșterea și modernizarea fondurilor fixe, a potențialului productiv al țării (1)

IN ÎNTIMPINAREA celor două mari evenimente ale acestui an — sărbătoarea de la 23 August și cel de-al XIII-lea Congres al partidului —, întregul nostru popor își consacră forța și energia înfăptuirii cu succes a planurilor de dezvoltare economico-socială a patriei, a Programului partidului. În cei 40 de ani care s-au scurs de la începerea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, în societatea noastră s-au realizat uriașe transformări revoluționare, economice și sociale, care au schimbat din temelii înfățișarea țării. În mod deosebit perioada cea mai rodnică, mai dinamică și mai bogată în înfăptuiri s-a dovedit a fi cea inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului. Purtând pecetea gândirii și acțiunii tovarășului Nicolae Ceaușescu, această etapă — prin strategia științifică și realizările istorice dobândite, se înscrie în istoria patriei cu o însemnată decizie în ascensiunea socialistă a României, în opera complexă de edificare a noii societăți, cu o economie modernă, bazată pe cuceririle revoluției științifico-tehnice contemporane, cu un nivel de trai material și spiritual în continuă creștere, cu o știință și cultură în permanentă dezvoltare.

Așa cum demonstrează practica socială, într-o perioadă istorică scurtă, transpunând în viață politica partidului, România a lichidat starea de înapoiere economică și s-a transformat într-o țară industrial-agrară, cu o industrie modernă și o agricultură în plin progres, care înaintea ferm spre nivelul de țară cu dezvoltare economică medie. Desigur, factorul hotărâtor, cheia succeselor de importanță istorică ale acestor ani, l-a constituit efortul poporului nostru, opțiunea fermă a partidului pentru dezvoltarea puternică a forțelor de producție, pentru crearea aparatului de producție al unităților socialiste, a fondurilor fixe ale societății. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu „dacă România, trecând pe calea construcției socialiste, nu ar fi acționat pentru dezvoltarea puternică a forțelor de producție, pentru realizarea unei industrii moderne, pe baza tehnicii celei mai avansate, am fi rămas în continuare o țară slab dezvoltată, dependentă de țările industrializate“.

Aplicând ferm politica de industrializare a țării s-a obținut o puternică dezvoltare și modernizare a fondurilor fixe partea cea mai importantă a avuției naționale, aparatul de producție al societății noastre socialiste. De aceea, creșterea cantitativă și perfecționarea calitativă a acestora și, îndeosebi, a mașinilor, utilajelor și instalațiilor de lucru, folosirea lor eficientă pe baza tehnologiilor avansate și a organizării științifice a muncii, constituie factori principali de introducere continuă și rapidă a progresului tehnic în economie, de economisire a muncii

sociale, de sporire a produsului social și a venitului național etc.

Ca element component al potențialului productiv al țării, fondurile fixe îndeplinesc un rol hotărâtor în cadrul reproducției socialiste, în asigurarea progresului general al economiei. Reflectând procesul economic de unire a forței de muncă cu mijloacele de muncă, ele contribuie nemijlocit la dezvoltarea dinamică a producției socialiste, la ușurarea muncii și sporirea productivității ei, la ridicarea nivelului tehnic-cultural al oamenilor muncii, la îmbunătățirea situației lor materiale etc. Iată de ce, înzestrarea economiei naționale cu fonduri fixe și, în primul rând, cu fonduri fixe productive, perfecționarea lor continuă pe o bază tehnică modernă, a constituit și constituie una din cele mai de seamă preocupări ale partidului și statului nostru. „Pentru a făuri un destin luminos poporului nostru... — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să asigurăm mijloacele necesare creșterii în ritm înalt a forțelor de producție, înflorirea întregii economii socialiste, sporirea avuției noastre naționale și ridicarea, pe această bază, a gradului de civilizație, a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor“. (România pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, București, Ed. politică, 1976, p. 595—596).

Creșterea cantitativă și calitativă a fondurilor fixe

ÎN ANII construcției socialiste, prin programele de investiții, partidul și statul nostru au alocat fonduri de la an la an mai însemnate pentru dezvoltarea industriei construcțiilor de mașini și a altor ramuri producătoare de fonduri fixe în vederea ridicării continue a nivelului tehnic al producției, a satisfacției nevoilor de consum productiv și neproductiv ale societății. Deja, la sfârșitul anului 1982, valoarea fondurilor fixe din economia națională era de 2.192,2 miliarde lei, de 9,7 ori mai mare decât în anul 1950 și de circa 4,4 ori față de 1965. În același interval, fondurile fixe ale industriei — ramură

conducătoare a producției materiale — au cunoscut o creștere și mai susținută, valoarea lor depășind pe cea a anului 1950 de 24 ori și de 6,7 ori nivelul anului 1965 (tabel 1). Au fost, astfel, construite și au început să producă în toate ramurile mii de întreprinderi și secții noi, inzestrate cu utilaj perfecționat, iar un număr însemnat de fabrici și uzine au fost dezvoltate și modernizate. Numai în cincinalul 1976—1980, de pildă, s-a asigurat punerea în funcțiune a 2.491 capacități noi industriale și agrozootehnice, modernizarea și reutilizarea a numeroase întreprinderi și secții, precum și realizarea unor importante obiective social-culturale. Din sporul de circa 667 miliarde lei al fondurilor fixe, aproximativ 2/3 au revenit industriei și agriculturii. Pe ramuri ale economiei naționale, în anul 1982, structura fondurilor fixe se prezenta așa cum apare în tabelul 2.

În prezent, ca urmare și a sporului realizat în anul 1983, economia noastră națională dispune de fonduri fixe în valoare de peste 2.400 miliarde lei, din care aproape 2.000 miliarde lei mașini, utilaje și instalații productive. Circa 80 la sută din aceste fonduri fixe au fost puse în funcțiune în ultimul deceniu, fapt ce demonstrează procesul rapid de înnoire a bazei tehnico-materiale, de modernizare a aparatului de producție al unităților socialiste și de obținere de către acestea a unor productivități superioare.

În cincinalul actual, potențialul tehnic productiv al țării noastre sporește sensibil prin construirea de noi capacități de producție și modernizarea celor existente, prin realizarea de numeroase obiective economice. Dealtfel, în cei trei ani parcurși au și fost date în folosință peste 1.600 obiective industriale și agricole mai importante.

Orientarea fermă în direcția dezvoltării susținute a industriei și îndeosebi a industriei producătoare de mijloace de producție a dus la faptul că aproximativ trei pătrimi din totalul fondurilor fixe sînt concentrate în ramurile hotărâtoare ale acesteia. Acest lucru reflectă preocuparea partidului și statului nostru pentru dezvoltarea cu precădere a industriei grele, cu ramurile ei de bază, de care depinde avântul în-

Tabel 1

Anii	Dinamica fondurilor fixe, pe ramuri ale economiei naționale (la sfârșitul anului)						
	Fonduri fixe total	Industria	Construcții	Agri-cultură	Transporturi și telecomunicații	Gospodăria comunală, de locuințe și alte servicii neproductive	Invățămînt, cultură și artă, ocrotirea sănătății, servicii sociale și cultură fizică
A	1	2	3	4	5	6	7
	1950 = 100						
1965	223	357	791	159	177	180	334
1975	534	12 ori	27 ori	334	414	291	645
1980	827	20 ori	53 ori	482	689	297	889
1982	972	24 ori	61 ori	577	808	457	977

Sursa : Anuarul Statistic al Republicii Socialiste România, 1983, p. 50

Tabel 2
Structura fondurilor fixe, pe ramuri ale economiei naționale (la sfârșitul anului)
procente

Anii	Fonduri fixe total	Industria	Construcții	Agricultură	Transporturi și telecomunicații	Gospodăria comună, de locuințe și alte servicii neproducătoare.	Învățământ, cultură și artă, ocrotirea sănătății, asistență socială și cultură fizică
A	1	2	3	4	5	6	7
1950	100,0	19,8	0,7	19,0	13,7	31,2	2,5
1965	100,0	31,6	2,4	13,5	10,9	25,2	3,8
1975	100,0	41,6	3,5	11,4	12,1	19,7	3,5
1980	100,0	44,0	4,1	10,7	12,9	17,4	3,2
1982	100,0	44,6	4,3	10,8	13,0	17,1	2,9

Sursa: Anuarul Statistic al Republicii Socialiste România, 1983, p. 50

tregii economiei, reflectă grija pentru ridicarea continuă a nivelului tehnic și calitativ al producției, pentru reutilizarea întreprinderilor existente și înzestrarea celor noi cu utilaje și agregate la nivelul celor mai avansate realizări pe plan mondial. „In ultimă instanță scopul industrializării — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — este acela de a asigura creșterea accelerată a mijloacelor de producție pentru utilizarea și dezvoltarea rapidă a tuturor ramurilor economiei naționale de care depinde satisfacerea cerințelor de consum ale întregului popor, precum și asigurarea mijloacelor pentru reproducția socialistă largită, pentru progresul continuu al societății”. (România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste, vol. 2, Editura politică, București, 1968, p. 533).

În același timp, creșterea cantitativă a fondurilor fixe, în procesul industrializării socialiste a țării, a dus și la concentrarea acestora în întreprinderi tot mai mari, ca urmare a avantajelor tehnice și economice pe care le oferă marea producție, a posibilității acesteia de a îmbina și folosi cu maximum de eficiență factorii de producție în scopul obținerii de rezultate superioare. Având în vedere aceste avantaje, partidul și statul nostru au mobilizat cu consecvență importante mijloace materiale și financiare pentru realizarea unor obiective industriale și agrozootehnice care concentrează, în cadrul lor, un mare volum de fonduri fixe. În industria republicană, de pildă, din totalul de 1 362 întreprinderi existente la sfârșitul anului 1982 (tabel 3), 172 dispuneau de fonduri fixe cu o valoare cuprinsă între 500 milioane până la 1 miliard lei, iar 205 — peste 1 miliard.

Schimbări esențiale au avut loc și în structura fondurilor fixe, în sensul îmbunătățirii ei prin lărgirea și modernizarea, înainte de toate, a fondurilor fixe productive, care determină posibilitățile de creștere economică, de progres al țării. Această tendință s-a manifestat în toți anii construcției socialiste, dar cu deosebire după Congresul al IX-lea al partidului. De pildă, numai în ultimul deceniu valoarea fondurilor fixe productive în economie a crescut de peste 2,7 ori, iar în industrie de 2,8 ori. Așa se explică faptul că, în anul 1980, ponderea fondurilor fixe productive în totalul fondurilor fixe ale economiei naționale era de circa 78 la sută, față de 75,4 la sută în 1975.

Concomitent s-a acționat în mod constant în direcția îmbunătățirii structurii tehnologice a fondurilor fixe prin creșterea ponderii părții active a acestora — mașini, utilaje, instalații etc., care au un rol hotărâtor în procesul de producție, ele determinând gradul de înzestrare tehnică a muncii, nivelul productivității acesteia, dinamici și ritmurile de creștere a producției

etc. Creșterea ponderii mașinilor, utilajelor și instalațiilor de lucru în structura fondurilor fixe productive reflectă preocuparea partidului și statului nostru de promovare și extindere a tehnicii noi în toate ramurile economiei naționale. Din punctul acesta de vedere este deosebit de semnificativ faptul că numai în ultimii zece ani au fost asimilate peste 20 de mii de noi mașini, utilaje, instalații și aparate, cu caracteristici funcționale superioare, realizate la nivelul cerințelor revoluției tehnico-științifice contemporane.

Dealtfel, ceea ce a caracterizat și caracterizează reproducția fondurilor fixe productive ale economiei noastre naționale a fost și este ritmul intens de reînnoire și perfecționare calitativă a acestora. Disponind de condiții favorabile pentru introducerea tehnicii noi în toate domeniile de activitate, Partidul Comunist Român a desfășurat și desfășoară un larg program de modernizare a mașinilor și utilajelor existente, de re proiectare a unui însemnat număr de mașini învechite și de înlocuire a unora cu altele noi, mai perfecționate.

Atit noile construcții, cit și lărgirea și reconstrucția întreprinderilor existente au dus și duc deci nu numai la creșterea cantitativă a capacităților de producție, ci și la schimbarea calita-

materiale pe o durată de timp îndelungată, lărgirea și reconstrucția întreprinderilor existente presupun eforturi mai reduse, iar durata realizării lor este considerabil redusă. Dealtfel, faptele arată că recuperarea cheltuielilor efectuate pentru reconstrucția și lărgirea fondurilor fixe în funcțiune are loc de câteva ori mai repede decit în cazul noilor construcții. Aceasta înseamnă că reutilizarea tehnică a întreprinderilor permite rezolvarea mai rapidă și cu cheltuieli materiale și bănești mai reduse a sarcinilor de sporire și perfecționare a producției. De aceea, așa cum a indicat secretarul general al partidului, în majoritatea ramurilor și îndeosebi în industria prelucrătoare din zonele cu o anumită dezvoltare industrială, masa principală a investițiilor a fost și este dirijată în scopul reconstrucției, lărgirii și reutilizării tehnice a întreprinderilor existente pe baza mecanizării complexe și automatizării producției, introducerii noilor procedee tehnologice, care conduc la economisirea și valorificarea superioară a resurselor materiale, la creșterea productivității.

Paralel cu lucrările de reconstrucție și lărgire a fondurilor fixe existente, în țara noastră s-a desfășurat și acțiunea de modernizare a mașinilor în fabricație și a mașinilor și utilajelor aflate în funcțiune, acțiune prin care se realizează ridicarea caracteristicilor tehnice și economice de exploatare, prin îmbunătățiri constructive și tehnologice, în scopul aducerii lor cit mai aproape de nivelul tehnicii actuale. Experiența multor întreprinderi industriale arată că modernizarea mașinilor și utilajelor în funcțiune constituie una din rezervele importante de creștere a productivității muncii, de ridicare a calității produselor și de reducere a costurilor de producție, o cale economică avântoasă de introducere a tehnicii noi în producție și de creare a condițiilor necesare pentru realizarea și depășirea sarcinilor de plan. De aceea, paralel cu

Tabel 3
Gruparea întreprinderilor industriale de subordonare republicană după mărimea fondurilor fixe în anul 1982 (valoare inițială)

Total întreprinderi	Până la 10 000 mil lei	De la 10 001 până la 100 000 mil lei	De la 100 001 până la 500 000 mil lei	De la 500 001 până la 1 000 000 mil lei	Peste 1 000 000 mil lei
1362	12	319	654	172	205
procente 100,00	0,88	23,42	48,00	12,65	15,05

Calculul este făcut pe baza datelor din Anuarul Statistic al R.S.R., 1983, p. 72.

tivă a bazei tehnice de producție. Totuși, în procesul reproducției fondurilor fixe aceste căi nu au jucat același rol și nu au aceeași eficiență. Pe seama noilor construcții are loc reproducția fondurilor fixe prin intrarea în funcțiune de noi și noi întreprinderi. În acest scop, investițiile au fost dirijate mai ales în vederea creării și dezvoltării unor noi ramuri și subramuri de cea mai înaltă tehnicitate, spre dezvoltarea unor zone sau județe care dispun de resurse naturale pentru valorificarea superioară a acestora și în ultima perioadă, în mod deosebit către ramurile industriei extractive, lărgirea bazei de materii prime și energetice și în special de materii prime minerale pentru industria chimică.

Dacă realizarea noilor construcții a necesitat și necesită de regulă un mare volum de fonduri, de muncă vie și de

lărgirea sortimentelor de mașini și utilaje și cu asimilarea de noi exemplare, s-au obținut și se obțin rezultate bune pe linia modernizării produselor ce se fabrică curent și a celor aflate în funcțiune. În scopul ridicării performanțelor lor tehnice și economice la nivelul celei mai noi tehnici. În acest an, de pildă, se apreciază că 70—80 la sută din rezervele de economisire a resurselor materiale și energetice pot fi realizate pe seama înnoirii și modernizării, prin re proiectarea sau reanalizarea conceptuală a produselor. Dealtfel, pe ansamblul economiei urmează să intre în fabricație peste 700 de produse și tehnologii noi sau modernizate, menite să asigure obținerea unor produse cu consumuri specifice de materii prime și materiale mai reduse.

M. MEHEDIŢU

Dezvoltarea bazei de materii prime și energetice

Acțiuni complexe pentru sporirea producției de țiței

RREALIZAREA unei producții superioare de țiței și gaze, în condiții de înaltă eficiență reprezintă o sarcină prioritară, de maximă răspundere pentru colectivele de oameni ai muncii din schele și sonde. În repetate rânduri, conducerea superioară de partid, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, au atras atenția asupra necesității intensificării eforturilor pentru extragerea unor cantități suplimentare de țiței și gaze, astfel încât să se satisfacă în mai mare măsură cerințele mereu crescînde ale economiei naționale de materii prime și energetice. În acest context se înscriu și eforturile petroliștilor de la **Trustul de foraj-extracție Tg. Jiu**, a cărui activitate deține o pondere însemnată în producția ministerului: 11% în foraj, 15% la extracția țițeiului și 46,5% la extracția gazelor.

PRIN activitatea de foraj pe care o desfășoară, trustul execută atât lucrări de cercetare geologică în vederea descoperirii de noi rezerve de hidrocarburi, cât și de punere a acestora în exploatare, atenția fiind îndreptată asupra forajului de mare adîncime, care deține peste 50% din volumul de foraj planificat a se realiza în acest an. În activitatea de extracție trustul urmărește de asemenea exploatarea rațională a zăcămintelor de țiței și gaze, valorificarea superioară a gazelor extrase prin degazolinarea și deetanizarea acestora. În acest domeniu se pune accentul pe exploatarea zăcămintelor la mare adîncime, cantitatea de țiței planificată a se extrage din sondele de mare adîncime reprezentînd aproape 50% din totalul producției. Toate aceste obiective au constituit și constituie în continuare elemente prioritare ale activității trustului și schelelor sale în acest an, pentru realizarea integrală a sarcinilor de plan.

În perioada care s-a scurs de la începutul anului și pînă în prezent petroliștii gorjeni au extras și pus la dispoziția economiei naționale peste 624 mii tone țiței și peste 2000 mil. mc gaze naturale. Rezultate deosebite au înregistrat în acest sens schelele Țicleni, Melnești și Tulburea la care s-au obținut depășiri ale prevederilor fizice de plan atât în ce privește activitatea de foraj cât și cea de extracție. La schela de foraj Țicleni, de exemplu, printr-o organizare superioară a muncii în brigăzi complexe retribuite în acord global, cât și a proceselor de producție, prin reducerea la minimum a timpului neproductiv, precum și prin menținerea în stare de funcționare a unui număr sporit de sonde, s-au ex-

tras peste 1100 tone țiței peste prevederile de plan. Aceasta dovedește o dată în plus faptul că, atunci cînd există preocupare din partea tuturor factorilor, cînd se respectă disciplina tehnologică și de producție realizările sînt pe măsura eforturilor depuse. Cu toate acestea, pe ansamblul trustului, planul de extracție a fost realizat doar parțial, ca urmare în special a rămînelor în urmă la schelele Stoina și Craiova.

În general, nerealizările de plan au fost determinate de o serie de deficiențe în mecanismul de organizare a producției și a muncii: ● nerealizarea vitezei de foraj (cu 71 m instalatie pe lună la nivelul trustului); ● menținerea încă a unui timp neproductiv foarte mare (de 43,5% la Schela de

● Creșterea factorului final de recuperare ● Extinderea forajului de mare adîncime ● Programe complexe de măsuri pentru recuperarea restanțelor și realizarea integrală a prevederilor de plan

foraj Cărbunești și de 38,9% la Schela de foraj Stoina), ca urmare a accidentelor tehnice neprevăzute: ● lipsa unor cadre tehnice de specialitate etc.

La acestea trebuie să mai amintim și lipsa sau neritmicitatea în livrarea unor materiale specifice procesului de foraj al sondelor (motorină, material tubular, sape, chimicale etc.), concretizate în circa 20 de zile de așteptare la nivelul trustului. Un calcul estimativ evidențiază faptul că eliminarea din vreme a acestor neajunsuri ar fi asigurat condițiile necesare obținerii unei producții suplimentare de cîteva mii tone țiței.

PORNIND de la aceste rămîneri în urmă și ținînd seama de importanța deosebită pe care o prezintă încadrarea în prevederile de plan, realizarea producției de țiței atît la nivelul trustului cît și al fiecărei schele în parte, au fost reactualizate, programele complexe de acțiuni întocmite la începutul anului cuprinzînd măsuri concrete, adecvate specificului fiecărei schele, cu termene și responsabilități precise. Principalele obiective ale acestor programe vizează, în general, cercetarea geologică, intensificarea forajului și întărirea activității de extracție pe zăcămintele vechi și noi. În ce

privește activitatea de cercetare geologică a trustului, aceasta se desfășoară pe cele două mari unități — Depresiunea Getică și Platforma Moesică, pe teritoriul județelor Gorj, Dolj și Vîlcea. Lucrările sînt orientate în două direcții: ● conturarea și punerea în exploatare a zăcămintelor evidențiate în ultimul timp (Slăvuța-Văluța-Stoienița-Slămnești); ● descoperirea de noi zăcămintele de hidrocarburi în zonele: Vladimir, Bulbuceni, Cocorova, Chiciora, Măru. De asemenea, se vor executa lucrări de mai mică amploare pe structurile Țicleni Nord, Bilteni Sud, Bustuchini și Hurezani. În acest sens, este prevăzut ca în acest an să se execute un volum de foraj cu forțe proprii de 260 000 m. Se preconizează ca, pînă la sfîrșitul acestui an, să fie puse în funcțiune un număr de 35 sonde la Schela Țicleni și 72 sonde la Schela Stoina, care vor asigura realizarea integrală a planului la producția de țiței din sonde noi.

Pentru intensificarea extracției și creșterea producției din sondele vechi sînt prevăzute un număr de 1 665 operații tehnologice, (cu o eficiență de 397 000 tone țiței), ceea ce reprezintă o creștere de 25% față de 1983. Pentru stabilirea cu eficiență maximă a măsurilor de creștere a productivității sondelor, trimestrial vor fi efectuate analize ale programului tehnologic de către colectivele din schele și trust.

O atenție deosebită va fi acordată în continuare aplicării tehnologiilor avansate de lucru în foraj și extracție, în cursul acestui an fiind prevăzută trecerea la **exploatarea sondelor în sistem dual pe structura Slăvuța**. În același timp, în vederea obținerii unor cantități sporite de țiței, se va acționa mai intens pentru creșterea factorului final de recuperare prin extinderea proceselor de injecție de apă de la Bibești, Colibași și Vîrteju, pentru inițierea experimentului de injecție cu soluții micelare la Sarmațianul VIII Țicleni etc. Alte măsuri vizează întărirea brigăzilor complexe de lucru la schelele rămase în urmă, cu cadre avînd o bogată experiență, perfecționarea sistemului de urmărire a producției, prin trecerea în trimestrul IV 1984 la exploatarea sondelor în sistem închis și măsurarea producției cu contoare volumetrice automatizate, precum și mai buna pregătire a forței de muncă, așa încît aceasta să fie aptă să rezolve calitativ superior problemele de producție.

D. DAVIȚOIU

directorul tehnic al Trustului de foraj-extracție Tg. Jiu

Dezbateri în mari unități industriale

Cooperarea interuzinală și exigențele eficienței (III)

PUBLICĂM în paginile ce urmează ultima parte a dezbaterii organizate de „Revista economică” cu sprijinul Comitetului Municipal București al P.C.R. pe tema „Cooperarea interuzinală și exigențele eficienței”.

Cooperare nu pentru orice reper, ci numai pentru subansamble de înalt nivel tehnic

Petre MUGUREL : „Din experiența de cooperare cu alte unități s-a constatat că anumiți factori frânează desfășurarea în bune condiții a acestei activități.

Este vorba, între altele, de: necorelarea cantităților cerute de beneficiar cu lotul optim la furnizor; lipsa competiției între furnizori, determinată de existența unui singur furnizor; folosirea unor cote diferite de regie datorită faptului că întreprinderile au cheltuieli convențional constante diferite. Acești factori au generat o serie de consecințe economice nefavorabile pentru bunul mers al relațiilor între întreprinderi, dintre care amintim creșterea costurilor la beneficiarul de cooperare și, implicit, a prețurilor produselor finale și tendința întreprinderii de produs final de a executa cât mai multe semifabricate și reperi în fabricația proprie.

Ținând seama de orientările stabilite la recenta Plenară a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, pentru evitarea acestor neajunsuri este necesar ca atât la nivelul centralei cât și al fiecărei unități să se treacă la o analiză profundă a raportului integrare-specializare, astfel încât la toate produsele ce se realizează în cooperare să primeze, ca element esențial, eficiența. Cu alte cuvinte, toate componentele sau reperate pe care colaboratorii specializați le realizează la costuri umflate sau cu nerespectarea termenelor stabilite, să fie integrate fie la nivelul centralei, fie la unitatea subordonată care dispune de capacități disponibile. În acest mod, se asigură o mai mare răspundere și disciplină în realizarea producției fizice, o mai mare receptivitate din partea furnizorilor la solicitările beneficiarilor.

În altă ordine de idei, doresc să subliniez rolul important pe care îl joacă standardizarea, tipizarea și modularizarea produselor. La produsele cu caracter de unicat se impune, chiar din faza de proiectare, adoptarea unor subansamble tipizate care să conducă la scurtarea perioadei de proiectare tehnologică și a celei de execuție a produsului. Deci, și pe această cale se pot aduce reale contribuții la îmbunătățirea relațiilor de cooperare, în sensul ca furnizorii să accepte, de la caz la caz, și termene mai scurte în asimilarea și realizarea unor reperate noi”.

Petre DOBRESCU : „Apreciez, din experiența practică de până acum, că, la nivelul centralei industriale, procesul de concentrare, integrare, paralel cu cel de specializare constructivă nu este pe deplin încheiat. Este ne-

voie de o creștere mai mare a răspunderii centralei industriale în ce privește centralizarea necesarului întreprinderilor din subordine, întocmirea planului de cooperare între unitățile componente, participarea la întocmirea planului de cooperare între unitățile aparținând aceluiași minister, cât și între cele ce aparțin altor ministere. De asemenea, o contribuție importantă la mai buna desfășurare a activității de cooperare o poate aduce centrala prin perfecționarea activității de întocmire a graficelor de livrări, urmărire a livrărilor, precum și prin intervențiile operative pentru recuperarea restanțelor în cazul în care acestea apar.

La dezbateri au participat tovarășii: **Petre FLUTURE**, secretar al Comitetului municipal București al P.C.R.; **Elena CAPITANEANU**, vicepreședinte al Consiliului de Control Muncitoresc al comitetului municipal București; **Paul BLAIER**, directorul întreprinderii „23 August”; **Mihalache NICULESCU**, secretarul comitetului de partid de la întreprinderea de mașini, unelte și agregate; **Ion CONȘIANTINESCU**, directorul comercial al întreprinderii „Vulcan”; **Constantin GIOGU**, directorul întreprinderii de țevi „Republica”; **Teofil VASIU**, directorul comercial al întreprinderii de motoare Diesel; **Anton VATAȘESCU**, directorul întreprinderii de piese radio și semiconductori; **Eugen GANEA**, directorul tehnic al întreprinderii de utilaj chimic „Grivița Roșie”; **Petre DOBRESCU**, directorul întreprinderii de mecanică fină; **Constantin SIDERIAN**, directorul întreprinderii de motoare electrice; **Florian DUMITRESCU**, directorul comercial al întreprinderii „Electrotehnică”; **Petre DAN**, șef serviciu la întreprinderea „Automatică”; **Mugurel PETRE**, directorul comercial al întreprinderii „Steaua Roșie”; **Aurel ORVAS**, directorul Bazei de aprovizionare tehnico-materială a municipiului București; **Petre OPREA**, inspector în Comitetul de Stat pentru Prețuri; **Vasile ANTOHE**, inspector șef în Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlul Gospodăririi Fondurilor Fixe; **Constantin IOSIVONI**, inspector șef la Departamentul general de stat pentru controlul calității.

În condițiile revoluției tehnico-stiințifice contemporane, flexibilitatea producției devine un element determinant al mecanismului de cooperare. Acțiuni în acest sens au fost întreprinse în cadrul tuturor întreprinderilor aparținând de Centrala industrială de mecanică fină, dar, în special, în unitățile noi la care se impunea adaptarea lor la evoluția cererilor. Totodată, specializarea fabricației în întreprinderi cu profil limitat presupune concentrarea execuției a cât mai multor produse și subansamble din aceeași gamă, care să acopere capacitățile de producție ale acestor unități și care să le permită dezvoltarea în continuare. Extinderea activității de producție în aceste unități implică în paralel și perfecționarea relațiilor de colaborare, producția lor trebuind să fie corelată operativ cu sarcinile beneficiarilor.

Stabilirea numărului optim de tipodimensiuni, reperate și produse în cadrul fabricației unei întreprinderi poate conduce la obținerea avantajelor create de standardizare, unificare, tipizare, printre care sporirea producti-

vității muncii și, implicit, creșterea numărului de produse realizate cu utilajele din dotare și forța de muncă existentă. Aceasta are influențe pozitive asupra onorării, în termenele fixate, a contractelor de cooperare cu produse de mai bună calitate și la un cost redus. De exemplu, tipizarea șuruburilor în cadrul I.M.F. București a condus la trecerea fabricației de pe mașini universale pe mașini automate (prin așchiere) și specializate (prin deformare plastică la rece); tipizarea fabricației de comparatoare a facilitat diminuarea numărului de reperate, implicit a numărului de SDV-uri precum și a numărului de utilaje folosite, dând posibilitatea executării operației de asamblare pe benzi de montaj. În cazul fabricației reperelor în serii mici și unicate, și care necesită o tehnologie simplă, aceasta ar fi util să fie trecută în sarcina unităților producătoare de produse finale sau a celor din industria mică. În acest fel, cadrele de concepție din întreprinderile specializate pot să-și concentreze atenția asupra rezolvării problemelor ce implică tehnologii de vîrf și productivitate ridicată, asigurînd totodată un grad maxim de folosire a utilajelor din dotare și a forței de muncă”.

Răspundere ridicată pentru calitatea produselor

Constantin IOSIVONI : „Mecanismul cooperării interuzinale implică, prin însăși structura sa, a-

bordarea în dinamică și a problemelor legate de calitatea produselor care fac obiectul acestui proces. În același timp, legislația economică creează baza adîncirii specializării și cooperării între întreprinderi. Prin lege, furnizorii și beneficiarii sînt obligați să intre în relații contractuale cu 6 luni înainte de începerea perioadei de plan. Furnizorii și beneficiarii sînt obligați, totodată, să stabilească în amănunt toate elementele care caracterizează obiectul contractului: termen de livrare, condiții de ambalare, expediere, penalități convenționale și orice alte clauze.

Articolul 30 din Legea calității prevede sarcini precise pentru unitățile beneficiare în scopul efectuării recepției produselor potrivit prevederilor din contract și preluării acelor produse care corespund normelor de calitate. Pe de altă parte, unitățile producătoare sînt obligate, conform legii, să răspundă pentru orice deficiență de calitate apărută în termenul de garanție, precum și de eventualele vicii ascunse rezultate din fabricație, apărute în perioada de utilizare normată și să stabilească, în conformitate cu prevederile din contracte, măsuri și termene de remediere a deficiențelor.

Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor stabilește sarcini pentru ministere, centrale, întreprinderi, în scopul perfecționării mecanismului de cooperare între ele. Problemele calității sînt abordate într-o viziune nouă, modernă, complexă, avîndu-se în vedere atât ca-

racteristicile funcționale, constructive, de fiabilitate, cit și cele economice — consumuri, productivitate, costuri, gradul de valorificare a materiilor prime, eficiența la export. Această abordare, precum și experiența practică de până acum, reliefează faptul că ridicarea calității produselor nu poate avea loc fără o perfecționare continuă a mecanismului de cooperare între întreprinderi. În acest context, sînt necesare, după părerea noastră, unele măsuri organizatorice care, reflectînd în esență conținutul prevederilor programului, să asigure condițiile materiale necesare îmbunătățirii nivelului tehnic și calitativ al produselor. Avem în vedere:

- organizarea compartimentului de recepție și dotarea lui cu tot ce este necesar prelevării probelor în vederea analizelor ce trebuie făcute; analiza certificatelor de calitate și a celorlalte documente prevăzute în contract; prelevarea probelor și contraprobelor și efectuarea analizelor; urmărirea rezultatelor obținute, compararea lor cu certificatul de calitate venit de la furnizor, precum și recepționarea sau respingerea produsului;

- dotarea tuturor întreprinderilor cu standuri de probă necesare verificării complete a parametrilor calitativi ai produselor și semifabricatelor;

- neacceptarea, sub nici o formă, a materiilor prime sau semifabricatelor de mai slabă calitate care, într-o formă sau alta, împietăzesc asupra desfacerii produselor finale pe piață;

- întărirea disciplinei tehnologice și ridicarea calificării unor lucrători.

Cooperare și controlul produselor

Florian DUMITRESCU: „A-

vînd în vedere dezvoltarea industriei noastre și ținînd seama de tendințele manifestate în economia mondială, considerăm că pentru stimularea specializării-cooperării și, prin aceasta, creșterea eficienței activității economice se impune implicarea în mai mare măsură a ministerelor, institutelor de cercetare-proiectare departamentale și centralelor industriale pentru profilarea adecvată a întreprinderilor industriale și regruparea științifică a fabricației. În acest sens, este necesară o analiză tehnico-economică mai aprofundată a fluxurilor de relații, în vederea detalierii acestora și adoptării metodologiei celei mai adecvate de caracterizare a celor două tipuri de fluxuri.

Există, încă, în practică situații în care mecanismul cooperării interuzinale suferă, ceea ce face ca întreprinderile să fie obligate, în unele cazuri, să execute singure unele produse care intră în profilul unităților specializate. Un exemplu din cadrul întreprinderii „Electrotehnica”: în prezent, fabricăm un număr de 21 tipuri de mașini electrice rotative atît pentru noi cit și pentru alți beneficiari, în condiții tehnico-economice sub nivelul celor realizate în unitățile specializate. Este cazul aici să insist asupra faptului că raportul integrare-specializare nu este corespunzător, avînd în vedere efectele economice favorabile pe care le oferă întreprinderile specializate. Pentru organizarea și dotarea tehnică a acestora s-au cheltuit însemnate fonduri de investiții care se cer valorificate și, desigur, amortizate în termene cit mai

scurte. Realizînd aceleași ansamble și subansamble în unitățile beneficiare, se fac, după părerea mea, cheltuieli inutile, păgubitoare pentru economia națională. Iată de ce, perfecționarea relațiilor de cooperare, în condițiile specializării producției, trebuie să conducă la valorificarea cit mai eficientă a condițiilor deja create, prin organizarea unităților specializate.

În același timp și alți factori frînează, într-o măsură sau alta, derularea optimă a procesului cooperării. Astfel, întreprinderile furnizoare, în cadrul programului de colaborare, doresc de regulă să obțină valori de plan cit mai mari, din care cauză este foarte dificil de realizat cooperări în producția de unicate sau serie mică, care reprezintă ponderea cea mai mare atît pentru unitatea noastră cit și pentru alte unități. Imposibilitatea obținerii unor colaborări pentru serii mici a făcut necesar trecerea la mărirea gradului de integrare. Desigur, în general, o asemenea măsură a condus, în anumite cazuri, la rezolvarea mai bună a cerințelor impuse de procesele de producție. Dar și aici se cere o mai amplă analiză, în sensul de a se vedea, sub raportul eficienței, dacă nu este mai favorabil ca întreprinderile specializate, care au capacități disponibile, să realizeze asemenea ansamble.

Probleme economice majore în procesul realizării unor cooperări eficiente apar uneori și datorită faptului că, în calculațiile de preț, produsul final complex se consideră că se realizează în condițiile fabricației integrate, într-o singură întreprindere. Însă, în decursul timpului, în procesul dezvoltării și adîncirii specializării producției și cooperării, un mare număr de repere și subansamble ale produsului final sînt obținute prin cooperare. În aceste condiții, în mod firesc, întreprinderea furnizoare livrează piesele sau subansamblele nu la costul de fabricație, ci la prețul de producție. Or, o asemenea modalitate de abordare a costurilor în condițiile cooperării conduce la „umflarea” artificială a prețului produsului final. Considerăm totodată că, pentru produsele noi, trebuie să se stabilească prețul reperelor și subansamblelor obținute prin cooperare numai după aprobarea costului de producție al produsului final, iar rentabilitatea reperelor și subansamblelor asigurate prin cooperare să fie sub limita rentabilității produsului complex final.”

Organizarea superioară a activității la toate verigile din lanțul cooperării

Anton VĂTĂȘESCU: „I.P.R.S. Băneasa desfășoară un volum mare de cooperări, ca beneficiar și furnizor, cu solici-

tări de cantități mari, performanțe ridicate și prețuri mici (numărul contractelor încheiate la 1.1.1984 — 250; numărul beneficiarilor — 9000). În trimestrul I, 19 beneficiari cu pondere (din cei 250) au depus încă 211 comenzi suplimentare față de contracte, cu un total de 3484 poziții individuale, cu aproape 17 poziții pe comandă. Cantitățile pe comandă și tip variază între 1 bucată și 85 000 de bucăți. Numărul pozițiilor pe comenzile noi reprezintă: 34% din totalul contractului inițial pentru „Automatica”, 100% la F.E.A., 107% la „Electroputere” — Craiova și 286% la „Electrobanat” — Timișoara.

Din analiza realizării obligațiilor contractuale de cooperare pentru trimestrul I 1984 a rezultat că numai 5% din beneficiari nu au făcut modificări cu privire la specificațiile inițiale, restul de 95% nereușind în termenul legal (45 de zile înainte de începerea trimestrului) să facă o eventuală re-specificare stabilită pentru acest trimestru. De altfel, cu o atare situație I.P.R.S. Băneasa s-a confruntat și în trimestrul I 1984, fapt ce a determinat nerealizarea unor cooperări în valoare de peste 20 milioane lei.

Pornind de la aceste stări de lucruri, precizez că I.P.R.S. Băneasa poate satisface acceptabil toate cererile din cooperare dacă se ține seama în viitor de două condiții — ● exprimarea reală și în timp a necesităților (45 zile înainte de trimestru) și menținerea cit de cit stabilă a comenzii în cursul trimestrului; ● asigurarea unei baze tehnico-materiale în timp util. Aceasta înseamnă că, în calitate de beneficiar, I.P.R.S. Băneasa trebuie să coopereze prin specificul său cu unități din toate ministerele economice pentru cele 40 000 materiale pe care le utilizează. În întreprindere executăm aproape 800 repere în valoare de circa 210 mil. lei/an. Numai cele 50 repere noi realizate în 1983—1984 au condus la o reducere a importului de circa 1,2 mil. dolari.

Neavînd capacități și dotări suficiente ne-am adresat, conform Ordinului M.I.M.U.E.E. nr. 41/1983, celor 8 centrale industriale din subordinea sa pentru mărirea gradului de integrare a unor produse în vederea reducerii importurilor. În majoritatea cazurilor am primit răspuns negativ cu motivația: nu există capacități, nu există dotare, prețuri practicate prea mari. În general, situația se datorează nivelului necorespunzător al prețurilor interne față de cele din import. Datorită prețurilor practicate de marile întreprinderi, în multe cazuri, pornind cu prețul intern stabilit pentru materii prime, unele produse au ajuns nerentabile.

Pornind de la experiența acumulată pînă în prezent, pentru perfecționarea acestui mecanism propun: implicarea în mai mare măsură a industriei mici, care s-a dovedit un partener bun atît în ce privește respectarea obligațiilor contractuale, cit și executarea fiecărei comenzi la costuri mult reduse față de unitățile republicane; marile unități să preia în execuție proprie subansamblele de serie mică și valori reduse, evitînd transporturile inutile precum și divergențele ce apar pe parcurs prin refuzurile pe care le întîmpinăm din partea unor furnizori specializați; Comitetul de Stat pentru Prețuri, ministerele de resort să fie mai receptive, în sensul de a reduce la minimum posibil durata analizei privind stabilirea prețurilor la produsele noi.”

PROBLEMELE privind perfecționarea mecanismului cooperării sînt de mare actualitate și importanță. Tocmai de aceea „Revista economică” își oferă în continuare paginile pentru continuarea acestui dialog, pentru găsirea celor mai bune soluții menite să contribuie la creșterea eficienței procesului de cooperare.

Dezbateri consemnate de
V. BOESCU
C. BĂRNEA

Programul național de dezvoltare a zootehniei

Dimensionarea resurselor furajere și a efectivelor de animale în profil teritorial

INTR-O CONCEPȚIE sistemică de abordare, problematica dimensionării și structurii bazei furajere pe teritoriul solicită considerarea acesteia ca formind un subsistem de legătură între cele două subsisteme colective ale agriculturii — producția vegetală și producția animală. Atât metodologia, cât și indicatorii normativi de determinare a suprafețelor pentru culturi furajere de volum necesită deci o fundamentare pe fondul unei astfel de tratări a legăturilor dintre cele două ramuri ale agriculturii.

În noua concepție de hrănire a animalelor, ce are în vedere reducerea la minimum a consumului de concentrate și prin aceasta, a consumului de energie pentru producerea lor — furajele de volum reprezintă în prezent și vor constitui în viitor principalele componente ale bazei furajere pentru bovine și ovine. Într-un trecut foarte apropiat se practicau rații furajere cu doze exagerate de furaje concentrate, ceea ce afecta în mod sensibil eficiența producției animaliere în condițiile în care 2/3 din producția vegetală a țării era concentrată în zootehnie. Actuala reconsiderare a tehnologiilor de creștere și îngrășare a animalelor — vizind în principal reducerea substanțială a cerealelor și sporirea însemnată a ponderii furajelor de volum — fin și masă verde din pașiști și din terenul arabil cultivat îndeosebi cu lucerna și trifoi, ca și suculente: porumb-siloz, sfeclă furajeră, cartofi, gulii, morcovi etc. — echivalează cu o adevărată revoluționare a tehnicii de nutriție.

Programul național privind dezvoltarea bazei furajere prevede participarea furajelor de volum într-o proporție reprezentind 68—70% din totalul unităților nutritive, rămânind cu furajele concentrate să fie utilizate numai pentru optimizarea rațiilor.

După cum este cunoscut, în ultimele două decenii — în consens cu tendințele pe plan mondial și ținând seama că țara noastră este o mare producătoare de porumb — pentru rezolvarea într-un timp mai scurt a balanței cârnii, s-a pus accentul în mod deosebit pe dezvoltarea efectivelor de porcine și păsări. În prezent, avându-se în vedere potențialul furajer de mari dimensiuni (reprezentat de cele 4.4 milioane hectare pașiști și circa 1.2 milioane ha teren arabil, destinat plantelor furajere de volum), ca și necesitatea valorificării depline a producției pașiștilor și opțiunea pentru diversificarea sortimentelor de carne și creșterii producției de lapte, în cîncinalul actual și în perspectivă, se prevede ca mărirea efectivelor de bovine și ovine să devanseze sensibil evoluția la celelalte specii. Astfel, la nivelul anului 1985, la o creștere pe ansamblu a producției de carne cu circa 64% față de 1980 (reprezentind cel mai înalt ritm din ultimii 15 ani), la carnea de bovine se preconizează o creștere de 87%, iar la cea de ovine de 81% (față de sporul de 14% realizat

la fiecare dintre aceste produse în cîncinalul anterior). O astfel de orientare se fundamentează și pe faptul că, spre deosebire de porcine și păsări (mari consumatoare de cereale), bovinele și ovinele nu concurează alimentația umană în ceea ce privește consumul acestor importante produse agricole.

Sarcinile mari privind dezvoltarea producției animale pun pe prim plan necesitatea corelării între evoluția efectivelor de animale și cea a producției de furaje. În perioada 1965—1980, în timp ce efectivele de păsări au crescut de 2,25 ori, cele de porcine de circa 2 ori, cele de bovine cu 30%, cele de ovine cu 20%, suprafața arabilă destinată plantelor furajere a scăzut cu 37%; abia în anul 1982 suprafața de teren afectată plantelor de nutreț a depășit — cu puțin — arealul ocupat de aceste culturi în anul 1965. Evident, nu avem în vedere o relație liniară între evoluția efectivelor de animale și cea a suprafeței arabile cu plante de nutreț, ci trebuie luată în considerare în principal creșterea potențialului productiv al pașiștilor și al arabilului destinat furajelor, ca efect al procesului de intensificare a agriculturii; ceea ce însă nu presupune sensuri opuse în dinamica acestor doi termeni de raportare, cu atât mai mult cu cât și la producția animală sarcinile de plan au în vedere creșteri importante. Așa fiind, ne propunem să analizăm, la nivelul anului 1982, dimensiunile fondului furajer și ale efectivelor de animale, pe zone și județe.

Potențialul furajer

ACEST POTENȚIAL se exprimă în unități nutritive la 1 ha de teren arabil destinat plantelor furajere de volum + pașiști. Studiul efectuat a apreciat potențialul furajer, pe zone naturale și județe; au fost considerate într-un sistem integrat toate resursele furajere de volum, inclusiv produsele secundare și reziduale și culturile duble (componente ale bazei furajere, de multe ori neglijate în procesul de planificare).

Studiul a relevat că numărul de u.n. la 1 ha variază pe teritoriu în limitele de la 1 la 8 ori, valorile acestui indicator scăzînd de la teritoriile de cîmpie spre cele montane, iar în interiorul fiecărei zone naturale, dimensiunile posibile de furajere oscilînd în raport cu fertilitatea naturală și economică a pămîntului, exprimată prin notele de bonitate. Calitatea solului, capacitatea termică și nivelul de asigurare a factorului hidric reprezintă principalii parametri tehnici și economici care condiționează potențialul furajer la o unitate de producție pe teritoriu. Astfel, în Cîmpia Română, cu soluri de cea mai bună calitate și în condițiile ponderii relativ ridicate a teritoriului amenajat pentru irigații — coordonate exprimate prin valorile înalte ale notelor de bonitate — capacitatea de furajere

la un ha arabil pentru furaje de volum + pașiști, este de 2—3 ori mai mare decît media pe țară. Și în zona Podișului Dobrogei, cu terenuri relativ fertile și cu cea mai ridicată pondere a irigațiilor, rezultă un volum dublu de resurse furajere la 1 ha, în raport cu media pe țară. Cîmpia Tisei, cu un bun potențial productiv al pămîntului și beneficiind de aportul apei freatice, înscris dimensiuni satisfăcătoare ale producției de furaje la o unitate de producție, nu însă suficiente pentru a acoperi necesarul de furaje. De asemenea, în zona Subcarpaților de Curbură și a Piemontului Getic, cu un indice hidrotermic echilibrat, cantitățile de furaje la 1 ha depășesc media, fără însă a echilibra balanța furajelor de volum. Podișul Moldovei, cu un climat mai secetos și cu o proporție mare a terenurilor erodate, înscris un potențial furajer la nivelul mediei pe țară. În zona Subcarpaților Orientali, județele Suceava (cu o pondere mare a teritoriului agricol suferind de exces de umiditate) și Bacău (cu unele areale în cuprinsul cărora bintuie seceta și cu proporții mari ale terenurilor erodate) consemnează un potențial furajer scăzut. În cuprinsul zonei Podișului Transilvaniei, județele Sălaj, Sibiu și Alba, cu dimensiuni mari ale terenurilor cu exces de umiditate și erodate, au o capacitate furajeră la hectar cu puțin mai mult de jumătate din valoarea medie a acestui indicator pe țară. În Piemontul Getic și Subcarpații Meridionali, solurile grele și reci, apoase și erodate determină, de asemenea, un volum de furaje la hectar foarte scăzut în raport cu media pe țară. În perimetrul piemonturilor și Subcarpaților Transilvaniei, cu solurile cele mai puțin fertile și cu climat caracterizat prin exces de umiditate, cu resurse termice reduse, în cele mai multe județe se prevăd resurse furajere la 1 ha arabil + pășuni + finețe, care se situează cam la jumătatea mediei pe țară. Amplitudinea decalajelor potențialului furajer este cuprinsă în intervalul dintre 17,4 mii u.n. la 1 ha în județul Teleorman (16,4 mii Ialomița, 15,9 mii Giurgiu, 14,5 mii Călărași) și 2,2 mii u.n. la hectar în Harghita (2,3 mii Maramureș, 2,7 mii Hunedoara, 2,9 mii Caraș-Severin și Bistrița-Năsăud). Dată fiind această situație este important de constatat cum se situează densitatea efectivelor de animale pe teritoriu în raport cu potențialele furajere menționate.

Efectivele de animale

EXPRIMĂM densitatea animalelor prin indicatorul „unități vită mare (bovine + ovine) la 1 ha arabil + pășuni + finețe” — u.v.m./ha, iar relația dintre potențialul furajer și efectivele de animale — prin „unități nutritive la o unitate vită mare” — u.n./u.v.m.

Corelativ cu situația potențialului furajer pe teritoriu, densitatea la hectar

a animalelor erbivore scade de la zonele de cîmpie la cele montane. Numai că raportul dintre densitățile minime și cele maxime este mai redus decît cel al potențialului furajer pe o unitate de producție în profil teritorial. Astfel, dacă în județul Teleorman (situat în cîmpie) densitatea animalelor erbivore la 1 hectar arabil pentru plantele de nutreț + pașiști este de 6 ori mai mare decît în județul Harghita (din zona de munte), la aceeași unitate de raportare, potențialul său furajer este de 8 ori superior. De aceea, analiza repartizării efectivelor de animale pe teritoriu doar prin prisma indicatorului u.v.m./ha — așa cum se procedează în mod obișnuit — conturează un tablou neveridic al posibilităților reale de dezvoltare a producției animale în profil teritorial.

Mărginindu-ne numai la informația oferită de indicatorul privind densitatea animalelor, s-ar ajunge la concluzia necesității de a spori în proporții însemnate efectivele de bovine și ovine în zonele de deal și în mod deosebit în perimetrul teritoriului montan. E nevoie însă, pentru a cunoaște ce nivel de furajare se poate asigura pe teritoriu, să se confrunte densitatea animalelor cu indicatorul u.n./u.v.m. Valorile acestuia reliefează faptul că, față de media pe țară de 3,9 mii u.n. furaje de volum la 1 u.v.m., ecartul este cuprins între 7,7 mii în județul Tulcea (6,0 mii Sectorul agricol Ilfov, 5,5 mii Mehedinți) și 2,3 mii în județul Suceava (2,6 mii Maramureș, 2,8 mii Vilcea și Sălaj).

Rezultă că sub aspectul posibilităților de furajare, dezvoltarea efectivelor de animale erbivore are create deocamdată premisele necesare într-o proporție mai mare tot în teritoriile de cîmpie, în care și în prezent se consemnează densități mult superioare ale bovinelor și ovinelor. În vederea redresării producției animale la speciile erbivore în zonele colinar-montane, cu un cantum redus al resurselor de furaje ce revin pe un animal, o importanță prioritară deține aplicarea complexului de măsuri pentru ridicarea potențialului productiv al pămîntului, prevăzute în programele de îmbunătățiri funciare și de ameliorare a pașiștilor. Va deveni posibil astfel să crească sensibil densitatea animalelor erbivore pe teritoriile cu o pondere mare a pășunilor și finețelor, creșterea bovinelor și a ovinelor fiind mai economică pe pașiști în zonele de deal și de munte, decît în teritoriile de șes cu furaje obținute în cultură irigată.

O reasezare a efectivelor de bovine și ovine cu prioritate în spațiile colinar-montane ar elibera în același timp suprafețe însemnate de teren arabil ce ar putea fi afectate plantelor tehnice. Evident că, în același complex de factori, îndeosebi irigațiile în teritoriile de cîmpie vor contribui în continuare la sporirea în ansamblu a producției vegetale, în special a celei de cereale, ceea ce va crea resurse furajere suplimentare pentru dezvoltarea creșterii porcinelor și păsărilor.

Balanța furajeră

PE FONDUL relației dintre capacitatea producției furajere la o unitate de producție, suprafața de pașiști și teren

arabil destinat plantelor furajere și efectivele de animale, s-a întocmit balanța furajelor de volum la nivelul anului 1982, pe zone naturale și județe. Din aceasta a rezultat că, exceptînd județele Caraș-Severin și Hunedoara, cu o proporție mare a pașiștilor naturale și cu cea mai redusă densitate a animalelor erbivore din țară (alături de județul Harghita), în toate celelalte județe se înregistrează deficite pe ansamblul furajelor de volum, chiar dacă la unele dintre acestea (fin, masă verde sau succulente) apar unele excedente. Deficitele maxime se relevă în Podișul Moldovei, cu un climat secetos, dispunînd de o proporție redusă a terenului irigat și de suprafețe relativ restrînse de pășuni și finețe. Tot în Moldova, în zona Subcarpaților Orientali se consemnează, de asemenea, o insuficiență de proporții mari în balanța furajelor de volum, în condițiile ponderii reduse a lucrărilor de îmbunătățiri funciare specifice zonei și a lucrărilor de ameliorare a pașiștilor. Și arealul Subcarpaților de Curbură și al Piemontului Getic, unde sînt necesare importante lucrări de desecare, irigare și combatere a eroziunii, se caracterizează printr-un grad redus de acoperire a necesarului de furaje de volum. Dezechilibrul în balanța acestor categorii de furaje se evidențiază și în județele nordice din Cîmpia Tisei (al căror teritoriu solicită în mod deosebit lucrări de desecare), în județele din centrul și vestul Podișului Transilvaniei (unde sînt necesare lucrări de mari dimensiuni pentru combaterea eroziunii solului și desecare) și în unele județe din Cîmpia Română (cu pașiști restrînse sau, practic, inexistent).

Analiza relației „efective de animale — producția de furaje” ne conduce la concluzia că în practica economică și în activitatea de planificare, prevederile și dinamica efectivelor de animale premerg dimensiunilor și ritmului de îmbunătățire a producției bazei furajere. Astfel, pe prim plan se situează necesitatea corelării dintre evoluția șeptelu-

lui de animale, potențialul lor biologic și producția de furaje.

În acest sens, Programul de creștere a suprafeței agricole și arabile a țării, de irigații, desecări și combatere a eroziunii solului creează premisele realizării echilibrului necesar în cadrul parametrilor menționați. În cadrul activității de ameliorare a pașiștilor se dovedește necesară intensificarea lucrărilor respective în zonele de dealuri și podișuri înalte, care ocupă suprafețe reprezentînd 29 la sută din total — și în mod deosebit pe teritoriile de munte și alpine, unde se află 26 la sută din totalul pășunilor și finețelor din țară. Experiențele pe 7 categorii de altitudini (de la 600 la 1 800 m) au evidențiat faptul că, prin îmbunătățirea tehnologiilor de cultură a pașiștilor, în special ca efect al fertilizării, producția la hectar a crescut de la 1 600 la 4 000 kg substanță uscată.

În ce privește producția de furaje de volum cultivate pe teren arabil, obiectivul creșterii producției de nutrețuri și sporirii valorilor nutritive pe unitate de suprafață impune **îmbunătățiri ale structurii culturilor de nutreț**, în sensul sporirii suprafețelor cultivate cu lucernă și trifoi (cu un însemnat aport proteic în hrana animalelor), ceea ce va contribui în același timp la fertilizarea biologică și la îmbunătățirea structurii solului, la combaterea eroziunii.

Înfăptuirea ansamblului de acțiuni de îmbunătățire a structurilor și a tehnologiilor de cultură ar permite ca, față de rezultatele obținute la sfîrșitul deceniului trecut (4 200 u.n./ha cultivat cu plante de nutreț în C.A.P.-uri și 5 470 u.n. în I.A.S.-uri), să se realizeze o producție normală de 8 000—10 000 u.n./ha. S-ar crea, astfel, legăturile necesare între producția vegetală și producția animală, avînd ca efect sporiri considerabile de producție și o eficiență economică substanțială.

dr. N. BRAȘOVEANU

Agroorama

Chimia în sprijinul creșterii recoltelor

DE UN DEOSEBIT interes din partea oamenilor de afaceri și altor vizitatori ai celei de-a 79-a ediții a Tîrgului internațional de primăvară de la Budapesta (23-31 mai 1984) s-au bucurat exponatele din standurile întreprinderilor maghiare producătoare și exportatoare de îngrășăminte anorganice și substanțe pentru protecția plantelor.

Prin colaborarea dintre institutele de cercetări și unitățile de producție din chimie și din agricultură se asigură

un ritm ridicat de îmbunătățire calitativă, înnoire și diversificare a produselor fertilizante și fitosanitare. Astfel, la Institutul de cercetări pentru industria chimică grea NEVIKI, din orașul Veszprem, a fost creată substanța Nevirol, care, împrăștiată peste plante de cîmp și pomi fructiferi în perioada de înflorire, mărește procentul de legare, ceea ce poate da sporuri de recoltă de 10-20%; rezultate remarcabile s-au obținut, de pildă, la floarea-soarelui.

După experimentarea timp de cîțiva ani în țară, cu producția stației-pilot a institutului, în această primăvară s-a trecut la testări în Austria, Cehoslovacia, R.D. Germană, Iugoslavia, Satele Unite și U.R.S.S., în vederea obținerii de omologări și autorizații care să faciliteze exportul. O altă realizare a cercetării autohtone, produsul fitosanitar Fundazol, este livrat în Iran și în alte țări în curs de dezvoltare. Au devenit, de asemenea, cunoscute peste hotare cîteva zeci de produse destinate legumiculturii și horticulturii — dintre care multe cu marcă înregistrată — fabricate de întreprinderea chimică din Ungaria de Nord.

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

Controlul financiar preventiv pe o treaptă calitativ superioară

CREȘTEREA eficienței întregii activități economice și sociale constituie una din preocupările majore ale partidului nostru, deoarece aceasta este calea sigură pentru dezvoltarea rapidă a economiei, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului. În acest scop, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „se impun măsuri hotărâte pentru întărirea disciplinei și ordinii, pentru buna gospodărire a mijloacelor materiale și financiare, pentru creșterea rentabilității și a eficienței întregii activități”.

În lumina acestor orientări, controlul financiar preventiv îi revine sarcina ca — alături de celelalte pirghii economice — să vegheze permanent asupra respectării riguroase a legalității în gospodărirea patrimoniului socialist al unităților economice și să asigure cheltuirea cu grijă și răspundere a fondurilor, combatând în mod hotărât risipa. Aceasta, cu atât mai mult cu cât pentru societate este mai avantajos să se prevină cheltuirea neeconomicoasă, ineficientă și nelegală a fondurilor, decât să se constate ulterior asemenea abateri.

Contabilii șefi din unitățile socialiste și organele financiar-bancare care exercită controlul financiar preventiv au oprit în numeroase situații efectuarea unor cheltuieli nelegale sau care nu se justificau din punct de vedere economic. Așa, de exemplu, la Centrala industrială de autoturisme din Pitești, s-au oprit la controlul financiar preventiv exercitat de organele proprii unele aprovizionări în valoare de câteva sute de milioane lei, deoarece materialele respective fie că se puteau asigura din stocurile existente în unități, fie că nu erau necesare producției. Cazuri asemănătoare de oprire a unor aprovizionări neraționale, comandate de compartimentele de specialitate, au fost și la Centrala industrială de tractoare din Brașov, întreprinderea „Policolor” din București, Combinatul minier din Valea Jiului, Trustul de foraj-extracție — Tg. Jiu etc. În mod asemănător au acționat și organele Curtii Superioare de Control Financiar, care exercită controlul financiar preventiv în ministere, precum și imputerniciții Ministerului Finanțelor și băncilor care au efectuat acest control la unele centrale industriale și întreprinderi. O măsură care a contribuit la întărirea legalității în domeniul economic a fost și instituirea de către bănci a controlului prealabil asupra plăților la unități socialiste în activitatea cărora s-au manifestat unele neajunsuri. În cazul întreprinderilor care în mod frecvent și-au imobilizat mijloacele circulante și au înregistrat pierderi, băncile au acționat preventiv în 1983, sistind creditarea.

Din păcate însă, în prezent mai sînt încă situații în care unii conducători

de unități sau specialiști cu pregătire tehnică și chiar cu pregătire economică acordă prea puțină importanță și timp aspectelor economice ale operațiilor pe care le propun sau le aprobă. Ca urmare, unele obiective și operații se realizează cu eforturi materiale și financiare nejustificate de mari față de efectele obținute, ceea ce scade din eficiența lor. Este necesar, deci, ca în procesul luării deciziilor să se dea curs numai acelor soluții tehnice și economice care asigură obținerea unor rezultate maxime cu eforturi materiale și financiare minime. Conducătorii de unități, inginerii, tehnicienii, contabilii șefi, precum și celelalte persoane cu atribuții financiar-contabile trebuie să manifeste permanent exigență și răspundere în angajarea și utilizarea fondurilor pe care le administrează. Este adevărat că legea a atribuit sarcina de exercitare a controlului financiar preventiv șefului contabil, respectiv conducătorului compartimentului financiar-contabil, ca prim controlor al statului, în cadrul unității socialiste. Tot atât de adevărat este însă și faptul că preocuparea pentru respectarea legilor și creșterea eficienței economice, precum și pentru eliminarea risipei, trebuie să se manifeste în toate compartimentele unităților socialiste, indiferent dacă acestea sînt de specialitate tehnică, economică sau financiară, încă din momentul în care se inițiază operația în cauză.

nanciar-contabile din combinat cu ocazia exercitării controlului financiar preventiv. O situație asemănătoare a existat și la Combinatul petrochimic din Borzești, unde organele tehnice și de aprovizionare au solicitat aprovizionarea cu 1584 t hidrat de potasiu, pe care organele financiar-contabile le-au oprit la controlul financiar preventiv, deoarece depășeau necesarul producției. Dacă nici organele financiar-contabile nu ar fi manifestat atenția cuvenită, materialele în cauză s-ar fi adus în unitate, consumindu-se fără nici o eficiență fondurile ei circulante și blocându-se depozitele cu materiale fără utilitate. Pentru prevenirea unor asemenea cazuri, apreciem că ar trebui să existe o reglementare prin care să fie sancționați toți cei ce aduc în unitate materiale peste nevoile reale ale producției, în sensul ca aceștia să suporte dobinda ce se plătește pentru creditele ce se iau în astfel de situații.

De altfel, legea controlului financiar preventiv prevede clar că de legalitatea, necesitatea, oportunitatea, economicitatea și realitatea operațiilor ce se supun controlului financiar preventiv răspund în primul rînd conducătorii compartimentelor de specialitate, precum și celelalte persoane din cadrul unităților socialiste care întocmesc, semnează sau care participă la întocmirea documentelor respective. Or, sînt foarte dese cazurile cînd aceste răspunderi se

● Prevenirea cheltuielilor neeconomicoase — mai eficientă decît constatarea lor postoperativă ● De ce se solicită aprovizionări suplimentare cînd materialele respective se găsesc în propria magazie sau nu sînt necesare producției ? ● În sprijinul controlului financiar preventiv — nu numai contabilul-șef, ci și toate compartimentele unității ● O condiție esențială : asigurarea unei contabilități clare și la zi și a unei circulații normale a documentelor primare de evidență ● Conducerea colective ale unităților trebuie să analizeze periodic exercitarea controlului financiar preventiv și măsurile care se impun

Fără respectarea acestei cerințe, eficiența este mult diminuată. Așa de exemplu, lucrătorii din compartimentul tehnic și cel de aprovizionare din cadrul Combinatului siderurgic din Galați au propus, în anul 1983, și au întocmit documentele pentru aprovizionarea cu piese de schimb, rulmenți, profile etc. în sumă de peste 22 milioane lei, în timp ce materialele respective se găseau în magaziiile combinatului ; la fel au procedat și pentru procurarea unor obiecte de inventar de uz gospodăresc, deși, potrivit reglementărilor în vigoare, asemenea aprovizionări sînt interzise. Bineînțeles că aceste aprovizionări au fost oprite de organele fi-

limitează, în mod cu totul eronat, numai la nivelul celor care exercită controlul financiar preventiv. Desigur că răspunderea pe care o au cei ce exercită controlul financiar preventiv — și care trebuie să realizeze această sarcină cu mult discernămint, pe baza unor analize temeinice asupra legalității, necesității, oportunității și economicității fiecărei operații în parte — este foarte mare. Ei trebuie să manifeste permanent fermitate și exigență pentru a opri toate operațiile care nu întrunesc condițiile prevăzute de lege. Tocmai de aceea, exercitarea controlului financiar preventiv la un nivel calitativ superior se poate realiza numai

de cadrele financiar-contabile care au o foarte bună pregătire profesională și experiență în această muncă. La Trus-tul de construcții hidrotehnice din București, în cadrul antreprizei Bistra-Poiana Mărului-Caransebeș, organele Băncii de investiții au constat comenzi de materiale semnate în alb și care aveau viza de control financiar preventiv. Ce fel de control financiar preventiv s-a exercitat asupra unui document care nu purta informațiile necesare? De asemenea, la 20 beneficiari de investiții s-a constat că în contractele încheiate pentru procurarea unor utilaje, mașini și instalații tehnologice, vizate pentru controlul financiar preventiv, au fost incluse clauze nelegale, potrivit cărora furnizorii puteau livra în devans produsele respective, deși art. 97 din Legea finanțelor arată că în astfel de cazuri este necesar acceptul expres al beneficiarului, dat cu acordul prealabil al băncii finanțatoare pentru existența condițiilor de montaj în avans.

Conducerile unităților socialiste, care sînt primele răspunzătoare de modul în care este utilizată baza materială încredințată, trebuie să acorde mai mare importanță și atenție modului în care se exercită controlul financiar preventiv, supunînd analizei și discuției organelor de conducere colectivă, cel puțin o dată pe an, toate abaterile constatate și luînd măsuri hotărîte pentru îndreptarea și prevenirea lor. Or, tocmai asemenea analize lipsesc în multe cazuri, sau, dacă se fac, sînt formale și fără finalitate, ceea ce nu se încadrează în sarcinile stabilite prin legea controlului financiar preventiv și nici nu poate sprijini creșterea eficienței acestui control.

Apreciem că este imperios necesar ca la unitățile economice a căror activitate s-a încheiat cu pierderi, precum și la acelea la care se constată că se depășește nivelul cheltuielilor de producție planificate și îndeosebi al celor materiale și că există un volum mare de pagube și cheltuieli neeconomice, ministerele tutelare, cu sprijinul și sub îndrumarea Ministerului Finanțelor și a băncilor, să organizeze acțiuni de analiză și să ia măsuri operative pentru întărirea controlului financiar preventiv din aceste unități. În astfel de situații, ministerele economice, Ministerul Finanțelor și băncile ar trebui să organizeze și exercitarea controlului financiar preventiv prin imputerniciri în condițiile prevăzute în Ordinul nr. 401/1979 al Curții Superioare de Control Financiar și Ministerului Finanțelor, pînă la eliminarea neajunsurilor existente.

O altă posibilitate de creștere a eficienței controlului financiar preventiv la întreprinderi și centrale o constituie instruirea permanentă a celor care exercită acest control, cu accent deosebit pe cunoașterea legilor și pe aplicarea fermă și exigentă a reglementărilor în vigoare și care trebuie să se realizeze cu precădere la locul de muncă și în procesul muncii, de către centrale și ministere. Sarcini deosebite revin și aparatului financiar-bancar, a cărui exigență trebuie să crească și mai mult, pentru a putea opri la timp toate acele cheltuieli și plăți care nu se încadrează în lege și care nu au o eficiență economică corespunzătoare.

Respectarea întocmai a prevederilor legii privind controlul financiar preventiv va contribui, fără îndoială, la creșterea răspunderilor celor care angajează sau aprobă utilizarea fondurilor, la înlăturarea risipei, cheltuielilor nelegale, la întărirea ordinii și disciplinei financiare în minuirea valorilor materiale și bănești și, implicit, la spo-

rirea eficienței economice în toate domeniile de activitate, la ridicarea pe o treaptă calitativă superioară a activității de control financiar preventiv, corespunzător cerințelor actuale.

Cristu Costică DINU
șef de secție la Curtea Superioară
de Control Financiar

Informație și decizie financiar-contabilă

Argumente pentru normarea activității de vînzare a produselor

PERFECTIONAREA informației și deciziei financiar-contabile impune îmbunătățirea în continuare a sistemului de planificare și normare prin includerea, alături de etapa fabricației, și a celei de livrare a produselor și a încasării contrarilor lor. Pentru că livrarea și încasarea mărfii, ca activitate distinctă a ciclului producției, capătă noi dimensiuni în condițiile noului mecanism economico-financiar și ale aplicării acordului global, în sensul că a produce fără a livra și încasa marfa constituie o activitate nerentabilă care se soldează în final cu stocuri de produse finite și cu indicatorul producției marfă vîndută și încasată nerealizat. În acest sens, producția fizică nu mai poate fi concepută decît ca producție marfă vîndută și încasată, întrucît producție în sine — fără scop, utilizare și valorificare — nu înseamnă decît activitate nerentabilă, imputabilă celor care au determinat-o.

Realizarea producției marfă prin încasare de la beneficiar constituie decît o etapă importantă a procesului productiv, specifică activității financiare; ea începe după transferarea produsului din gestiunea furnizorului în cea a beneficiarului și durează timp de 15—20 de zile în condiții normale de decontare. Deci, între timpul de fabricare a unui produs și timpul de valorificare la beneficiar apare un decalaj de care trebuie să țină cont organele de planificare în optimizarea lansării produselor în vederea realizării atît a producției fizice, cît și a producției marfă vîndută și încasată planificată. Ca urmare, fabricarea, livrarea și încasarea — trei activități concepute pînă acum independente ca planificare, organizare și urmărire — se cer primate ca o singură etapă cu trei faze continue, care trebuie perfect sincronizate, avînd ca scop final valorificarea produsului, și nu la întimplare, ci într-un anumit timp bine determinat atît în interesul furnizorului cît și al beneficiarului.

În acest context, apreciem că stabilirea anticipată a unor norme optime tehnico-economice de timp și de muncă planificate și aplicate pe produs, care să se refere în plus față de prezent și la perioada de livrare-încasare a mărfii, ar crea condiții mai stimulative de determinare pe această bază a capacităților de producție, de planificare a comenzilor lansate în fabricație, respectiv de conturare optimă a ofertei potențiale, de încasare la vreme a producției marfă. Aceste norme calculate și determinate anticipat pentru toate

operațiunile tehnologice specifice pe produs, repere, subansamble pot deveni norme-program de lansare, de urmărire în fabricație și de valorificare a produselor. Susținem deci că planificarea realizării produselor trebuie să aibă la bază suma timpului total optim atribuit fabricării — realizării — dar și valorificării produsului, ca activități distincte organizatorice, ca ciclu integrat pentru realizarea indicatorului producție marfă vîndută și încasată. Propunem aceasta deoarece în practica întreprinderilor, la planificarea cererii de produse și la lansarea comenzilor în fabricație se are în vedere acoperirea cu comenzi pe luni și trimestre a capacităților de producție, respectiv a potențialului tehnic și uman determinat optim — dar care nu se corelează și cu perioada de desfacere-livrare, componentă obligatorie a ciclului-program al fiecărui produs. Acest ciclu-program normal al produsului nu constituie altceva decît graful normelor de timp pe operațiuni tehnice și tehnologice de la producerea produsului pe faze, inclusiv valorificarea sa, reprezentînd un mijloc concret de planificare a producției marfă vîndută și încasată.

În acest sens, perfecționarea propusă impune normarea întregului ciclu de realizare a fiecărui produs, creînd premisele unei planificări operaționale, sigure, cu multiple avantaje:

- cunoașterea de către furnizor și beneficiar a timpului normat de fabricare, precum și de valorificare a produselor specificate în contract, existînd certitudinea că termenele stabilite de comun acord sînt reale, sigure și că pot fi respectate;

- comenzile interne lansate în fabricație vor avea și specificație pentru fiecare operație tehnologică — inclusiv din perioada de livrare-încasare a mărfii — data lansării, termenul de realizare și valorificare avînd un caracter de dispoziție de lucru, în conformitate cu prevederile din contracte. Aceasta va crea premisele respectării mai stricte a disciplinei de plan și de producție, a termenelor de livrare din contracte, a reducerii penalizărilor plătite și, în final, a realizării producției fizice și a producției marfă vîndute și încasate planificate;

- abordarea unui stil de muncă perfecționat în cadrul ședințelor operative zilnice de producție, de urmărire a obiectivelor din programele de fabricație curentă.

ec. Vasile NISTOR
Ploiești

Garanții

PROGRESELE calitative sensibile ale produselor noastre electrotehnice de uz casnic sînt unanim apreciate. La același nivel trebuie să se ridice și calitatea serviciilor post-vînzare, între care efectuarea, pe cheltuiala producătorului (prin unități proprii sau prin rețeaua de prestări a cooperăției), a remedierilor în caz de defecțiuni ivite, în condițiile unei exploatare normale, în perioada de garanție.

Cumpărînd, recent, un aspirator de praf „Ajax” fabricat la „Electroargeș”-Curtea de Argeș, am avut — și eu, și vînzătorul — surpriza de a vedea, pe certificatul de calitate, modificată perioada de garanție, prin simpla anulare cu un „X” a inscripției imprimate „12 luni” și aplicarea alături a unei ștampile cu cifra „6”. Am verificat la alte magazine și la centre de reparații; nimeni nu știa nimic despre o astfel de modificare. Am telefonat la fabrică și, după consultări între diverși responsabili, mi s-a spus că e, probabil, o „greșeală” de la expediția (dar cine de acolo — și de ce — deținea o astfel de ștampilă?). „Greșeală” care poate fi interpretată în sensul că angajamentul producătorului nu mai e valabil. Căci, dacă survine o defecțiune și mă prezint cu acest certificat la unitatea de reparații, cine va fi crezut — eu, sau documentul?

Nu înțeleg nici replierea întreprinderii de frigidere Găești, față de propriile răspunderi. La punctul „Obligațiile unităților de deservire față de cumpărător” din certificatul de garanție stă scris negru pe alb: „Termenul de efectuare a reparației este de 5 zile de la data anunțării defecțiunii frigiderului la unitatea de deservire... În cazul lipsei pieselor de schimb, din cauza nelivrării lor de către furnizor în cadrul contractelor sau cererilor suplimentare, termenul prevăzut de 5 zile se decalază corespunzător”. Cu cit? Dacă va dura această lipsă o lună, sau două? Și cu ce-i de vină posesorul frigiderului? Normal — și comercial — ar fi ca în astfel de situații să i se pună temporar la dispoziție, dintr-o rezervă constituită de către fabrică la unitatea de reparații, un alt frigider, transportat gratuit la domiciliu; sau, cel puțin, să se prelungească automat perioada de garanție de 2 ani, cu timpul de imobilizare suplimentară în reparații. Ar fi o despăgubire minimă pentru inconveniențele provocate cumpărătorului.

Mircea BREBU
București

ECOURI

Livrări

REFERINDU-NE la materialul publicat în nr. 1 al „R.E.” sub titlul „Intrarea în funcțiune la termenele stabilite a noilor obiective”, vă informăm că acțiunea de asigurare cu utilaje tehnologice a obiectivelor de investiții cu punere în funcțiune în acest an este urmărită permanent de conducerea ministerului nostru. În acest sens au avut loc analize cu conducerile ministerelor beneficiare, fiind convenite termene de livrare corelate cu punerea în funcțiune. Prioritate a fost acordată

obiectivelor de Investiții din programele prioritare stabilite de conducerea superioară de partid și de stat.

Restanțele în livrări cit și unele utilaje pentru care încă nu s-au găsit soluții de asigurare în termenele necesare punerii în funcțiune sînt condiționate de asigurarea unor materiale feroase, în special oțeluri inox, care se află în faze de asimilare la furnizorii din țară.

T. OPROIU

director general adjunct în M.I.C.M.

Resurse

ARTICOLUL „Economisirea și valorificarea superioară a resurselor materiale — coordonată de bază a creșterii eficienței”, apărut în nr. 6 al „Revistei economice”, este interesant și util pentru cunoașterea sarcinilor impuse de „Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor...”. Programul se derulează corespunzător în construcția de mașini. Ministerul, centralele industriale și întreprinderile au elaborat programe proprii pe produse care au detaliat sarcinile și răspunderile ce revin unităților noastre economice pe linia ridicării nivelului tehnic și calitativ al acestora pînă în anul 1990. Prin programul de calitate pe anul 1984 se va dubla ponderea produselor reprezentative de nivel ridicat, mondial, în perspectiva anilor 1990 această pondere va fi cea menționată în articol.

Am extins nomenclatorul pe anul 1984 de produse și grupe de produse complexe ce pot fi valorificate cu peste 5 000 dolari/tonă. Ponderea acestora va crește cu peste 8% față de 1983. În 1984 se vor introduce în fabricație cca 1 000 de produse complexe noi și modernizate, ceea ce va asigura un grad de înnoire cumulată de cca 61% față de 53% cit s-a realizat în 1983. Prin program se asigură pe ansamblul ministerului reducerea cheltuielilor totale cu 70% lei la 1 000 lei producție mărfa, respectiv cu 44 lei la cheltuieli materiale, ceea ce reprezintă un efort cu mult mai mare față de 1983. Pe ansamblul ministerului crește coeficientul de utilizare a metalului la cca 0,910, ceea ce înseamnă că fiecare milion lei producție mărfa se va realiza în 1984 cu cca 3 tone mai puțin metal ca în anul trecut.

Prin măsurile tehnico-organizatorice cuprinse în program se vor finaliza acțiuni concrete de reducere a consumului de manoperă, ceea ce va conduce la creșterea productivității muncii cu 13% față de 1983. La creșterea acestui indicator progresul tehnic are o pondere din ce în ce mai mare: în 1984 peste 60%. Pe scurt, toate aceste obiective vor determina un efort tehnic fără precedent din partea tuturor unităților M.I.C.M., care va asigura ca la finele actualului cincinal să fie înlocuite practic toate produsele care prezintă rămăneri în urmă față de nivelul mondial.

Șerban TEODORESCU

director în M.I.C.M.

ÎN vederea antrenării tuturor capacităților umane și materiale din unitățile ministerului la realizarea sarcinilor trasate, în fiecare întreprindere au fost elaborate programe proprii pentru anul 1984 și pînă

în 1990. La întocmirea acestor programe o atenție deosebită s-a acordat măsurilor privind reducerea consumurilor de materii prime și materiale, introducerea de tehnologii noi cu consum redus de energie și combustibili, valorificării superioare a resurselor materiale și umane, recondiționării în proporție de pînă la 50% a pieselor uzate de la mașinile-unelte în cadrul reparațiilor capitale.

Pe domenii de activitate, principalele măsuri luate sînt următoarele: a) în domeniul mașinilor-unelte — re proiectarea, în vederea reducerii greutăților și a consumurilor de materiale, concomitent cu ridicarea parametrilor tehnici la produse ca: strunguri carusel, mașini de rectificat, de frezat, de broșat, de ambușat și indoit tablă etc.; re proiectarea constructivă a reperelor mari consumatoare din familia frezelor cu portal, mașinilor de rectificat rotund, de rabotat cu cuțit mobil, utilajelor de prelucrare prin deformare la cald și la rece; re proiectarea reperelor din aluminiu (puternic energointensive) la echipamentele și elementele hidropneumatice prin folosirea reperelor din mase plastice; b) în domeniul electrotehnic — re proiectarea reperelor din tablă și corniere pentru confecții metalice în vederea folosirii unor grosimi și dimensiuni reduse de material pentru dulapuri de comandă, panouri de automatizare, frigider, celule electrice de distribuție etc.; re proiectarea și actualizarea corespunzătoare a consumurilor din fișele tehnologice pentru motoare electrice, transformatoare și autotransformatoare de putere, aparataj de înaltă tensiune, aparataj electric de joasă tensiune, AMC-uri electrotehnice, bunuri de larg consum, aparate electrice de uz casnic, generatoare, motoare pentru tracțiune feroviară, echipamente electrice pentru auto și tractor, cabluri electrice; introducerea în fabricație a unor noi serii de motoare electrice cu consumuri de cupru și tablă silicioasă reduse și cu greutate reduse pe unitatea de putere; înlocuirea ecranelor din fire metalice cu folii din mase plastice metalizate, în fabricația cablurilor electrice; aplicarea noilor soluții cu consum redus de argint în cadrul sistemelor de comutație; c) în domeniul electronicii — extinderea tehnologiei de aurire selectivă la tranzistoarele cu siliciu în metal; reducerea grosimii straturilor de aur în fabricația unor sortimente de tranzistoare; recuperarea aurului din apele reziduale rezultate din procesele tehnologice de aurire; reducerea consumului de aur ca urmare a creșterii randamentelor tranzistoarelor cu siliciu în plastic.

Ample măsuri din Programul de îmbunătățire a nivelului tehnic și calitativ al produselor, ce vizează realizarea de produse la un înalt nivel tehnic și calitativ, competitive la export, realizate integral cu materiale indigene și consumuri materiale scăzute, trebuie susținute de asigurarea din partea ministerelor producătoare de materii prime și materiale a unei baze tehnico-materiale corespunzătoare și de realizarea programelor proprii de asimilări la termene care să facă posibilă traducerea în viață a Programului.

Valerius STANCIU

director în M.I.M.U.E.E.

Pağină realizată de
Emil ZAMFIRESCU

Creșterea gradului de valorificare economică a progresului tehnic

— Concluziile unei analize desfășurate în 40 de întreprinderi industriale —

IN CONDIȚIILE orientării ferme spre modernizarea structurii industriale, spre creșterea nivelului de competitivitate a produselor — orientare formulată viguros în documentele de partid, în planul național unic, în programe cu destinație specială —, promovarea progresului tehnic deține un rol prioritar. Pentru amplificarea efectelor economice ale acestui important factor de producție, cuantumul de resurse financiare la nivel național a sporit, după cum se știe, an de an. În aceste condiții o importanță specială dobândește evaluarea modului în care aceste eforturi se materializează în efecte economice utile, identificarea căilor de sporire a eficienței utilizării progresului tehnic.

Coordonate ale corelației progres tehnic—eficiență

PORNIND de la acest imperativ al actualei etape de dezvoltare a economiei naționale, ne-am propus — în cadrul unei investigații concrete desfășurate în 40 de unități industriale, ce fac parte din șase ramuri*) — să analizăm modul în care influențează progresul tehnic activitatea economică, reflectată în dinamica unor indicatori de bază: producția marfă și beneficiul. Însemnătatea surprinderii unor astfel de corelații sintetice decurge și din faptul că progresul tehnic influențează diferit activitatea economică în funcție de formele concrete în care se întruhidează: modernizare, înnoire, extinderea mecanizării și a automatizării etc.

O primă constatare se referă la existența unor diferențe sensibile între unități variate ca profil, sub aspectul intensității cu care este absorbit progresul tehnic. Astfel, prima grupă considerată în eșantion cuprinde întreprinderi industriale al căror obiect de activitate îl constituie realizarea de bunuri de larg consum. Asemenea întreprinderi le-am întâlnit, în special, în ramura industriei ușoare, ca de exemplu: întreprinderea de încălțăminte „Banatul”, fabrica de confecții „Bega”, întreprinderea textilă — Lugoș, precum și unele unități din subramura de prelucrare a lemnului (Combinatul de prelucrare a lemnului — Deva). Caracteristic acestei grupe de întreprinderi este raportul subunitar între nivelul fondului de cercetare și cel al producției marfă exprimat în costuri și prețuri de producție.

O a doua grupă de întreprinderi se caracterizează prin existența unui raport supraunitar între fondul de cerce-

tare științifică și producția marfă; sînt cuprinse în această grupă îndeosebi unități economice ce aparțin de M.I.C.M., M.I.M.U.E.E. și M.I.Ch., deci care sînt profilate pe producția mijloacelor de producție (întreprinderile: „Electromotor”, „Electrobanat”, „Electrotimis”, „Electroputere”, „9 Mai” — Lugoș, Combinatul chimic — Craiova etc.).

Existența acestui raport, ajungînd pînă la 10 și mai mare, este în măsură a crea o imagine asupra eforturilor depuse de unitățile respective pe linia modernizării, mecanizării și automatizării proceselor de producție.

Ca o concluzie preliminară se poate afirma că proporția fondului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic față de producția marfă exprimată în prețuri de producție este dependentă, cel puțin în etapa actuală, de unele elemente ce caracterizează activitatea unităților economice, între care mai importante sînt: ● destinația producției, raportul fiind cu atît mai mare cu cît producția întreprinderilor industriale îmbracă forma mijloacelor de producție și este destinată, în mod firesc, altor unități, ramuri sau subramuri. De regulă, aceste produse implică profund activitatea de cercetare științifică în identificarea căilor de reducere a consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie, deci în final a cheltuielilor materiale; ● complexitatea producției: cu cît complexitatea producției este mai mare cu atît raportul este mai mare.

O repartizare echilibrată a efortului pe toate obiectivele de progres tehnic

O ALTĂ corelație importantă este evidențiată dacă urmărim și proporția realizării cheltuielilor de cercetare pe cele trei mari destinații: punerea în fabricație de produse noi și modernizate, introducerea de tehnologii noi și extinderea celor avansate, sisteme de mecanizare și automatizare. Am constatat, în cursul analizei noastre, că planul s-a realizat mai ușor și chiar a fost depășit în proporții însemnate (de exemplu, pe ansamblul M.I.M.U.E.E.) atunci cînd a fost vorba de introducerea de tehnologii noi și extinderea celor avansate și nu s-a realizat la capitolul „produse noi și modernizate” și, îndeosebi, la aplicarea de sisteme de mecanizare și automatizare — factor hotărîtor de creștere a productivității muncii. În acest context, se evidențiază faptul că din punct de vedere al structurii (destinației) cheltuielilor totale efectuate pentru obiectivele de progres tehnic, acestea au fost orientate în pro-

porție covârșitoare (între 50 și 90%) pentru punerea în fabricație a produselor noi și modernizate (de exemplu, în anul 1982 pe total M.I.C.M. ponderea acestora în total cheltuieli a fost de 88,1%, iar pe total M.I.M.U.E.E. de 76%).

Tocmai avînd în vedere ponderea însemnată a cheltuielilor pentru punerea în fabricație a produselor noi și modernizate în ansamblul cheltuielilor pentru cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic considerăm deosebit de util pentru aprecierea eficienței economice a obiectivelor de progres tehnic aplicate, ca, în viitor, să se procedeze la o delimitare a cheltuielilor pentru asimilarea de produse noi de cele pentru modernizarea produselor existente. În acest sens, evaluarea eficienței obiectivelor de progres tehnic aplicate se poate urmări în funcție de anumiți parametri:

● Sporul de producție la 1 000 lei cheltuieli efectuate pentru obiectivele de progres tehnic aplicate. Fără îndoială că punerea în fabricație a produselor noi și modernizate contribuie în proporție hotărîtoare la creșterea producției (aproximativ între 75 și 90%); ea este determinată de însăși natura acțiunii de progres tehnic, precum și de faptul că cea mai mare parte a cheltuielilor este absorbită, după cum s-a văzut, de punerea în fabricație a produselor noi sau modernizate. Totodată, se constată că și cheltuielile destinate creșterii gradului de mecanizare și automatizare se dovedesc eficiente; uneori, sporul de producție la 1 000 lei cheltuieli a fost de 1—2 ori mai mare în cazul sistemelor de mecanizare și automatizare, față de cel realizat prin punerea în fabricație a produselor noi sau modernizate. Avînd în vedere și alte efecte favorabile, considerăm util să se acționeze mai perseverent în direcția creșterii obiectivelor de mecanizare și automatizare în ansamblul obiectivelor de progres tehnic.

● Sporul de beneficii la 1 000 lei cheltuieli efectuate pentru obiectivele de progres tehnic aplicate. Este cunoscut că volumul producției constituie unul dintre factorii direcți ce acționează asupra beneficiului. Intrucît cea mai mare parte a sporului de producție s-a obținut pe seama asimilării de produse noi sau modernizate, era firesc ca și sporul de beneficii să se obțină într-o mare proporție tot pe această cale.

● Reducerea consumurilor de materiale la 1 milion lei cheltuieli efectuate pentru obiectivele de progres tehnic aplicate. Acest indicator de eficiență economică a fost calculat pentru trei produse cu rol hotărîtor în creșterea producției industriale și în dezvoltarea economico-socială a țării: metal, combustibil și energie electrică. O analiză

*) În eșantionul selectat am inclus subramurile industriale următoare: construcții de mașini și mașini-unelte, electrotehnică și electronică, chimie, industrie forestieră, siderurgie, industrie ușoară.

a datelor respective demonstrează că printre efectele produse de obiectivele de progres tehnic aplicate se numără și reducerea consumurilor materiale. Prin urmare, realizarea obiectivelor de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic contribuie la economisirea de resurse materiale, constituind o cale eficientă de echilibrare a unora dintre cele mai importante balanțe materiale ale economiei naționale. Având în vedere nivelul celor trei indicatori în unitățile cercetate, considerăm că reducerea consumurilor de materiale trebuie să constituie unul din principalele criterii de opțiune pentru înscrierea în plan a obiectivelor de cercetare.

Din investigațiile efectuate a reieșit că, pe lângă rezultatele pozitive obținute în activitatea unor întreprinderi, — rezultate care sînt preponderente — există și unele neajunsuri, mai ales pe linia utilizării fondului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic. În acest context, vom prezenta unele constatări, și anume: ● Se manifestă un oarecare automatism în repartizarea cotelor procentuale pe centrale și întreprinderi, acestea fiind neschimbate de mai mulți ani; în acest sens, apreciem că nu totdeauna există o corelație strînsă între cheltuieli și fondul de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic. Ca urmare, la unele centrale sau întreprinderi industriale fondurile de cercetare sînt prea mari (înregistrîndu-se an de an disponibilități bănești), iar la altele fondul respectiv nu este în măsură să acopere toate necesitățile curente la nivelul unui an. ● Există încă, la anumite întreprinderi, un volum mare al producției neterminate (evidențiat pentru perioada 1976—1982). Tendința de creștere a volumului producției neterminate a fost determinată de unele cauze dintre care vom căuta să prezentăm în continuare pe

cele mai importante: a) volumul însemnat al producției neterminate existent la sfîrșitul fiecărui an și raportat de la un an la altul a fost consecința unei durate mari a ciclului de cercetare (proiectare-asimilare prototip-probe de încercare-omologare-valorificare); b) neintroducerea în producția de serie a unui număr important de mașini, utilaje și tehnologii pentru asimilarea cărora s-au cheltuit fonduri mari, dar care n-au avut asigurată desfacerea. În această situație se află unele obiective de tehnică nouă care au fost omologate, asimilate, care au aviz de valorificare și nu s-au decontat din lipsă de beneficiari. Explicația rezidă în aceea că ori aceste obiective de tehnică nouă au fost introduse în plan fără să fie asigurată vînzarea lor, ori beneficiarul nu le mai solicită, cu toate că inițial a fost de acord cu realizarea acestora; c) o serie de obiective pentru care s-au efectuat însemnate cheltuieli au fost sistate pe parcursul execuției, deoarece s-a constatat că rezultatele nu sînt satisfăcătoare sau produsele nu mai sînt necesare beneficiarilor. La această situație a contribuit și faptul că la introducerea în planul tehnic nu s-au analizat temeinic oportunitatea, necesitatea și eficiența acestora; d) în unele cazuri, nefinalizarea obiectivelor de C.S., D.T. și I.P.T. s-a datorat faptului că nu s-a respectat documentația tehnică, nu s-au efectuat în mod operativ îmbunătățirile solicitate de beneficiari la omologarea preliminară, ori n-a fost asigurată proiectarea și executarea S.D.V.-urilor necesare.

Pe baza acestei analize, avansăm în continuare anumite opinii în ideea de a contribui la efortul general de creștere a eficienței progresului tehnic. Astfel, s-ar putea analiza, ca variantă de viitor, posibilitatea unei **prelevări din beneficii pentru constituirea fondului de cercetare-dezvoltare**, în vederea unei stimulări mai mari a unităților economice pentru o cit mai judicioasă

folosire a acestui fond; de asemenea, în perspectivă, o sursă suplimentară de finanțare a activității de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic ar putea s-o constituie o parte din **amortizarea fondurilor fixe**, în special pentru cercetările efectuate cu forțele proprii ale întreprinderilor industriale. De asemenea, considerăm necesar să se elaboreze pe ramuri și subramuri **normative** pentru durata ciclului de cercetare-proiectare pînă la introducerea în fabricație, în scopul înlăturării perioadelor foarte îndelungate (6—8 ani) afectate pentru anumite obiective de progres tehnic.

În dispozițiile legale aflate în vigoare se prevede obligativitatea urmării stricte și controlul riguros asupra modului de execuție a obiectivelor incluse în planul tehnic. Ar fi necesar ca toate unitățile economice să respecte cu strictețe prevederile legale, mai ales în ce privește asigurarea, la nivelul centralelor industriale, a evidenței fiecărui obiectiv de C.S., D.T. și I.P.T., cu sumele planificate și realizate din momentul începerii obiectivului și pînă la decontarea acestuia; în cazul obiectivelor de progres tehnic a căror execuție durează mai mulți ani, ar fi util să se păstreze aceeași denumire în fiecare an, pînă la finalizarea lui.

Sîntem de asemenea de părere că la nivelul organului ierarhic superior (minister, centrală) trebuie să se manifeste mai multă elasticitate în dimensionarea cotelor procentuale aferente fondului de cercetare-dezvoltare, în funcție de necesitățile curente ale întreprinderilor. O evaluare mai flexibilă a cerințelor s-ar înscrie, de altfel, în mecanismul actual de planificare a progresului tehnic, instrucțiunile stipulînd posibilitatea modificării cotei procentuale în funcție de necesități la centrale și întreprinderi industriale.

Rodica BĂLĂNESCU
Georgeta ȚONE

Institutul de finanțe,
circulație monetară și prețuri

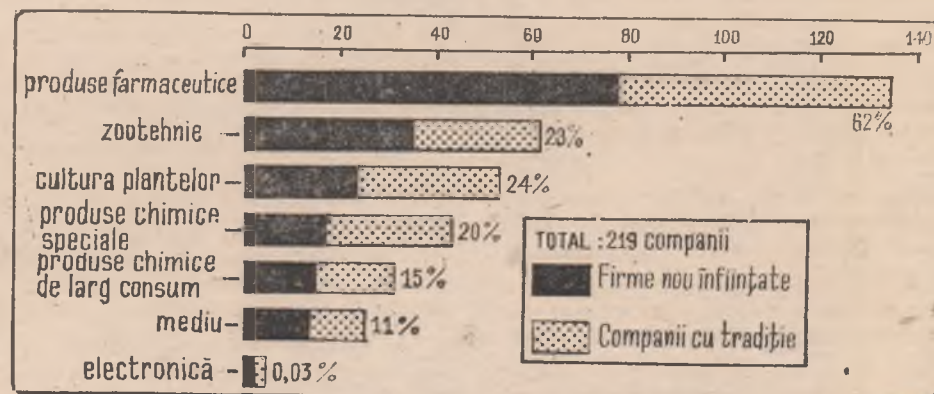
Mapamond tehnico-științific

Biotehnologii

UN RAPORT al Oficiului de Evaluări Tehnologice din S.U.A. publicat recent evidențiază faptul că cercetarea și industria americană specializată în inginerie genetică și biotehnologii dețin o poziție avansată în raport cu alți parteneri occidentali. Avantajele producătorilor din această țară decurg, pe de o parte, din asigurarea unei structuri favorabile pe diverse genuri de activități (graficul), iar pe de altă parte datorită utilizării unor pirghii economico-financiare eficiente. În cadrul acestora sînt menționate: o puternică forță de cercetare în sfera disciplinelor fundamentale legate de biotehnologii; stimularea inițiativei particulare îndeosebi prin crearea de facilități pentru înființarea de firme cu înalt grad de risc; dezvoltarea spiritului de organizare în procesul de

implementare a rezultatelor cercetării; un regim de impozite relaxat. Totuși, această poziție avansată a industriilor

„bio“ americane ar putea fi treptat subminată îndeosebi de producătorii japonezi care dispun de două elemente forte: o bogată experiență în ingineria proceselor tehnologice și mai cu seamă politica promovată de această țară în domeniul noilor tehnologii de vîrf, care a inclus biotehnologiile în categoria tehnologiilor capabile să impulsioneze dezvoltarea economică în acest sfîrșit de secol.

Sursa: The Economist, 28 ianuarie 1984
Repartizarea firmelor specializate în biotehnologii pe domenii de aplicare (%)

CREATIVITATEA —
resursă a dezvoltării

Probleme de organizare,
metode, tehnici

Integrarea activității de concepție în structura de producție

OBIECTIVUL DE CĂPETENIE al economiei naționale — dezvoltarea intensivă, eficientă —, ritmurile deosebit de înalte programate pentru creșterea productivității muncii, adaptarea operativă și de fond la restricțiile în ce privește consumurile materiale, energetice și importul, creșterea competitivității produselor românești pe o piață externă intens concurențială — toate acestea acumulează în domeniul progresului tehnic și tehnologic sarcini fără precedent ca volum, extrem de exigente sub raport calitativ și, totodată, supuse unei puternice presiuni a timpului, care impune ca prevederile programelor speciale, și așa calculate spre plafonul superior al posibilităților, să fie considerate ca minimale. În ansamblul macroeconomic și sectorial al activității de cercetare-dezvoltare capătă o importanță mult sporită **activitatea de concepție la nivelul unităților industriale**, cu rolul de a fructifica rezultatele cercetării de institut, de a le armoniza în detaliu și într-un interval cât mai apropiat de „timpul real” cu nevoile și disponibilitățile producției, de a ridica neconținut tehnicitatea acesteia, punând în valoare capacitatea de cooperare sinergică a specialiștilor și personalului de execuție.

Un asemenea grad de solicitare a potențialului creativ își cere **corespondentul pe plan organizatoric**. Ceea ce s-a putut desprinde însă din abordări teoretice, din analize compara-

tive, din experiențele de vîrf este faptul că, **în cadrul de principiu al unei concepții unitare, formele concrete de rezolvare implică necesarmente o indeajuns de largă varietate**, pentru a asigura mulțimea pe specificul și după cerințele în continuă evoluție (provenite din afară, ca o comandă socială, sau izvorite din funcționarea propriului sistem) ale întreprinderii. Viabilitatea unei forme sau alteia va putea fi apreciată prin raportare nu la un model de structură insuficient diferențiat, ci la **rezultate confirmate pe o perioadă mai lungă**, în care influența situațiilor conjuncturale se atenuează, validându-se **substanța reală, constantă**. Aceasta va extinde conținutul și posibilitățile autoconducerii și autogestiei, va adînci responsabilitățile derivate de aici, va accentua adaptabilitatea, mărind cîmpul de manevră, în vederea realizării întocmai a planului și depășirii indicatorilor calitativi.

Ca una din soluțiile ce răspund acestor deziderate prezentăm, în cele ce urmează, **integrarea activității de concepție în structura de producție**, pe exemplul unei întreprinderi în care dinamismul obligat al noului cercetare-proiectare și fabricație să fie cit mai scurt, cooperarea acestor două domenii să fie scutită de bariere formale și participarea lor la rezolvarea **obiectivelor comune** să fie stimulată prin **interese colective și individuale comune**.

Inconveniențele dihotomiei cercetare uzinală—fabricație

PĂTRUNDEREA accelerată a aplicațiilor electronicii în toate domeniile economice și sociale, caracteristică a revoluției tehnico-științifice și justificare logică a importanței ce se acordă respectivei subramuri industriale în actualul cincinal și în perioada de perspectivă, este nemijlocit condiționată și de dezvoltarea rapidă a fabricației de componente electronice tot mai complexe, performante și fiabile.

O poziție-cheie deține în context **întreprinderea de piese radio și semiconductori (I.P.R.S.) Băneasa-București**. În 22 de ani de existență, această unitate reprezentativă și-a mărit de 25 de ori volumul producției, realizează astăzi în mai mult de 10 000 de sortotipodimensiuni de serie, grupate în mari familii de produse: componente electronice pasive (condensatoare cu hîrtie, condensatoare electrolitice normale și miniaturizate; cablaje imprimate simplu și pe ambele fețe, precum și flexibile); componente electronice active cu siliciu (diode — redresoare, stabilizatoare de tensiune, de comutare, varicap, rapide; tranzistoare planare; tiristoare de mică, medie și mare putere; punți redresoare); circuite integrate (logice și lineare); bu-nuri de larg consum, montaje și aplicații electronice industriale. Ele satisfac o gamă foarte variată de necesități

ale economiei naționale, contribuind la modernizarea proceselor tehnologice, a produselor și activităților din industria electronică, electrotehnică, din construcția de mașini și din alte ramuri, precum și la lărgirea schimburilor comerciale ale României prin exporturi în 16 țări (între care 7 țări occidentale dezvoltate), în care marca de fabricație „B” se bucură de o bună apreciere.

Specificitatea acestor familii de produse, realizate integral prin procese tehnologice concentrate în flux pe orizontală (spre deosebire de treptele din alte întreprinderi — prelucrări, montaj de subansamble și montaj general), a inspirat organizarea structurii de fabricație pe 5 secții de producție de bază, specializate (la care se adaugă o secție de semifabricate, utilaje și s.d.v.-uri, precum și o secție auxiliară). Dotate cu mașini, utilaje și instalații, aparate de măsură și control adecvate profilului, cu nivel înalt de tehnicitate și randament, ele prezintă subsisteme cu grad ridicat de autonomie, atît prin faptul că realizează — în aceeași incintă — întregul ciclu de la materii prime la produsul finit, cît și prin funcționarea pe baza gestiunii economice, avînd aparat propriu de conducere, cu responsabilități și competențe întinse pe o arie largă, inclusiv în probleme de contracte economice (pentru care șeful secției își dă avizul în funcție de capacitatea de producție existentă și de eventualele posibilități de a o majora, de investi-

ții, de urmărire a costurilor (ce se efectuează printr-o grupă economică). Aceasta dă secțiilor caracterul unor fabrici, în accepția de conținut (dacă nu și în gradarea efectivă) prevăzută de lege.

După cum ne-a explicat și argumentat **ing. Ioan Florea**, șeful compartimentului de organizare din întreprindere, eficiența deplină a acestei formule nu putea fi atinsă — în condițiile în care rata de înnoire a producției în fabricația de componente electronice este de 2—3 ani, ceea ce presupune o mare disponibilitate și mobilitate a muncii de concepție, mergînd pînă la satisfacerea operativă a cerințelor diferențiate ale fiecărui beneficiar — din cauza neajunsurilor organizării după sistemul „clasic” a activității de cercetare-proiectare uzinală. Situată exclusiv în compartimente la nivel funcțional, această activitate se cupla greoi cu cea a secțiilor de producție, unde i se verificau și aplicau efectiv rezultatele; relațiile complicate pe scară ierarhică ascendentă-descendentă presupuneau verigi intermediare, hîrtii, semnături etc., care diminuau viteza de reacție în dublu sens. Răspunderea era fărîmițată între șefii atelierelor de proiectare, responsabilul cu planul tehnic pe întreprindere, inginerul-șef, șefii secțiilor de producție. Efectivul restrîns de specialiști — electroniști componentiști — al I.P.R.S. nu putea satisface concomitent și la un nivel mulțumitor sarcinile de proiectare și cele de asistență tehnică (nece-

sară pentru rezolvarea unor probleme și dificultăți legate de integrări de materiale, de modificarea operativă a tehnologiilor în cazul unor defecțiuni la instalații sau la alimentarea cu fluide, pînă la remediere), căci eventualele rezerve de timp nu puteau fi exploatate tocmai ca urmare a separării organizatorice. Întreprinderea ne-dispunind de resurse și spații pentru amenajarea de stații-pilot, interveneau complicații și amînări în efectuarea fazelor dintre concepție și producția de serie, întrucît secțiile de fabricație nu erau implicate prin interesele proprii în realizarea prototipurilor și a seriei zero. (După cum, pe de altă parte, nu erau decît în mică măsură implicate în problemele comerciale și de dezvoltare ale întreprinderii.)

Secția integrată : legătură directă între idei și materializarea lor

NODUL GORDIAN a fost tăiat în 1978, în urma unei ample și amănunțite analize în care consiliul oamenilor muncii a antrenat toți factorii implicați și din care a rezultat ideea unui **cuplu autonom al celor două domenii de activitate pentru fiecare familie de produse, sub o conducere unitară**, care să dispună de putere de decizie și de mijloacele de realizare a acesteia. Verificată în practica mai multor ani, noua formulă organizatorică și-a demonstrat, după cum vom vedea, viabilitatea și eficiența.

În organigrama adoptată, care respectă criteriile impuse prin Decretul nr. 162/1973, **cercetarea-proiectarea uzinală a fost divizată după specificul secțiilor de fabricație și inclusă în componența acestora, sub forma de ateliere sau colective**, delegîndu-se șefilor de secție atribuțiile de coordonare aferente. S-a realizat astfel strînsa ei legătură cu procesul de producție, în ce privește atît stabilirea temelor de cercetare legate direct de îmbunătățirea indicatorilor de eficiență, cît și introducerea mai rapidă în circuitul productiv a rezultatelor cercetărilor efectuate. La nivelul „secției integrate” se desfășoară eficient o serie de activități cu conexiune directă: cercetare (diversificarea, potrivit necesităților și posibilităților, a tehnologiilor cadru elaborate de către institutul de profil), proiectare, realizarea prototipului, a seriei zero, coordonarea producției de serie și acordarea asistenței tehnice interne, întreținerea și repararea instalațiilor complexe din dotare, proiecte de dezvoltare, investiții, marketing, asistență tehnică la principalii beneficiari în timpul montării aplicațiilor industriale, service (depanare), analize economice și de preț etc. Coordonarea lor printr-o conducere unitară a simplificat relațiile ierarhice, eliminînd verigi intermediare, a determinat creșterea răspunderii cadrelor tehnice. A crescut considerabil potențialul tehnic al secțiilor, care, la un efectiv de

700—1000 de muncitori fiecare, dispun de cîte 50—60 de ingineri — inclusiv cei din munci de concepție, de 3—5 subingineri și 10—20 de maîstri. O astfel de structură s-a dovedit pe deplin capabilă să preia și rezolve sarcini cum sînt: implicarea întreprinderii în realizarea unei serii de programe naționale și obiective prioritare de deosebită complexitate, de pildă cele privind energetica nucleară, industria aeronautică, cea navală, forajul de mare adîncime, modernizarea producției de locomotive Diesel ș.a., domenii în care o condiție de prim ordin a funcționării ireproșabile a instalațiilor este calitatea cu totul deosebită a componentelor electronice; atingerea unei ponderi de 60% a produselor noi și reproiectate în valoarea producției-marfă a fiecărui an; asimilarea la nivel de serie a unui număr important de noi materiale și semifabricate care economisesc resurse costisitoare și înlocuiesc importul; procesarea a circa 800 de tehnologii; preluarea pe seama progresului tehnic a 60% din eficiența economică estimată prin programul unitar de măsuri al I.P.R.S. pe 1984.

Personalul de concepție de la nivelul secției este cuprins în acordul global al acesteia și retribuit după tarife comune cu cele ale personalului de execuție, cu un corectiv plus-minus în funcție de gradul îndeplinirii pe întreprindere a planului la export.

În aparatul funcțional al I.P.R.S. a fost menținut un **atelier de proiectare coordonator**, cu rolul de a asigura concepția unitară în elaborarea documentației tehnice și îmbunătățirea permanentă a metodologiei. El are printre atribuții probleme de modernizare și extindere a tehnologiilor, de tipizare, standardizare, omologare, documentare tehnică, verificarea corectitudinii documentațiilor întocmite în secții, urmărirea realizării planului tehnic pe întreprindere, interfața cu exteriorul (relații cu centrala industrială, cu ministerul, cu institutele de cercetări ale acestuia sau din alte ramuri).

Validarea avantajelor noii organizări

CE A ÎNSEMNAT pentru cele două părți apropierea cercetării-proiectării de producție în cadrul secțiilor integrate?

Cadrelor de concepție au găsit o puternică motivare în contactul nemijlocit cu procesul de materializare a gândirii lor, cunosc mai bine limitele posibilului și pe ce căi să acționeze pentru a le extinde. Se adîncesc specializarea lor, aptitudinea de a optimiza relația produs-idee — produs-marfă, relația materie primă — tehnologie. Colaborarea cotidiană și la obiect cu lucrătorii de la liniile de fabricație a situat căutarea și promovarea noului pe primul plan al preocupărilor comune, după cum o atestă și ocuparea locului întii în mișcarea inventatorilor și inovatorilor din unitățile sectorului 2 al Capitalei.

Șeful de secție a căpătat, prin coordonarea și controlul pe care le exercită, certitudinea termenelor la care va dispune de fazele de concepție-asimilare pentru produsele noi, știind astfel cînd să declanșeze pregătirea fabricației în vederea încadrării în graficul de livrare a comenzilor. Personalul de execuție beneficiază el însuși de această punere în ordine, de operativitatea rezolvărilor și de corespondența lor cu condițiile reale de fabricație, întrucît astfel își poate desfășura activitatea ritmic, îndeplinind mai lesne obligațiile asumate prin acordul global.

Dincolo de aceste trăsături pozitive ale climatului de lucru constituit, în practica aplicării noii organizări au ieșit în evidență **avantaje** care, de la nivelul secțiilor, se cumulează la cel al întregii activități a întreprinderii:

- **scurtarea duratei ciclului cercetare — proiectare — prototip — serie zero — producție de serie și realizarea planului tehnic repartizat pe secții;**

- **utilizarea și pentru activitatea de cercetare a instalațiilor, aparaturilor și utilajelor din dotarea secției, evitîndu-se importul unor linii-pilot care nu ar putea fi încărcate la capacitatea respectivă;**

- **executarea seriei zero în condițiile și pe utilajele destinate producției de serie, ceea ce determină scurtarea termenelor de punere în fabricație a produselor noi, elimină neconcordanțele și pericolul reluării unor faze, conduce la economisirea de materiale și manoperă;**

- **preocuparea întregului colectiv de specialiști al secției atît pentru realizarea în cele mai bune condiții a producției curente, cît și pentru pregătirea celei viitoare (probleme de dezvoltare, investiții, desfacerea produselor etc.);**

- **acordarea asistenței tehnologice și tehnice în fabricația de serie, de către același personal care a proiectat și executat prototipul, capabil să găsească și să aplice oportun și operativ soluții de depanare în situații neprevăzute.**

Ar fi, bineînțeles, dificil detașarea și cuantificarea eficienței economice rezultată numai din integrare, căci aceasta a fost însoțită și completată pe parcurs cu alte măsuri tehnice și organizatorice. Dar ea se regăsește oricum în rezultatele din producție, inclusiv în asemenea succese din primele patru luni ale anului în curs, cum sînt: creșterea suplimentară cu 3,1% a productivității muncii (+ 20,6% față de perioada corespunzătoare din 1983), în proporție de 68,5% pe calea progresului tehnic; depășirea cu 14 procente a planului de export; o calitate înaltă a producției, exprimată în numărul și importanța infime ale reclamațiilor, în limitarea rebuturilor la 0,002% din valoarea producției marfă.

În electronică, înnoirea este o perpetuă cursă contra cronometru. I.P.R.S. Băneasa menține în această competiție un ritm capabil să o situeze în plutonul fruntaș.

Dorin CONSTANTINESCU

Puncte de vedere

Posibilitatea elaborării anuale a balanței legăturilor dintre ramuri într-o nouă variantă

Importanța evidenței costurilor pe produs, pe elemente primare de cheltuieli

NECESITATEA unor forme de evidență a costurilor pe elemente primare de cheltuieli a fost resimțită de mai multă vreme, dar ea a devenit deosebit de acută acum când costul energiei, combustibilului, apei, datorită scumpirii lor, a căpătat o pondere importantă în valoarea produselor. Se impunea urmărirea lor distinctă pe fiecare produs important în parte pentru a se exercita un control la nivel național asupra folosirii lor eficiente în structura tuturor produselor cît și a celor care se vor proiecta în viitor pentru ca numai în acest fel dezideratul economisirii energiei poate deveni o realitate.

În cadrul efortului general de apreciere a restructurării și reorientării producției, către produse mici consumatoare de energie în locul celor energofage, evidența pe elemente primare de cheltuieli este un instrument deosebit de valoros. Totodată, aceasta va da posibilitatea urmării fiecărui element de cheltuială începînd cu materia primă și terminînd cu impozitul pe clădiri, care este ultimul clasat în clasificarea unitară, adoptată pentru întreaga producție industrială prin instrucțiunile menționate.

În ce privește economisirea de materii prime, cunoașterea cheltuielilor materiale totale pe unitatea de produs va putea servi la efectuarea de comparații cu consumurile altor produse similare din țară sau din străinătate. În acest fel, întreprinderile productive, centralele industriale, ministerele, organele centrale de sinteză economică și de decizie politică vor fi orientate să țină o mai strînsă legătură cu instituturile de ramură de cercetări științifice și tehnologice, cu Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, în scopul impulsării în mai mare măsură a aplicării rezultatelor cercetării în producție, în conducerea acesteia precum și în desfacerea ei pe piața internă sau la export.

Regindirea, reproiectarea mașinilor, utilajelor și mai cu seamă a tehnologiilor vor putea avea în evidența costurilor pe elemente primare de cheltuieli, pe fiecare produs principal în parte un argument major precum și o confirmare practică a eficienței lor în viața economică a societății care le pune la dispoziție mijloacele materiale și umane necesare pentru efectuarea acestor cercetări. În această acțiune va trebui să se colaboreze cu activitatea deja introdusă într-o serie de întreprinderi cu bune și chiar foarte bune rezultate în ANALIZA VALORII.

Examinarea cantității totale de muncă directă și indirectă pentru fiecare produs în parte este menită să contribuie la realizarea în cît mai bune condiții a programului privind creșterea mai accentuată a productivității muncii în economia românească.

Concepția clasică a elaborării B.L.R.

MODELUL matematic al B.L.R. conceput, după cum se știe de profesorul american W. Leontieff, are la bază folosirea programării liniare pentru determinarea producției totale (directe + indirecte) pentru o unitate de produs final. În acest scop modelul Leontieff este format din trei cadrane:

— matricea schimburilor interindustriale (cadrantul I);

— vectorul producției finale, care cuprinde: producție finală destinată acumulării (dezvoltării), exportului, consumului intern individual sau colectiv și rezervelor de stat, ca vector coloană (cadrantul II);

— vectorul valorii nou create, ca vector linie, echivalent cu vectorul coloană, pentru echilibrare (cadrantul III).

Avînd o largă aplicabilitate, cu un anumit succes înaintea crizei petroliere declanșată în toamna anului 1973 (elaborată pentru un singur an — 1970 — și în România) folosirea B.L.R., precum și analiza cunoscută sub denumirea generală de analiză input-output, în prezent sînt utilizate din ce în ce mai puțin. Printre cauzele care au condus la descreșterea interesului pentru acest tip de modele, pot fi enumerate:

— matricea schimburilor interindustriale considera că toate inputurile (cheltuielile) se află într-o relație de proporționalitate cu outputurile (producția);

— modelul lui Leontieff considera că producția tuturor ramurilor poate crește la infinit, fără limită;

— comanda modelului (produsul final) fiind exogenă, determinată în cea mai mare parte pe cale tradițională, alterează rigurozitatea coeficienților tehnici totali, care reprezintă însăși performanța de bază a modelului; diferitele actualizări ale acestor coeficienți care încearcă să țină seama de evoluția tehnologică și să evite elaborarea anuală a B.L.R. și prin aceasta și a costurilor sale ridicate, nu sînt în măsură să atingă aceste obiective;

— caracterul exogen al modelului nu permite decît determinarea influenței de la comandă la matricea centrală și nu și invers; deci se consideră, ca de altfel în toate modelele economice de tip Leontieff, că tehnologia este fixă, ceea ce, evident, în condițiile revoluțiilor științifice, tehnice și mai ales ale celor tehnologice contemporane, nu mai poate fi acceptat.

Concepția generală a elaborării balanței legăturilor dintre ramuri pe baza unei noi variante

NOI am mers pe elaborarea matricei schimburilor interindustriale și a celor asimilate acestora, considerînd ramurile utilizatoare ale produsului final ca

făcînd parte din matricea centrală, fără vectori pentru soluționarea matematică, folosindu-se în acest scop un procedeu nou. Această matrice pătrată se elaborează aproape de la sine, dacă se ordonează ramurile economiei naționale, începînd cu cele primare, inclusiv agricultura, în succesiunea procesului tehnologic, continuînd deci cu cele prelucretoare și terminînd cu cele consumatoare de produse finale. Aceasta ar fi B.L.R. la nivelul economiei naționale. Dar balanța legăturilor dintre ramuri în concepția noastră poate fi elaborată la diferite niveluri ierarhice ale economiei naționale, valorificînd performanțele variantei românești cît și structurile și caracterul dezvoltării planice a economiei țării noastre. B.L.R. este concepută să fie elaborată începînd de la produs — ale cărui costuri ținute — pe baza unei structuri unitare (obligatorie începînd de la 1.1.1984 pentru întreprinderile industriale și care treptat se va introduce și pentru alte ramuri ale economiei naționale) de elemente primare, motiv pentru care semnalăm importanța acestei forme de evidență pentru elaborarea anuală a B.L.R., și fără costuri suplimentare. De balanța legăturilor între ramuri a fiecărei întreprinderi sau a centralei sau ramurii sau a unui bloc de ramuri se ajunge la B.L.R. statistică pentru întreaga economie națională. Odată elaborată B.L.R., ea poate fi folosită, inversînd procesul — adică prin dezagregare pe ramurile constituente, subramuri, grupă de produse, produse principale — și pentru lucrări de planificare, prognoze, cu condiția existenței unui sistem informațional cît de cît pus la punct. Servind ca model și sistem de referință, B.L.R. poate fi utilizată și pentru diferite simulări, pentru perfecționări ale metodologiei de planificare, de formare a prețurilor, de optimizare a structurilor economiei și de întocmire a diverselor variante de opțiuni de dezvoltare economico-socială pornind de la diferite ipoteze tehnologice, de la o integrare mai suplă în schimburile economice internaționale, ceea ce conduce la creșterea eficienței economice, la o dezvoltare armonioasă, proporționată.

Contribuția concepției românești constă în eliminarea punct cu punct a deficiențelor semnalate la modelul B.L.R. clasic. Comanda modelului nostru este determinată chiar din corpul matricei, prin introducerea conceptului de DIFERENȚĂ CORELATA, eliminînd neajunsurile punctate la modelul Leontieff, legate de caracterul exogen al comenzii și a implicațiilor acesteia.

Mecanismul economico-matematic al B.L.R. în noua variantă

ÎN DEMERSUL nostru analitic, pornind de la trinomiul academicianului

profesor Manea Mănescu — echilibru-neechilibru-echilibru și de la conceptul de conexiune inversă elementară, fără buclă materială, fundamentat de inginerul român, profesorul Paul Postelnicu, am examinat o cantă economică reprezentată de o simplă sumă de bani care circulă între doi agenți economici „i” și „j”.

Raționamentul nostru a pornit formalizând :

$$x_{ij} = x_{ji} \quad (1)$$

care reprezintă, privită pe un alt plan, de fapt, o TAUTOLOGIE, ce vrea să însemne că suma primită (x) de i (incasator) de la j (plătitor) este egală cu suma plătită de j lui i.

Noi am căutat să valorificăm traiectoriile repetate și de sens opus ale tautologiei ignorate pînă în prezent, pătrunzînd în circuitul ei, folosindu-le pe plan informațional, fizic și filozofic. Descoperirea ulterioară a aserțiunilor lui Odobleja despre tautologie ca procedeu normal de creație au confirmat și încurajat cercetările și aplicațiile noastre în domeniul economic.

Punctul în care tautologia poate fi atrasă în circuitul conceptelor de valoare informațională, universale, îl reprezintă intersecția timpului cu spațiul, unicul punct în care se poate inversa săgeata timpului, sfidîndu-l, transformînd ireversibilitatea proceselor economice, în general a proceselor evolutive, în reversibilitate, în repeatabilitate, transformînd cauza în efect și efectul în cauză, pentru că timpul în acel punct nu operează, devine NUL.

În acest fel, am putut elabora o imagine completă a echilibrului economic integral. Relativizarea gestiunii economice a celor doi agenți economici, fiind dependente una de alta, trebuia să se producă într-un moment de timp t_0 în care mișcarea este stopată. Tocmai și numai în acest moment echilibrul este realizat. Apoi a devenit clar că egalitatea între cei doi termeni ai echilibrului nu poate fi reală decît în ipoteza timpului egal cu zero. Pornind de la această cu totul nouă premisă, noi am notat în continuare, dezvoltînd pe (1) :

$$x_{ij} - x_{ji} = 0 \quad (2)$$

obținînd pe zero prin diferență, egalitate pe care noi am denumit-o PROPRIETATEA ZERO, sau proprietatea echilibrului în timpul ZERO.

De asemenea, ca o verificare și completare la (2), parcă se cerea de la sine :

$$\frac{x_{ij}}{x_{ji}} = 1 \quad (3)$$

raport, pe care noi l-am denumit PROPRIETATEA UNITĂȚII.

Este de remarcă că proprietatea zero atestă existența echilibrului sistemului, iar proprietatea unității ghidează spre maximum echilibrul asimetric, limite reale care se vor confirma într-un total atunci cînd într-un sistem oarecare informaționalizat matricial, mărimile absolute se transformă în mărimi relative. Aceleași proprietăți (1—3) se respectă și la restituirea împrumutului de către i lui j, fără dobîndă, căci timpul este egal cu zero, sistemul de ecuații inversîndu-și simbolizarea.

Privită prin logica dinamicii contradictoriului, fundamentată de savantul de origine română Ștefan Lupașco, operațiunea de incasare-plată a unei sume elementare (nedecompozabile) devine un eveniment foarte frecvent, dar ca

orice eveniment ascultă, totodată, și de legile actualizării și potențializării ; suma x împrumutată este în același timp ($t_i = t_j = 0$) :

— sumă de bani încasată de i, dar ea semnifică, în evidențele acestuia ținută în partidă dublă, și datoria potențială față de j ;

— sumă de bani plătită de j, dar ea semnifică totodată și creanța pe care j o are de primit de la i.

Luînd în considerare și restituirea sumei respective x^1 , relația bănească de încasare-plată se completează de la sine cu reciproca sa pe care o cere imperios, cu necesitate, ca o legitate. De altfel, numai intrarea și ieșirea pentru fiecare agent economic în strictă corelare cu ieșirea și respectiv intrarea agentului economic corespondent pot să ducă la descrierea matematică completă și la redarea sensului integral al operațiunii economice, respectiv atingerea scopului care se urmărește de fiecare agent și să reflecte o relație cu caracter legic care se naște și se stinge de milioane de ori în economiile tuturor țărilor, între agenți de tip „i” (incasatori-plătitori) și de tip „j” (plătitori-incasatori).

În fața acestei analize complexe cit și a acestor rezultate mai puteam noi oare privi operațiunea de incasare-plată, de la care am pornit, ca o simplă tautologie ? Atunci ar fi însemnat că noi sintem înconjurați numai de tautologii, ceea ce era cu greu de admis. Mai logic a fost să recunoaștem că sintem înconjurați peste tot de un ocean de actualizări și potențializări care se succed și se transformă neîncetat unele în altele, tot așa după cum împrumutul se va transforma în restituirea lui și de fiecare dată va avea o dublă semnificație de incasare-plată, inversîndu-se numai agenții corespondenți și semnele relațiilor care reflectă aceste transformări. Pe această bază, cu multe implicații, reprezentarea economico-matematică a operațiunii bănești integrale, elementare, nu este numai dublă, cum s-a crezut pînă în prezent, ci este cvadruplă pentru fiecare agent economic privit însă prin strînsă corelare cu agentul său corespondent.

Această interpretare cu totul nouă cerea de la sine instrumentul care să INTEGREZE imensitatea operațiunilor de incasare-plată, și în același timp, să DIFERENȚIEZE și să particularizeze de milioane și milioane de ori operațiunea economică concretă, și de fiecare dată cu sensul exact, matematic, pentru că dincolo de aceste relații matematice reci există relații sociale, umane, pentru care dreptatea, echitatea, recompensa pentru efortul depus, satisfacția reprezentată trăsături majore ce trebuie reflectate cu cea mai mare fidelitate, nu cu mărimi medii, cu omogenizări care desființează individualitatea și personalitatea fiecăruia.

Acest instrument a fost identificat, studiat, cercetat mulți ani, testat, verificat și aplicat — în matricea patrată, ignorată de matematicieni și economiști pînă în prezent, pentru că ea nu admitea soluții unic determinate ; în acest caz valențele ei informaționale remarcabile — autocontrol și autocorelație — rămîneau nevalorificate ; dar ceea ce o condamnă la starea de rebut era faptul că echilibrul staționar pe care se părea că îl putea reda această specie ciudată de matrici (patrate) nu numai că nu se lăsa abordat, dar el venea în contra-

dicție cu însuși caracterul dinamic al procesului economic reflectat matricial sub formă bănească.

Dar matricea patrată nu avea nevoie decît de un mic impuls pentru ca entropia ei maximă să se transforme în negentropie, conținută în mod latent, potențial în inșiși organizarea și ordonarea internă a relațiilor economice-bănești. Acest impuls l-a constituit admiterea unei diferențe între suma încasată și cea restituită, atît negativă cît și pozitivă, atît pentru agentul i cît și pentru agentul j. Această diferență avea să ducă la deschiderea matricilor patrate. Dar nu numai atît ; s-a dovedit că această diferență apare în dublu rol, ca o dubletă de protosoluții, de sens opus, egale în modul, ce conduc la zero minim, atunci cînd este respectată proprietatea echilibrului. În același timp, am stabilit că în echilibru, timpul este egal cu zero, ca o constantă de bază, fixă ; dar timpul trebuie măsurat atunci cînd suma x este împrumutată pentru a anumită perioadă de timp în vederea fructificării ei de către i. În acest caz, diferența corelată joacă rol dublu : ea măsoară, totodată, nu numai timpul operațional, concret, cît suma a fost împrumutată, ci și valoarea produsă de acești bani x ce se divide între beneficiul net al debitorului și dobînda normală ce se cuvine creditorului.

RESTRÎNGÎNDU-NE în spațiul disponibil, am semnalat desigur numai existența unui nou model al B.L.R. Întreaga metodologie este mai amplă și ea ar putea fi pusă la dispoziția celor interesați — am în vedere organele economice de sinteză economică, cît și orice alte unități economice. Această metodologie a fost deja aplicată cu succes la elaborarea unui model de simulare a fluxurilor bănești care va apare în acest an la Editura Academiei R.S.R., intitulat „Modelarea fluxurilor bănești”. Cu unele adaptări, metodologia ce se va publica va putea fi folosită și pentru elaborarea anuală a B.L.R. de către unitățile economice interesate.

Considerăm că ar mai trebui subliniat încă un aspect : atît performanțele modelului, cît și domeniile sale de utilizare pot fi valorificate la maximum numai în cazul existenței unui sistem informațional bine pus la punct. Acest aspect nu face modelul nostru aplicabil „sine die”, ci el arată că programele de automatizare a proceselor informaționale către care ne îndreptăm trebuie să fie accelerate, și susținute cu fonduri financiare substanțiale, pentru că numai așa vom putea să devenim eficienți în toate acțiunile ce le întreprindem, prin simularea lor prealabilă pe modele matematice complexe și la diferite niveluri de agregare, cu luarea în considerare a cît mai multor variabile — factori care pot să intervină și de care trebuie să ținem seama, să ne luăm măsuri asigurătorii etc. Aceste fonduri pot fi recuperate într-un termen foarte scurt, poate chiar într-un an. Deci elaborarea B.L.R. în varianta propusă nu necesită nici un fond bănesc suplimentar, ci poate fi realizată cu aceleași informații care circulă în prezent în sistemul de raportare statistică și în cel de planificare, ordonată și prelucrată cu ajutorul calculatorului pe baza modelului pe care l-am preconizat.

Marcel VOICA

INFORMAȚIE - COMUNICAȚIE ȘI DEZVOLTARE (I)

PENTRU foarte mulți a devenit limpede că informația nu reprezintă numai „o marfă” sau „un capital”. Ea constituie „un bun” economic, social, politic, tehnologic, cultural, uman. Informația constituie, în mod evident, o componentă a civilizației moderne. O regăsim în toate activitățile omului, în toate planurile vieții economico-sociale. Ea a pătruns, de fapt, pe cele mai diferite căi, în viața omului din zilele noastre. Nu numai specialistul, ci și omul obișnuit, omul de pe stradă, — cum obișnuim să spunem adesea — este asaltat de informație, pe care trebuie s-o interpreteze, să-i înțeleagă semnificațiile.

Informația ca teren de investigație

SÎNTEM înconjuțați, „învăluși”, „asaltați” de informație în cele mai diverse feluri și în cele mai diferite modalități. Dar nu sint sigur că știm exact ce reprezintă ea și cu atât mai mult nu cred că-i cunoaștem încă satisfăcător natura sa, multiplele sale fațete și caracteristici.

Dacă s-ar cere unui informatician să dea o definiție a informației, ar furniza una foarte exactă. Poate chiar suspect de precisă. La fel s-ar întâmpla cu un specialist în mass media, cu un lingvist, cu un om de știință, un matematician sau un filozof. Numai că probabil definițiile ar diferi foarte mult între ele, fiecare având „dreptatea” sa. Pentru un specialist în domeniul științelor naturii, informația va reprezenta cel mai adesea altceva decît pentru un economist, sau un ziarist.

Un cercetător al științelor naturii va fi mai degrabă tentat să vadă în informație acele „resurse”, „zăcăminte” ce există în natură, independent de noi, de care devenim conștienți prin procesele de cunoaștere, le „extragem”, le „inventariem” sub formă de cunoștințe noi, le clasificăm, le ierarhizăm, le valorizăm, contribuind astfel la dezvoltarea cunoașterii umane. Pentru un inventator informația poate constitui — sau constitui chiar — cu totul altceva. El nu descoperă ceva existent în natură sau în societate. Deci el nu se limitează la a lua act, a pune în valoare sau în „circulație” o informație existentă. Pentru el informația este mai degrabă o „materie primă” și în același timp un „produs final”. El **inventează**.

Economistul — depinde de rolul și locul pe care îl ocupă — va recurge cel mai adesea la informație ca la un „instrument” de lucru, de care nu se poate lipsi, pentru că acesta îi permite să cunoască, să analizeze, să coreleze, să judece, să-și fundamenteze deciziile. Informația — în special cea concretizată în date economice, statistice, indici, indicatori, informație de piață etc. —

va reprezenta pentru el adesea și „materie primă” principală a muncii sale. De calitatea acestei materii prime și a modului de prelucrare și utilizare a sa va depinde și calitatea muncii sale. Dar nu numai. Atît el, cît și tehnologul sau organizatorul vor recurge la informație și ca la un mijloc prin care poate substitui unii factori de producție tangibili, cum sînt materiile prime, energia sau chiar forța de muncă. Să ne gîndim că majoritatea informațiilor, cunoștințelor, sub formă de know-how sau de metode de conducere și organizare sînt utilizate pentru a economisi forța de muncă, materii prime, energie, capacități de producție etc.

Nu există activitate umană, fie ea economică, socială, politică, științifică, culturală, educativă sau de altă natură, care să nu recurgă, într-o măsură mai mare sau mai mică, la informație ca la un „instrument” de lucru de care nu se poate dispensa. Dar oare informația constituie într-adevăr un „instrument” de lucru? Și numai atît? Ce reprezintă informația? Ce înțelegem prin informație?

„Resursă”, „obiect”, „materie primă”?

CONSTITUIE ea o „resursă” ce există în mod obiectiv în natură și societate independent de noi? Poate fi asimilată cu „zăcămintele”, cu „resursele minerale”? Constituie ea un „obiect” de un tip deosebit care poate fi utilizat în moduri diferite? Este ea oare o „materie primă” specială, ce se lasă prelucrată în diverse modalități, putînd fi utilizată în moduri și scopuri diferite, stocată, vindută etc.? Reprezintă ea un factor „energetic” sau mai corect sinergetic, ce poate schimba natura, esența unor procese sau fenomene, dîndu-le noi impulsuri sau chiar noi configurații? O putem considera o „resursă intangibilă”, care poate substitui resurse tangibile, ca materiile prime, energia sau forța de muncă? Răspunsurile nu pot fi simplificatoare, biunivoce, formulate prin da sau nu. Dar nici nu pot fi ocolite.

Chiar și numai aceste întrebări ne conving că informația reprezintă ceva fundamental deosebit față de alte „resurse” cu care operăm în mod curent. Natura și caracteristicile sale specifice par să deschidă noi perspective în cele mai variate planuri (economic, social, tehnologic, politic, educațional, cultural și chiar privind stilul de viață și civilizația). Secole de-a rîndul am fost obișnuși să lucrăm, de regulă, — mai ales în activitățile concrete — cu „resurse” tangibile, cu obiecte caracterizate de o disponibilitate limitată, avînd un anumit volum, ceea ce crea probleme specifice de transport și de substituție, de schimb etc. adesea greu de depășit.

În contrast cu acestea, informația

reprezintă o „resursă” intangibilă, avînd caracteristici absolut aparte. De exemplu, „extrasă” din natură, ea poate fi integrată în mintea umană și utilizată în scopuri diferite (de analiză, pentru realizarea unor noi corelații sau judecăți, al declanșării unor procese de reflecție și de cunoaștere, stimulînd noi elemente integratoare, de intuiție și de creativitate). Din acest punct de vedere informația se prezintă ca o materie „vie”, ca un ferment, fiind extensibilă și sinergetică (o cantitate mai mare de informație permite prelucrarea lor diferită, combinarea lor devenind mai utilă, cu destinații mai multe și mai eficiente). Dar, în același timp, ea poate fi comprimată, sintetizată și chiar miniaturizată (mai ales că o mare parte din ea este perisabilă, redundantă sau chiar entropică). Să nu uităm însă că mijloacele actuale de prelucrare, stocare, telecomunicare etc. îi deschid noi perspective.

Concomitent, informația posedă o serie de caracteristici care o fac extrem de interesantă din punct de vedere economic, dar bineînțeles nu numai. De exemplu, ea poate substitui o serie de factori de producție clasici, este ușor transportabilă, cu o rapiditate ce poate echivala cu cea a luminii, cu posibilități mari de difuzare și avînd o calitate absolut unică în raport cu alte bunuri: dacă cineva transmite sau schimbă o informație, beneficiarul o primește, dar furnizorul nu rămîne fără ea. Probabil ca ea să prezinte și multe alte caracteristici astăzi încă neidentificate. De fapt, chiar și cele enunțate sînt în prezent probabil încă prea puțin investigate și mai ales exploatare.

Un efort mai mare depus în această zonă, a înțelegerii mai complexe și mai complete a ceea ce reprezintă informația astăzi și mai ales a ceea ce ar putea ea reprezenta în viitor, poate aduce importante beneficii. Informația și comunicația, susținute de noile evoluții în microelectronică, au extins foarte mult capacitatea intelectuală, creativă a omului. Și se pare că ne aflăm abia la începutul acestei noi ere.

Un fenomen nou se petrece sub ochii noștri

UN FENOMEN nou se petrece sub ochii noștri. Este necesar să avem nu numai conștiința faptului că el se desfășoară cu o mare rapiditate, ci și că schimbările pe care le aduce cu sine pot fi profunde și de durată. Datoria cercetării științifice — atît din domeniul științelor naturii, cît și al celor sociale — este de a-l investiga multi-

Ioniță OLTEANU

(Continuare în pag. 24)

FARĂ a se constitui într-o teorie economică comprehensivă, lucrările economiștilor occidentali elaborate până în prezent pe problematica funcționării organizațiilor economice internaționale concretizează rareori investigații analitice propriu-zise; ele se rezumă, de cele mai multe ori, la o abordare descriptivă-critică, de formulare a unor recomandări specifice care vizează crearea sau modificarea unor instituții economice cu caracter internațional. De aceea, nu se poate spune — după părerea noastră — că teoria economică nemarxistă dispune în prezent de un model analitic mai elaborat al dialecticii procesului ființării organizațiilor economice internaționale.

Pe acest fundal, înainte de orice comentariu privind limitele și scăderile mai mult sau mai puțin inerente ale unui demers de atare natură, este de menționat faptul că un moment distinct îl reprezintă încercările recente ale unor specialiști de elaborare a unei schițe analitice pentru o posibilă teorie asupra organizațiilor economice internaționale¹⁾. Chiar dacă concluziile analizei lui Fratianni și Pattison nu diferă substanțial de cele evidențiate în lucrările devenite deja „clasice” ale lui Ruggie²⁾, Kindleberger³⁾ sau Keohane și Nye⁴⁾, particularitatea noii abordări constă în instrumentarul analitic diferit folosit, bazat pe modelele elaborate de teoria cluburilor, înregistrându-se astfel o mutație de la analiza în izolare a unor evenimente singulare (cum ar fi formarea și funcționarea unei uniuni vamale) la investigarea în interacțiune a unor fenomene aflate în plină evoluție (cum este problematica cooperării economice internaționale — în special prin prisma procesului formării și dezvoltării organizațiilor economice internaționale).

Pentru teoreticienii menționați, piața cooperării internaționale se aseamănă într-o foarte mare măsură cu cea a sectorului serviciilor în general — pe care producția și consumul au loc simultan —, factorul esențial al productivității organizației internaționale reprezentându-l gradul de implicare a țărilor membre la activitatea acesteia. În consecință, se consi-

Limite ale modelelor neomarginaliste cu privire la organizațiile economice internaționale (I)

deră că piața ar consta în fapt în prestarea anumitor servicii specifice, și anume: în primul rând, ar fi vorba despre o serie de bunuri publice produse de organizații precum Comunitatea Economică Europeană sau Organizația Mondială a Sănătății; în al doilea rând, despre faptul că un mare număr de organizații economice internaționale prestează o serie de funcții de coordonare, ele fiind în special angajate în centralizarea și în schimbul de informații. Astfel de activități includ elemente de coordonare a politicilor macroeconomice, legislația și activitățile anti-trust, conduita corporațiilor transnaționale ș.a.; în al treilea rând, organizațiile economice internaționale ivesc ca instrument al dezvoltării cooperării economice și al strategiilor de acțiune pe plan internațional. Totodată, un număr redus de astfel de organizații se preocupă de problemele imperfecțiunilor mecanismelor de piață în domeniul comercial (G.A.T.T.) sau de cele ale poluării ca fenomen cu implicații pe plan global (O.C.D.E.). De aceea, ca și în cazul activităților guvernamentale, analiza activităților organizațiilor economice internaționale implică abordarea unui mare număr de probleme ale economiei utilităților publice (public economics), în timp ce o parte din aceste activități aparțin însă unui domeniu situat undeva între sfera bunurilor publice pure și cea a bunurilor private pure.

De aici, concluzia lui Fratianni și Pattison că elaboratele teorii cluburilor pot

servi ca un util instrumentar analitic al activității organizațiilor economice internaționale. De altfel, caracterul de „club” al unor astfel de organizații a mai fost și până acum evocat în literatura occidentală de specialitate, mai ales atunci când s-au avut în vedere numărul și componența pe țări membre a acestora, precum și beneficiile decurgând din calitatea de membru. În acest sens, nu numai că s-a afirmat existența a numeroase organizații cu componență diferită dar care oferă produse similare⁵⁾, dar studiile respective au ajuns și la concluzia că orice organizație economică internațională conține în interiorul său unul sau mai multe „cluburi” (grupuri restrinse de state, formate în cadrul unei organizații internaționale, polarizând interese convergente și capacitate de decizie în sprijinul acestor interese⁶⁾).

Ceea ce este însă distinct pentru analizele lui Fratianni și Pattison este faptul că, deși apelează în bună măsură la instrumentarul metodologic al teoriei cluburilor⁷⁾, ei consideră elaboratele acestei teorii doar un punct de plecare pentru propriul lor model analitic și aceasta pentru faptul că, în concepția lor, atunci când este aplicată problematicii cooperării internaționale, teoria cluburilor conservă o serie de limite conceptual-metodologice. Cea mai importantă dintre acestea o reprezintă prezența excluderii de la partajarea beneficiilor realizate la nivelul „clubului” a celor care nu fac parte din acesta. Or, dacă se poate într-adevăr opera cu această prezență numai în cazul limitat al unor organizații de tipul G.A.T.T. sau al unor uniuni vamale — în care acordarea concesiilor tarifare (ca beneficii ce rezultă din activitatea organizației) este strict limitată la numărul țărilor membre —, atunci când se trece la analiza categoriei de organizații economice internaționale nu se mai poate opera cu acest principiu, întrucât, chiar dacă o serie de țări nu fac parte din eventualele „cluburi” formate în interiorul organizațiilor respective (cum ar fi, spre exemplu, cazul majorității țărilor în curs de dezvoltare

FIȘE

N. N. CONSTANTINESCU

Teoria valorii muncă și lumea contemporană

1984
EDITURA POLITICĂ

● Poate că nu este o problemă, un fenomen economic care, de-a lungul istoriei doctrinelor economice, să fi suscitat un

atît de viu interes, dezbateri atît de pasionate precum teoria valorii muncă. Explicația acestei stări de spirit constă, după opinia profesorului N.N. Constantinescu exprimată în cuvîntul introductiv la volumul său recent tipărit de EDITURA POLITICĂ, „Teoria valorii muncă și lumea contemporană”, în caracterul fundamental al dezbaterii. Dacă pe plan social omul este măsura tuturor lucrurilor, în plan economic munca omului constituie temelia generală a vieții economice; cu alte cuvinte, problematica valorii muncă are o determinare antropocentrică, munca exprimînd însăși personalitatea umană. Volumul prezent al profesorului N.N. Constantinescu constituie, după mărturisirea autorului, o primă finalizare a unei activități de cercetare mai amplă care se va cantona, ulterior, în domeniul repartizei și al unei istorii a prețurilor în România. Tocmai

de aceea structurarea sa urmează ca precădere ancorarea problematicii valorii muncă într-un context larg: atît istoric și doctrinal, cît și în sistemul tot mai complex al activităților ce caracterizează societatea modernă, socialistă și capitalistă.

Eficiența utilizării potențialului științific

● În articolul „Ridicarea eficienței utilizării potențialului științific”, apărut în revista PLANOVŌE HOZEĀISTVO (nr. 4/1984), sub semnătura prof. dr. B. Zaițev, autorul subliniază că numărul de lucrători în domeniul științei a atîns în U.R.S.S. 1,4 milioane persoane, ceea ce reprezintă 1/4 din totalul mondial, iar cheltuielile pentru dezvoltarea științei și tehnicii (fără investițiile în baza științifică și cheltuielile pentru introducerea inovațiilor în producție) repre-

zintă 4,8% din venitul național al U.R.S.S. Ridicarea eficienței activităților de cercetare și proiectare, accelerarea introducerii realizărilor științei și tehnicii în economia națională constituie un obiectiv major, pentru a cărui realizare se acționează în principal în direcțiile perfecționării planificării, a stimulării economice și a formelor organizatorice de integrare a științei cu producția. În cadrul perfecționării planificării una dintre cele mai importante direcții o reprezintă, după cum menționează articolul citat, aplicarea mai largă a metodei programelor-obiectiv, o dată cu îmbunătățirea modului de conducere. Experiența arată — subliniază B. Zaițev — că fiecare program este necesar să aibă un organ coordonator, investit cu drepturi corespunzătoare, dispunînd și de resursele financiare necesare. Organele coordonatoare trebuie să asigure depășirea obsta-

din cadrul F.M.I., care nu aparțin „clubului” celor citeva țări puternic industrializate occidentale ce dețin controlul deciziilor privind activitatea organizației, ele în schimb nu pot fi excluse de la partajarea rezultatelor (beneficiilor) ce derivă din activitatea organizațiilor respective luate în ansamblul lor. De aceea, Fratianni și Pattison nu vor analiza — chiar dacă folosesc metodologia teoriei cluburilor — dinamica intereselor din interiorul unei organizații economice internaționale în funcție de eventuala apartenență a țărilor membre la „cluburile” din cadrul organizației respective, ci în funcție de raportul dintre interesele individuale ale țărilor membre și interesul organizației luate în ansamblul ei. „Clubul” este în acest caz însăși organizația economică internațională respectivă.

Trebuie însă precizat faptul că, în ciuda acestor ajustări în plan conceptual-metodologic operate de modelul Fratianni-Pattison (de altfel, deloc lipsite de importanță), acesta nu reușește însă să depășească limitele normativ-operaționale inerente raționamentului de factură marginalistă, la care, în ultimă instanță, modelul se reduce. Acest lucru apare cit se poate de evident dacă avem în vedere atât analiza propriu-zisă a activității organizațiilor economice internaționale, cât și concluziile cu caracter normativ la care se ajunge pe baza modelului utilizat. Astfel, pornindu-se de la stabilirea unor corelații cauzale cuantificabile, se ajunge la concluzia că, la nivelul unei țări luate în mod individual, nivelul optim de participare la cooperare în cadrul unei organizații economice internaționale este realizat atunci când produsul dintre cota de beneficiu ce-i revine în mod individual țării respective și creșterea marginală a beneficiilor ce se formează la nivelul organizației în ansamblu este egal cu costurile marginale. La nivelul organizației ca totalitate, proporția optimă de participare se realizează când costurile marginale și beneficiile sunt egale.

Interpretarea problemei costurilor poate fi mai mult nuanțată și detaliată dacă se are în vedere faptul că costurile care

revin unei țări membre sînt de fapt o parte a costurilor suportate de organizație în totalitatea sa, care costuri sînt nu numai în funcție de „cantitatea” rezultatelor obținute prin activitatea organizației, ci și — foarte important — în funcție și de numărul țărilor membre, precum și de mecanismul intern de adoptare a deciziilor. În acest caz, potrivit părerii celor doi autori menționați, nivelul optim al implicării în cooperare pentru o țară individuală se obține atunci cînd citul dintre cota de beneficii și cota de costuri ce revin țării respective, înmulțit cu beneficiile marginale ce se formează la nivelul organizației ca entitate, este egal cu costurile marginale ale întregii organizații.

Concluzia pe care o trag autorii din aceste corelații cantitative — care pun în evidență rolul major ce îl au de jucat țările mari în activitatea organizației — este aceea că, cu cit este mai mare o țară participantă, cu atât maximizarea avantajelor nete revenind țării respective va fi condiționată de creșterea în expresie cantitativă a volumului activității organizației, din moment ce raportul dintre beneficii și costuri crește în funcție de mărimea țării.

Două implicații mai importante desprind Fratianni și Pattison din cele de mai sus: mai întîi, intercorelarea specifică ce operează între ordinul de mărime a membrilor unei organizații, volumul activității acesteia și costurile adoptării deciziilor; în al doilea rînd, fenomenul diminuării avantajelor ce decurg din poziția de lider. În opinia teoreticienilor menționați, aceste implicații ale modelului sînt în concordanță cu multe dintre evenimentele internaționale ale perioadei postbelice. În mod particular, pe această linie demonstrativă se caută a se argumenta preținsa diminuare a interesului S.U.A. în a deține o poziție de lider în planul cooperării economice intercontinentale postbelice, precum și tendința „obiectivă” de reorientare a cadrului instituțional al cooperării internaționale dinspre organizațiile cu largă participare înspre cele cu participare restrînsă.

Legat de aceste ultime două aspecte, apare tipic pentru raționamentul de factură neomarginalistă modul în care Fratianni și Pattison aplică semnificațiile teoretice limitate ale corelațiilor stabilite de ei pe baza analizei statice ce o fac asupra cooperării în cadrul organizațiilor internaționale (analiză în care variabilitatea în intercorelare cauzală a unor factori este condiționată de invariabilitatea altora), la interpretarea și explicarea evoluțiilor istorice din cadrul sistemului dinamic complex al relațiilor economice internaționale postbelice (sistem în interiorul căruia variabilitatea unor factori este de fapt condiționată și condiționează la rîndul ei variabilitatea altor factori). Este clar că tocmai un astfel de divorț între momentul cognitiv (analiza statică) și cel normativ (explicitarea unei realități dinamice) este cel care viciază de fond rigurozitatea științifică a oricărui demers de factură marginalistă și, în consecință, sub această rezervă principial-metodologică trebuie interpretate și rezultatele analizei Fratianni-Pattison.

Costea MUNTEANU

Institutul de economie mondială

¹⁾ Michele Fratianni, John Pattison: „The Economics of International Organizations” în „Kyklos”, Vol. 35 (1982), Fasc. 2

²⁾ J. G. Ruggie: „Collective Goods and Future International Collaboration”, în „American Political Science Review”, Vol. 66 (1972)

³⁾ Ch. Kindleberger: „Systems of International Organization” în: D. Calleo (Ed.), „Money and the Coming World Order”, New York, The Lehrman Institute, 1976

⁴⁾ R. O. Keohane, J. Nye: „Power and Interdependence”, Boston, Little Brown and Co., 1977

⁵⁾ Spre exemplu, analiza lui G. J. Stigler (vezi: „Free Riders and Collective Action: An Appendix to Theories of Economic Regulation” în „Bell Journal of Economics and Management Science”, Vol. 5, 1974) asupra participării firmelor nord-americane la mai multe asociații cu caracter comercial ce asigură produse similare poate fi considerată ca oferind un posibil cadru conceptual pentru studierea motivațiilor și opțiunilor pe care le au în vedere statele atunci cînd participă la activitatea unei organizații economice internaționale.

⁶⁾ Vezi și Harry G. Johnson, Canada's Floating Dollar in Historical Perspective, International Currency Review, Vol. 2, 1970

coleur pe care le implică realizarea de programe de cercetare-dezvoltare interramuri. Utilizarea fondurilor de stimulare a cercetării științifice este apreciată la rîndul său ca o metodă de orientare a cercetării spre obiective majore, cu parametri tehnici cit mai ridicați.

„Rețea industrială”

● Criza economică mondială, apariția și proliferarea noilor tehnologii au imprimat un caracter deosebit de viu dezbaterilor privind modelele și mecanismele de dezvoltare a industriei — deopotrivă în țările avansate și în cele aflate în curs de dezvoltare. Termenul cel mai frecvent utilizat, observă Pierre Judet în articolul „Comment naît un tissu industriel?” publicat în numărul 1374 al revistei PROBLÈMES ECONOMIQUES este cel de restructurare industrială. Ideea sintetiza-

tă în acest concept este cea a modificării unor proporții între diferite ramuri și subramuri industriale. Dar, observă P.J., atît sub aspect teoretic cit și practic termenul în cauză se dovedește prea general, mai apropiat de fenomenul economic fiind cel de „rețea industrială” (tissu industriel). Cu alte cuvinte, ansamblul legăturilor reale ce condiționează evoluția unei întreprinderi, subramuri sau ramuri economice. Din această perspectivă, restructurarea industrială este privită prin prisma relațiilor de aprovizionare, a legăturilor cu întreprinderile ce colaborează la realizarea produsului final, din perspectiva comerțului internațional. Totodată, utilizarea noțiunii de rețea industrială ar permite, potrivit opiniei exprimate de P.J., înglobarea și a acelor activități care nu sînt reținute în statisticile internaționale, dar a căror pondere sporește conti-

nuu, cunoscute sub denumirea de „economie informală” (subterană).

Industria și „mediul natural agreabil”

● Deși precumpănitor economice, eforturile de ieșire din criză întreprinse de numeroase state înglobează tot mai frecvent elemente de ordin social și ecologic. Un exemplu în acest sens îl constituie proiectele de constituire a așa-numitelor „tehnopoluri”, proiecte elaborate în Japonia. După cum se arată în studiul „Le Japon hier et aujourd'hui” publicat în numărul din martie a.c. al revistei „L'OBSERVATEUR DE L'OCDE”, tehnopolul constituie rezultatul a cel puțin trei tendințe înregistrate în societatea japoneză: dorința de a intensifica progresul tehnologic național prin realizări proprii, originale; faptul că întreprinderile care utilizează

FIȘE

tehnologii de vîrf pot fi amplasate oriunde în teritoriu; necesitatea de a se asigura locuri de muncă pentru populația rurală și pentru absolvenții de învățămînt superior, această ultimă categorie fiind, în condițiile actuale, atrasă spre marile concentrări urbane. Ideea de bază este aceea de a crea în zonele rurale și în orașele mici — deci într-un mediu natural agreabil — a unor unități de producție de înaltă tehnicitate și a le racorda la institute de cercetare sau universități. După cum se arată în studiul citat, cele nouăsprezece zone alese pentru a deveni tehnopoluri vor trebui să-și dobîndească noua identitate prin înființarea de întreprinderi inovative și nu prin intermediul descentralizării industriilor tradiționale.

Informație-comunicație și dezvoltare

(Urmare din pag. 21)

lateral, pentru a încerca să-i surprindă cu mai mare precizie caracteristicile sale complexe, să-i determine natura și esența, să-i circumscrie aria de acțiune, „reverberațiile”, implicațiile și semnificațiile sale.

Probabil inventarul problemelor ce se cer studiate este foarte mare, începând de la analiza a ceea ce se întâmplă efectiv în realitate, în domeniul acestor tehnologii de vîrf (informatică, telecomunicație, microelectronică, robotică etc.), dar și al transformărilor necesare sau pe care le aduce implicit în domenii variate, ca cele menționate (economie, societate, educație, comunicație, cultură, politică, valori, stil de viață etc.). Oricum ele implică transformări sesizabile sau posibil de intuit în planuri mai ample social-individuale, într-un context în care cred că informația reprezintă un **concept-central**, un concept-cheie. De aici și ideea că investigațiile acestea în multiple planuri trebuie să înceapă cu natura și esența acestei „materii prime” de un tip cu totul aparte.

Este posibil ca multe din piste de cercetare — care oricum sînt **inter și multidisciplinare** — să fie condiționate, sau deschise chiar, de răspunsurile pe care le dăm unor întrebări de genul: care este natura și care sînt caracteristicile informației?, care sînt incidențele sale în diferite planuri, socio-economic, cultural, individual etc.?, ce perspective pot deschide progresului social-uman informația și noile tehnologii de prelucrare, stocare și transmitere a ei, inclusiv în privința extinderii capacității de creație a omului și a schimbării modalităților sale de a gândi și înțelege lucrurile?

Cred că studierea acestor aspecte nu se poate face separat, izolat, recurgînd la viziunea „tunel” a specialistului într-un domeniu sau altul. Ele nu pot fi rupte din contextul realităților economice, tehnologice, culturale, politice și chiar ideologice, care și ele, la rîndul lor, se întrepătrund. În pofida dificultăților evidente de a surprinde toate aceste interdependențe, va trebui totuși să încercăm să pornim de la unele **premise**, chiar dacă ele vor fi parțiale, incomplete, nu întotdeauna corect formulate sau uneori chiar greșite.

Asumîndu-ne aceste riscuri, privindu-le cu circumspecția necesară, investigațiile, pornind de la încercarea de aprofundare și de a completa cunoștințele privind natura și esența informației, de la studierea caracteristicilor sale, a implicațiilor și semnificațiilor pe care le pot aduce cu sine aceste noi cunoștințe, vor trebui să aibă în vedere faptul că: (1) informația se cere abordată în cadrul actual creat de „explozia” informațională; (2) indiferent de natura, esența și caracteristicile pe care i le atașăm ea se cere tratată în cadrul binomului „informație-comunicație”; (3) o dată cu apariția fiecărui mijloc nou de comunicare și de prelucrare, informația capătă noi valențe, semnificații și implicații; (4) analiza lor se cere făcută în contextul revoluției informaticii și al microelectronicii; (5) ele trebuie abordate, deci, în cadrul

vectorului informatică-microelectronică-robotică; (6) este necesar ca ele să fie privite prin prisma mai largă a proceselor creșterii economice și ale dezvoltării sociale, a noilor perspective pe care le deschid progresului social-uman în diferite planuri, cu un rol de catalizator și impuls al transformărilor; (7) informația și comunicația pot fi privite și ca forțe de producție; (8) ele constituie instrumente indispensabile culturalizării, democratizării vieții și amplificării participării; (9) informația și comunicarea pot constitui mijloace de eliberare, dar și de dominare, ele pot fi utilizate în slujba omului sau împotriva sa, depinzînd de natura societății în care sînt utilizate și de scopul urmărit prin folosirea lor; (10) semnificațiile și implicațiile unor decalaje ce apar în aceste domenii cer abordarea lor nu numai la nivel național, ci și internațional, al perspectivelor și consecințelor în ambele planuri.

Dar chiar dacă încercarea de a cunoaște mai în profunzime esența, natura și caracteristicile acestei „resurse” reprezintă primul pas, astăzi nu mai este posibil să tratăm informația „în sine”, ruptă din context. Cred că este imperios necesar ca ea să fie abordată, investigată și dezbătută în cadrul simbiozei sale cu procesele de comunicație. Semnificațiile informației devin astăzi mai evidente în cadrul binomului informație-comunicație.

Simbioza informație-comunicație și „asaltul” microelectronicii

ÎN ultimele decenii s-a creat un context nou, care modifică esențialmente simbioza informație-comunicație. Astăzi a devenit evident că semnificațiile și implicațiile informației nu mai pot fi discutate în afara cuplului informație-comunicație, iar acest cuplu nu mai poate fi abordat decît ținînd seama de cadrul nou creat, de revoluția microelectronică. Revoluția microelectronică a creat un cadru nou pentru simbioza informație-comunicație. Cum se exprimă un specialist, ea a făcut pentru mintea umană tot atît de mult cît a făcut mașina creată de revoluția industrială pentru forța musculară a omului.

Nu sînt puțini cei ce afirmă că de la inventarea roții și a pirghiei, în tehnică nu s-a mai imaginat nimic de talia acestor descoperiri, cele mai multe din invențiile tehnice ulterioare fiind doar variațiuni sau combinații pornite de la aceste două elemente de bază. Afirmarea poate fi exagerată, dar ea are un simbul de adevăr. Cel puțin în ceea ce privește industriile mecanice. Microelectronica și informatica vin însă să schimbe ceva **radical**. Semnificațiile ultimelor decenii se cer evaluate într-un context nou și larg — tehnologic, economic, social, cultural, valoric și chiar de stil de viață și de civilizație. Lucrurile se cer privite prin experiența istorică, prin ceea ce se întâmplă **acum**, sub ochii noștri, dar mai ales prin ceea ce intuim că se va putea întîmpla în perspectivă.

Ca să ne putem forma o imagine,

chiar și numai parțială, asupra evoluției domeniului informaticii, cîțiva indicatori statistici privind calculatoarele electronice sînt relevanți: numărul lor a crescut de la 50 în 1953, la 155 000 în 1975, la 300 000 în 1980 și se prevede că vor spori la 500 000 în 1985. Evoluția costurilor este poate și mai concludentă. În anul 1953 costul unui calculator — care cîntărea o tonă, umplea o întregă încăpere și consuma energie electrică cît o locomotivă — era de 55 de milioane de dolari. Astăzi un calculator IBM 370/125 costă 500 000 de dolari, iar modelul de birou, 10 000 de dolari. Costurile a 100 000 de calcule erau de 1,25 dolari în 1952 și de numai 0,025 cenți în 1980; în același timp capacitatea de memorizare pe 1 dolar valoare a crescut de 43 de ori din 1952 pînă în 1970, de 80 pînă în 1977 și se prevede că va crește de 800 de ori pînă în anul 1985.

Asemenea evoluții în planurile tehnic și economic, dar și prin incidențele în zone mai largi, stau la baza opiniei multor specialiști care afirmă că microelectronica reprezintă suportul noilor schimbări tehnologice și industriale. Unii specialiști apreciază că microprocesorul aduce cu sine o „nouă undă de dezvoltare”. Ca să înțelegem mai bine contextul, este de menționat că specialiștii consideră că revoluția microelectronicii diferă fundamental de celelalte revoluții ce au avut loc în istoria omenirii. Astfel, se apreciază că revoluția agricolă a fost legată de disponibilitatea de pămînt arabil, iar cea industrială a favorizat pe cei ce dispuneau de resurse naturale proprii sau obținute prin exploatare colonială. În schimb, revoluția microelectronicii, bazată pe perspective spectaculoase pe care le oferă micile particule de siliciu, oferă capacități imense de a amplifica puterea minții umane.

Ce înseamnă acest nou pas în evoluția electronicii, revoluția microelectronică și ce incidențe noi creează ea?

Din 1960 costul unui tranzistor a scăzut de la cîțiva dolari, la cîteva sutimi de cenți și continuă să scadă rapid. Dimensiunile plăcuțelor de circuite integrate au devenit mai mici decît mărimea unei unghii. Densitatea lor a crescut de la cîteva componente pe o structură integrată (Chip) în 1960, la circa 600 000 pe o structură, în prezent, apreciindu-se că în cîțiva ani ea va ajunge la circa 1 milion de componente pe o structură. Se apreciază că în cursul unei decade complexitatea circuitelor integrate pe bază de siliciu va atinge zeci de milioane de componente pe o structură. Astăzi, echivalentul puterii de calcul a unui calculator electronic, care costa cîteva sute de mii de dolari în anul 1960, este realizat într-o singură structură de circuit integrat, care costă circa 5 dolari.

S-ar mai putea da multe exemple privind perspectivele pe care le deschid noile tehnologii, inclusiv cele bazate pe comunicațiile prin unde de lumină, simbioze informație-comunicație. Ceea ce se cere evidențiat în acest context este nu numai faptul că revoluția microelectronicii creează o nouă „coloană vertebrală” pentru sistemele moderne de telecomunicații, ci faptul că potențînd cuplul informație-comunicație îi amplifică semnificațiile și implicațiile și în domenii mai largi, cum sînt cel economic, social, politic și ajungînd pînă la modificarea modului de viață, de gîndire, de creativitate.

19

Lichidarea subdezvoltării — problemă majoră a contemporaneității

Consultațiile pentru candidații la concursul de admitere în învățământul economic superior sînt elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de Economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. doc. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

O PROBLEMĂ de importanță fundamentală a epocii noastre este aceea a subdezvoltării, a accentuării decalajelor dintre țările bogate și cele sărace. Perpetuarea stării de subdezvoltare are efecte negative asupra evoluției economico-sociale a întregii omeniri, asupra progresului și civilizației tuturor popoarelor, asupra păcii generale. „De lichidarea subdezvoltării — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — depinde în mod direct instaurarea unor relații de încredere, colaborare și pacc în lume”. (Raport la cel de-al XII-lea Congres al P.C.R., București, Editura politică, 1979, p. 11).

Programul P.C.R. despre conținutul și cauzele subdezvoltării

TĂRILE cu economie subdezvoltată se caracterizează prin: nivelul scăzut al forțelor de producție; slaba dezvoltare a industriei și a agriculturii; nivelul tehnic rudimentar; structura pe ramuri dezarticulată, o accentuată stare de disproporționalitate economică; nivelul redus al venitului național, al producției industriale și agricole pe locuitor; eficiența economică scăzută; insuficiența folosire a forței de muncă; ritmuri lente de dezvoltare; nivelul de trai și calitatea vieții reduse.

În lume există în prezent aproape 130 de state slab dezvoltate și în curs de dezvoltare. Între ele există deosebiri importante în ceea ce privește suprafața și numărul populației, resursele naturale, gradul de înzestrare tehnică și organizare a producției, structurile social-economice, regimurile politice existente, tradițiile naționale istorice, gradul de cultură și civilizație, nivelul de trai.

Subdezvoltarea economică este un fenomen deosebit de eterogen. Ea prezintă o diversitate a structurilor social-economice și politice nu numai de la un continent la altul, de la o zonă la alta, ci și între țările aceluiași continent și în cadrul fiecărei țări.

În rîndul acestor țări se conturează **grupa țărilor cel mai puțin dezvoltate**, insuficient înzestrate cu resurse materiale și umane. Ele suferă cel mai mult de pe urma subdezvoltării, a crizei energetice, a celei de materii prime, cit și de pe urma crizei valutar-financiare.

O altă grupă de țări este cea a celor cu o economie relativ mai avansată — **țări în curs de dezvoltare**. Economia lor se caracterizează prin ritmurile de dezvoltare mai pronunțate; prin accentul pus pe ramurile de bază ale industriei și pe utilizarea într-o măsură mai mare a resurselor proprii.

De asemenea, există o altă grupă de state independente care deși nu au industrie decît în forme embrionare, totuși pe baza rezultatelor obținute în agricultură, în turism și export au un ritm de creștere relativ mai ridicat, situîndu-se și ele în grupa țărilor în curs de dezvoltare.

În ultimele trei decenii (1950—1980), creșterea medie anuală a produsului național brut pe locuitor a fost de 1,3% în țările cele mai sărace și de 3% în celelalte țări în curs de dezvoltare. Dacă produsul național brut pe locuitor a crescut în țările cele mai sărace de la 164 de dolari în 1950 la 245 de dolari în 1980, pentru celelalte țări în curs de dezvoltare creșterea s-a ridicat de la 625 dolari în 1950 la 1521 de dolari în 1980. Pentru comparație, în țările dezvoltate produsul național brut pe locuitor s-a ridicat de la 3841 de dolari în 1950 la 9684 de dolari în 1980.

Subdezvoltarea, deși e o realitate a lumii contemporane, nu este rezultatul lipsei de aptitudini, de posibilități a țărilor respective — așa cum încearcă să denatureze realitatea unii ideologi burghezi. Starea de subdezvoltare economică este, dimpotrivă, efectul relațiilor de dominare și cotropire, de jefuire a bo-

gățiilor lor naționale, este un produs al exploatării, al dominației imperialiste. „Starea de subdezvoltare a unor state — se subliniază în Programul P.C.R. — este rezultatul nemijlocit al politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de dominație și asuprire a popoarelor, de jefuire a bogățiilor lor naționale, consecința relațiilor economice inechitabile.

Structura economică și socială a țărilor în curs de dezvoltare

NIVELUL foarte scăzut al forțelor de producție, o accentuată stare de disproporționalitate economică, stări sociale anacronice (puternice rămășițe tribale, sclavagiste și feudale), dominația puternică a capitalismului monopolist străin determină o anume structură economică și socială a țărilor în curs de dezvoltare.

În economia acestor țări, industria este slab dezvoltată, ramurile moderne sînt aproape inexistente, predominante fiind cele extractive și de prelucrare primară a materiilor prime. Deși în majoritatea acestor țări, economia are un caracter predominant agrar, agricultura este slab dezvoltată, cu o înzestrare tehnică rudimentară. În cele mai multe țări potențialul agricol este ineficient utilizat, iar între sectorul vegetal și cel zootehnic există mari disproporții.

De asemenea, există dezechilibre între sfera muncii productive și cea neproductivă, între sectorul primar, cel secundar și cel terțiar. Caracteristică pentru aceste țări este de regulă **monoproducția** — extractivă sau agricolă. Procesul reproducției sociale poartă amprenta, într-o serie de țări, a specializării înguste pentru export și a dependenței lor de un număr redus de produse. Astfel, aceste țări apar ca fiind furnizoare de materii prime, piețe de desfacere și sfere de influență pentru țările capitaliste dezvoltate.

O asemenea situație creează acestor țări probleme deosebit de grele în ceea ce privește depășirea stării de subdezvoltare, asigurarea hranei populației, reducerea mortalității infantile, asigurarea condițiilor normale de viață.

Toate acestea conduc la menținerea și accentuarea decalajelor dintre țările bogate și cele sărace atît în ceea ce privește venitul național pe locuitor, producția industrială și agricolă pe locuitor, nivelul productivității muncii, cit și în domeniul cercetării și pregătirii cadrelor. Efectele decalajelor se răsfrîng, în primul rînd, asupra popoarelor din țările subdezvoltate și constituie o frînă în calea participării lor pe bază de egalitate, la schimbul de valori materiale și spirituale pe plan internațional.

Structura social-economică a țărilor în curs de dezvoltare este extrem de eterogenă. Ea se caracterizează prin existența unei multitudini de tipuri de relații și sectoare social-economice și anume: a) elemente ale relațiilor de producție precapitaliste (primitive, sclavagiste, feudale); b) mica producție de mărfuri; c) relații capitaliste, inclusiv forme monopoliste de producție generate de capitalul monopolist străin; d) relații bazate pe proprietatea de stat și cea cooperatistă. Nici una din aceste structuri nu există însă în formă pură. Are loc o interacțiune între diferitele forme. Se dezvoltă forme ale economiei de tranziție — de la economia naturală la cea bănească, de la dezvoltarea agrară la cea agrar-industrială și chiar industrial-agrară.

Ca urmare a acestei structuri economice, structura socială prezintă anumite aspecte specifice. Se reproduc în forme noi, adaptate la noile condiții, raporturile tribale acolo unde se mai întîlnesc structuri economice gentilice; se adîncesc contradicțiile dintre proprietarii feudali și țărănime în țările unde pre-

În sprijinul candidaților la concursul de admitere în învățămîntul economic superior

domină relațiile de producție bazate pe proprietatea feudală asupra pămîntului. Țărănimia, cea mai numeroasă clasă socială, eșată și de existența sectorului micii producții de mărfuri, răsfește în condiții fie de exploatare feudală, fie de exploatare capitalistă.

Burghezia și proletariatul, clase sociale cu interese diametrice opuse, sînt definitorii în țările unde există relații de producție capitaliste. În rîndurile burgheziei se disting: burghezia națională, care joacă în anumite împrejurări un rol progresist mai ales în lupta împotriva capitalului străin; burghezia proimperialistă (compradoră), legată de capitalul străin și care favorizează expansiunea acestuia în economie. Proletariatul este în curs de creștere atît numeric, cît și în ceea ce privește calificarea. Condițiile sale de muncă și viață sînt grele, fiind exploatați atît de capitalul autohton, cît și de cel străin.

Alături de aceste clase sociale există intelectualitatea, care leși provenită cel mai adesea din rîndurile burgheziei și ale moșierimii a jucat și joacă, în multe țări, un rol însemnat în uita de eliberare națională, în făurirea și consolidarea independenței economice și politice.

Lupta pentru independență economică. Căile înlăturării subdezvoltării

PE MĂSURA cuceririi independenței naționale, tinerele state se angajează în lupta pentru independență economică, pentru lichidarea subdezvoltării. Realitatea și experiența țărilor care au pășit pe calea dezvoltării independente arată că progresul economic este imposibil de înlăturat fără existența independenței economice, după cum nu poate fi vorba de independență politică reală, deplină, în condițiile sărăciei, ale slabei dezvoltări economice.

Independența economică constă în acea stare internă și externă a unei țări care să-i permită să dispună în mod absolut, liber și suveran, fără nici o îngrădire din afară, de resursele sale naționale (materiale, umane, financiare) și care asigură dezvoltarea economico-socială a țării potrivit intereselor sale naționale.

Lichidarea subdezvoltării presupune responsabilitatea în primul rînd a tinerelor state care suferă de pe urma subdezvoltării în ceea ce privește alegerea căii de dezvoltare economico-socială, modul în care își elaborează și realizează politica economico-socială, ca și colaborarea economică internațională.

În concepția partidului nostru, lichidarea subdezvoltării impune: concentrarea tuturor forțelor umane și materiale pentru progresul rapid al industriei, agriculturii și celorlalte ramuri economice; sporirea efortului propriu pentru acumularea; formarea cadrelor proprii pentru toate domeniile de activitate. De asemenea, în lichidarea subdezvoltării, **alături de intensificarea efortului propriu ca factor hotărîtor al dezvoltării economico-sociale, un rol de mare însemnătate îl are lărgirea colaborării internaționale bazate pe echitate și avantaj reciproc**, pe sprijinul multilateral acordat tinerelor state. Colaborarea internațională este chemată să contribuie la dezvoltarea industriei și agriculturii, la valorificarea superioară a resurselor naturale, la folosirea eficientă a potențialului de care dispun aceste țări.

Lichidarea subdezvoltării necesită în același timp accesul în condiții avantajoase a țărilor slab dezvoltate și în curs de dezvoltare la tehnologiile moderne, la cuceririle științei contemporane, favorizînd progresul lor rapid și multilateral. Un rol însemnat în această direcție îl are colaborarea mai activă între țările în curs de dezvoltare, întărirea solidarității lor „atît pentru soluționarea cu forțe proprii a unor probleme ale dezvoltării, cît și pentru a trata cu rezultate mai bune cu țările dezvoltate, în vederea realizării unor înțelegeri corespunzătoare și trecerii la înlăturarea noului ordinii economice internaționale”. (Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a P.C.R., 16—18 decembrie 1980, București, Editura politică, 1980, p. 62—63.) Este necesară stabilirea unor raporturi juste între prețurile materiilor prime și ale produselor industrializate, între costurile combustibililor și energiei și celorlalte produse.

Țările capitaliste dezvoltate, care, după cum se știe, și-au asigurat progresul și pe seama exploatarea colonială a altor popoare, au obligația moral-istorică de a ajuta țările în curs de dezvoltare pentru a depăși situația în care se găsesc. Mai mult ca oricînd, situația gravă creată astăzi ca urmare a crizei economice, a politicii dobinzilor înalte necesită sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare și crearea condițiilor progresului lor economico-social, prin realizarea unor înțelegeri corespunzătoare între țările bogate și țările sărace.

Lichidarea subdezvoltării, dezvoltarea în ritm rapid a economiei tinerelor state, punerea în valoare pe deplin a resurselor lor naționale, participarea activă a lor în condiții de deplină egalitate la diviziunea internațională a muncii sînt în interesul

progresului economic mondial, al stabilității economiei mondiale. Interesul decurge și din aceea că omenirea, popoarele nu vor mai putea suporta adîncirea decalajelor, concentrarea la un pol al lumii a bogăției și la celălalt a mizeriei și sărăciei. După cum apreciază partidul nostru, contradicția între țările sărace și cele bogate se accentuează continuu, o dată cu adîncirea decalajelor economice și devine una din principalele contradicții ale lumii contemporane. România consideră că este necesar ca toate țările lumii să-și unească eforturile, să conlucreze strîns „pentru a pune capăt cît mai curînd stării de subdezvoltare, pentru a deschide tuturor popoarelor perspectiva progresului economic și social tot mai rapid”. (Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XII-lea Congres al P.C.R., București, Editura politică, 1979, p. 112).

Lupta pentru lichidarea subdezvoltării, a împărțirii lumii în bogăți și săraci, pentru o nouă ordine economică internațională prin importanță și amploare se impune ca o caracteristică a epocii contemporane.

Baza traică a independenței țărilor în curs de dezvoltare o constituie crearea și dezvoltarea unei industrii proprii. Industria are un rol important în dezvoltarea forțelor de producție, în sporirea avuției naționale și a venitului național, în îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației acestor țări. Industrializarea țărilor slab dezvoltate și în curs de dezvoltare asigură creșterea producției industriale și în același timp impune o asemenea dezvoltare care să ducă la lichidarea structurilor vechi, coloniale ale economiei naționale, să fie însoțită de schimbări calitative, structurale în economie, să asigure diversificarea producției, ameliorarea folosirii brațelor de muncă. Toate acestea sînt posibile în condițiile asigurării unui ritm susținut de industrializare, sporirii eforturilor pentru acumulare, pentru mobilizarea și utilizarea rațională a resurselor de care dispun aceste țări. Dezvoltarea industriei proprii depinde de înlăturarea monopolurilor străine din economie, de dezvoltarea sectorului de stat, de exercitarea deplină a suveranității asupra exploatarea resurselor naturale.

Pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, în prezent, se înregistrează încă un deficit substanțial de cereale și de alte alimente, fapt ce stă la baza malnutriției și foametei unui număr de circa un miliard de oameni. De aici decurge necesitatea obiectivă a rezolvării problemei agrare din aceste țări. Ea presupune lichidarea proprietății moșierești, feudale, transformarea radicală a relațiilor de producție din agricultură, înzestrarea tehnică a agriculturii, punerea ei pe baze moderne — ceea ce va permite o mai bună folosire a fondului funciar, sporirea producției agricole vegetale și animale, satisfacerea corespunzătoare a necesităților de produse agroalimentare ale populației, a cererii de materii prime agricole a industriei.

Cucerirea și consolidarea independenței economice presupune, de asemenea, lupta fermă împotriva neocolonialismului. Neocolonialismul reprezintă totalitatea măsurilor economice, politice, ideologice, militare întreprinse în mod direct sau indirect de către statele imperialiste în vederea limitării independenței tinerelor state, a menținerii lor în sfera de dominare și exploatare a acestora, a marilor monopoluri, a aruncării pe seama lor a consecințelor crizei economice structurale, globale ale societății capitaliste. Pentru exercitarea politicii de dominare și asupra se folosește atît calea economică cît și cea militară, ambele constituind un pericol pentru cauza independenței și păcii în lume.

Țara noastră, a cărei rămînere în urmă a fost rezultatul nemijlocit al îndelungatei dominații străine, al exploatarea bogățiilor țării de către monopolurile occidentale, este legată de tinerile state prin aspirații comune spre progres, prin lupta pentru abolirea vechii politici de inechitate, pentru promovarea unor relații noi între state. România promovează o politică fermă de solidaritate activă cu popoarele care luptă pentru a-și cuceri dreptul la viață liberă și independentă, pentru înlăturarea oricărei forme de dominație colonialistă și neocolonialistă. Partidul nostru consideră că lichidarea subdezvoltării și făurirea noului ordinii internaționale constituie continuarea nemijlocită a luptei împotriva imperialismului și colonialismului, a exploatarea și asuprirea unor popoare de către altele.

lector dr. Coralina ANGELESCU

INTREBĂRI :

1. Care sînt cauzele subdezvoltării ?
2. Prin ce se caracterizează subdezvoltarea economică ?
3. Care este structura economico-socială a țărilor în curs de dezvoltare ?
4. În ce constă independența economică a țărilor în curs de dezvoltare ?
5. Care sînt căile înlăturării subdezvoltării ?
6. Definiți neocolonialismul.

20 de ani de la crearea
Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare

Contribuții la restructurarea relațiilor economice internaționale (I)

CA URMARE a eforturilor depuse de țările în curs de dezvoltare, sprijinite de către statele socialiste, Adunarea Generală a O.N.U. a creat în 1964 Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD). Această decizie a Adunării Generale a O.N.U. a răspuns necesității înființării unui nou organism internațional, care să adopte măsuri concrete vizând sprijinirea expansiunii comerțului internațional și a dezvoltării economice în lume, ținând seama de interesele legitime ale țărilor în curs de dezvoltare. Crearea UNCTAD a constituit un moment de cotitură în relațiile dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, constituind o expresie a voinței acestor din urmă țări de a-și spune cuvântul nu numai pe scena politică mondială, dar și în politica comercială și economică internațională.

În decursul existenței sale, UNCTAD a devenit instrumentul esențial al Adunării Generale a O.N.U. pentru deliberrările și negocierile în domeniul comerțului și dezvoltării, una din principalele instanțe internaționale în care se desfășoară așa-numitul dialog Nord-Sud.

Deși a fost creat ca organ al Adunării Generale a O.N.U., UNCTAD are unele particularități care o apropie de instituțiile specializate ale O.N.U.: atribuții largi (formularea de principii și politici privind comerțul internațional și problemele conexe ale dezvoltării, precum și adoptarea de măsuri pentru aplicarea acestor principii și politici, negocierea de instrumente juridice internaționale, facilitarea coordonării activității altor instituții din sistemul O.N.U. în problemele din sfera sa de competență etc.): o structură instituțională complexă (sesiuni convocate la interval de 4 ani, care constituie forul suprem al UNCTAD. Consiliul pentru comerț și dezvoltare, organ director între sesiuni, 7 comisi sau comitete principale specializate pe probleme, subcomitete și grupe de lucru etc., secretariat propriu condus de un secretar general); o anumită autonomie în activitatea sa.

UNCTAD este un organism pe deplin universal, având 167 de membri, adică un număr mai mare decât însăși Adunarea Generală a O.N.U. (157 membri). Menționăm cu titlu de comparație că GATT are 99 de părți contractante, un membru cu statut provizoriu și 30 de țări care-l aplică „de facto”, F.M.I. 146 membri și BIRD 144 membri.

Sfera de activitate a UNCTAD este mult mai largă decât a altor organisme economice internaționale care, în general, sînt specializate într-un singur domeniu al relațiilor economice internaționale. Această particularitate permite UNCTAD să examineze problemele din diferite sectoare ale economiei mondiale (comerț internațional, finanțarea dezvoltării, sistemul monetar internațional), ținând seama de interdependențele dintre aceste sectoare. Este, de asemenea, de notat că UNCTAD se nu-

mără printre organismele economice internaționale care au realizat cele mai importante progrese pe calea democratizării activității lor (Consiliul și comitetele principale ale UNCTAD, care inițial au avut o compoziție restrînsă, au fost deschise participării tuturor membrilor UNCTAD; „grupele de contact”, organe oficioase de negociere cu compoziție limitată, sînt deschise și participării statelor care nu au fost desemnate ca membre în aceste grupuri; deciziile se adoptă în ultimii ani aproape exclusiv pe baza consensului etc.).

În sfîrșit, o particularitate a UNCTAD o constituie faptul că negocierile au loc între grupe de state: țările în curs de dezvoltare constituite în Grupul celor 77 (care numără în realitate 125 de membri, între care și România), statele capitaliste dezvoltate și țările socialiste dezvoltate.

Poziția diferitelor grupe de state în UNCTAD

GRUPUL celor 77, al cărui act de naștere poate fi considerat Declarația a 77 de țări în curs de dezvoltare, adoptată la sfîrșitul primei sesiuni a UNCTAD, constituie inițiatorul și promotorul tuturor acțiunilor importante ale UNCTAD, elementul motor al acestui organism. Acest grup militează pentru îmbunătățirea poziției țărilor în curs de dezvoltare în comerțul internațional și economia mondială, lichidarea subdezvoltării și instaurarea noului ordinii economice internaționale. R.P. Chineză, țară socialistă în curs de dezvoltare care nu face parte din Grupul celor 77, sprijină, în principiu, poziția acestui grup.

Grupul țărilor capitaliste dezvoltate adoptă, în general, în cadrul UNCTAD o poziție defensivă; el se opune restructurării radicale a sistemului economic internațional, susținînd că actuala ordine economică internațională ar fi în ansamblu corespunzătoare și nu ar necesita decît ajustări minore.

În ultimii ani, țările capitaliste dezvoltate tind să promoveze conceptul „gradualizării”, respins cu fermitate de Grupul celor 77*. Potrivit acestui concept țările occidentale urmăresc limitarea în mare proporție a măsurilor internaționale de sprijin numai la țările în curs de dezvoltare mai puțin avansate, retragerea treptată a avantajelor preferențiale acordate celorlalte țări în curs de dezvoltare și obținerea de la acestea de angajamente privind liberalizarea importurilor lor și asumarea de obligații sporite pe plan financiar și tehnologic. Totodată, țările capitaliste dezvoltate folosesc tactica transferării negocierii unor probleme în alte organizații internaționale, unde dețin o influență mai mare, profitînd de faptul că există în unele domenii paralelisme între UNCTAD și aceste organizații.

Țările socialiste dezvoltate sprijină revendicările legitime ale Grupului

celor 77 față de țările capitaliste dezvoltate și se pronunță pentru acordarea de către UNCTAD a unei atenții sporite problemelor așa-numitului comerț Est-Vest. Aceste țări subliniază faptul că țările socialiste dezvoltate nu pot fi puse pe același plan cu statele capitaliste dezvoltate care au exploatat fostele țări coloniale și sînt responsabile pentru dificultățile economice și financiare cu care sînt confruntate în prezent țările în curs de dezvoltare.

Recomandările și deciziile adoptate de către UNCTAD sînt rezultatul compromisului obținut în negocierile nu lipsite de dificultăți dintre grupurile de țări din acest organism.

Un bilanț pozitiv

UNCTAD a adus o contribuție importantă la eforturile vizînd restructurarea relațiilor economice internaționale, pe baze noi, echitabile. Deliberările din UNCTAD au generat noi idei și concepte privind cooperarea economică internațională și, în același timp, au contribuit la sensibilizarea opiniei publice internaționale față de problemele comerciale și economice grave cu care sînt confruntate țările în curs de dezvoltare. Dar UNCTAD nu constituie numai o tribună de dezbateri, ci într-o măsură tot mai mare și un forum de negocieri. Este de subliniat că negocierile de sub egida UNCTAD s-au soldat cu realizarea unor importante acorduri, unele cu caracter juridic obligatoriu, acorduri de natură să conducă la înfăptuirea progresivă a noului ordinii economice internaționale. De asemenea, UNCTAD desfășoară activități operaționale, acordînd țărilor în curs de dezvoltare asistență tehnică în sfera sa de competență.

Să ne oprim pe scurt asupra principalelor realizări ale UNCTAD în cei 20 de ani ai existenței sale. UNCTAD a adus o contribuție importantă la formularea și promovarea unor principii noi ale relațiilor economice internaționale, care țin seama de interesele țărilor în curs de dezvoltare. La prima sa sesiune din 1964, UNCTAD a adoptat așa-numitele „principii de la Geneva” (15 principii generale și 13 principii particulare privind relațiile și politicile comerciale, precum și 8 principii referitoare la comerțul de tranzit al țărilor fără litoral). La a III-a sa sesiune de la Santiago de Chile din 1972, UNCTAD a adoptat 13 principii suplimentare privind relațiile comerciale internaționale. Deși majoritatea principiilor sus-menționate au fost adoptate fără acordul țărilor capitaliste dezvoltate, o serie dintre aceste principii au fost ulterior acceptate în mod general și aplicate. **Principiile tratamentului preferențial și nereciproității în favoarea țărilor în curs de dezvoltare**, formulate de către UNCTAD, și-au găsit reflectarea în partea a IV-a a GATT, adoptată în 1965 și în „clauza

* Vezi Revista economică nr. 7 din 17 februarie a.c.

de abilitare" a GATT, convenită în 1979. Sistemul general de preferințe în favoarea țărilor în curs de dezvoltare se inspiră din cel de al 8-lea principiu general adoptat de prima sesiune a UNCTAD. Cele opt principii privind comerțul țărilor fără litoral, convenite în cadrul UNCTAD în 1964, au servit drept bază pentru **Convenția relativă la comerțul de tranzit al țărilor fără litoral**, adoptată în 1965.

UNCTAD a elaborat **Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor**, adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. în decembrie 1974. Această Cartă, care definește principiile fundamentale ale relațiilor economice internaționale, urmărește instaurarea noii ordini economice internaționale, protejarea intereselor țărilor în curs de dezvoltare.

În cadrul sistemului Națiunilor Unite UNCTAD are responsabilitatea principală pentru negocierile privind produsele de bază. Sub egida UNCTAD s-a elaborat în 1976 **Programul integral pentru produsele de bază**, care vizează, între altele, stabilizarea prețurilor acestor produse și participarea sporită a țărilor în curs de dezvoltare la comercializarea și prelucrarea produselor lor de bază. Un progres important în traducerea în viață a acestui program l-a constituit adoptarea în iunie 1980 a **Acordului privind crearea Fondului comun pentru produsele de bază**, care este în curs de semnare și ratificare. Fondul comun urmează să finanțeze stocurile reguloatoare, create în cadrul acordurilor internaționale pe produse și alte măsuri destinate să contribuie la dezvoltarea sectorului produselor de bază în țările în curs de dezvoltare. În cadrul programului integral, UNCTAD a negociat noi **acorduri internaționale pe produse** privind: cauciucul (intrat în vigoare la 15.IV.1982), iuta și articolele de iută, precum și lemnul tropical. De la adoptarea programului integral, sub egida UNCTAD s-au renegociat acordurile internaționale existente pentru cacao (încheiat anterior sub auspiciile UNCTAD), zahăr și cositor.

Un domeniu important al activității UNCTAD îl constituie liberalizarea comerțului internațional, asigurarea unui acces preferențial pe piețele țărilor dezvoltate pentru produsele țărilor în curs

de dezvoltare. Una din cele mai importante realizări ale UNCTAD în acest domeniu o constituie instituirea **sistemului generalizat de preferințe (S.G.P.)**, care comportă acordarea produselor țărilor în curs de dezvoltare, fără reciprocitate și pe o bază nediscriminatorie, a unei scutiri complete sau parțiale de taxe vamale la importul în țările dezvoltate. După negocierea cu succes a principiilor acestui sistem în cadrul UNCTAD între 1968 și 1970, țările dezvoltate au pus în aplicare scheme naționale de preferințe, în vederea favorizării exportului de produse manufacturate ale țărilor în curs de dezvoltare. Traducerea în viață a S.G.P. poate fi considerată o adevărată revoluție în politicile comerciale internaționale, consacrand aplicarea principiului tratamentului preferențial, pe bază de nerez reciprocitate, în favoarea acestor țări, ca o derogare importantă de la clauza națiunii celei mai favorizate. Comitetul special de preferințe al UNCTAD urmărește evoluția S.G.P. străduindu-se să-l amelioreze.

În cadrul UNCTAD s-a negociat „**Ansamblul de principii și reguli echitabile convenite la nivel multilateral pentru controlul practicilor comerciale restrictive**”, adoptat în 1980 de către Adunarea Generală a O.N.U. Acest ansamblu de principii și reguli urmărește limitarea și supravegherea practicilor comerciale restrictive ale întreprinderilor, în special ale societăților transnaționale (stabilirea de carteluri pentru fixarea prețurilor, împărțirea piețelor și repartizarea producției, precum și alte practici ale întreprinderilor vizând restringerea concurenței și accesului la piețe). UNCTAD are acum sarcina să examineze și să promoveze punerea în aplicare a acestui document.

UNCTAD a elaborat **recomandări vizând evitarea introducerii de noi restricții în calea comerțului internațional, liberalizarea acestui comerț și efectuarea de amenajări în structura producției țărilor dezvoltate**, în vederea renunțării la producțiile neviabile, pentru a permite sporirea importurilor de produse competitive din țările în curs de dezvoltare.

O preocupare majoră a UNCTAD o constituie întărirea cooperării financiare internaționale și restructurarea sistemului monetar internațional, pe baze

democratice și echitabile. Recunoscând rolul primordial al mobilizării resurselor interne ale țărilor în curs de dezvoltare pentru finanțarea dezvoltării lor, UNCTAD a elaborat, în același timp, **recomandări privind creșterea volumului și îmbunătățirea condițiilor transferului de resurse financiare** în aceste țări (furnizarea de către fiecare țară dezvoltată a unui ajutor public pentru dezvoltare — APD, echivalent cu 0,7% din produsul său național brut, anularea datoriei țărilor în curs de dezvoltare cele mai sărace, rezultate din APD, liberalizarea condițiilor și modalităților ajutorului, inclusiv evitarea practicii ajutorului legat etc.). Aceste recomandări au condus la adoptarea unor măsuri practice. Astfel, de exemplu, potrivit recomandării sesiunii ministeriale a Consiliului pentru comerț și dezvoltare din martie 1978 privind reajustarea retroactivă a condițiilor datoriei externe contractate în cadrul APD de către țările cele mai sărace, datoria respectivă a unui număr important dintre aceste țări față de statele capitaliste dezvoltate a fost efectiv anulată.

UNCTAD a contribuit activ la debata problemelor privind reforma sistemului monetar internațional, reliefând cerința participării efective a țărilor în curs de dezvoltare la negocierile în acest scop și necesitatea ca noul sistem monetar preconizat să țină seama în mod corespunzător de interesele lor legitime.

UNCTAD a fost la originea unor inițiative importante vizând restructurarea cadrului juridic al transferului de tehnologie. Acest organism a lansat negocierile privind elaborarea unui cod internațional de conduită pentru transferul de tehnologie, negocieri care se află în faza finală. UNCTAD a jucat un rol însemnat în revizuirea regimului proprietății industriale, în speță în revizuirea aflată în curs a Convenției de la Paris în această materie. De asemenea, UNCTAD a stimulat eforturile internaționale vizând soluționarea problemei exodului de cadre calificate din țările în curs de dezvoltare („transferul invers de tehnologie”).

Victor ALDEA

Un eveniment de deosebită însemnătate pentru întărirea prieteniei și colaborării româno-sovietice

(Urmare din pag. 2)

cale politică, prin tratative, purtate în spiritul înțelegerii și respectului reciproc.

După cum apreciază Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., recenta întâlnire de la Moscova se înscrie ca o nouă și importantă contribuție la dezvoltarea colaborării și solidarității dintre țările și partidele noastre pe plan internațional, la întărirea unității și conlucrării țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor revoluționare, progresiste, antiimperialiste, în lupta pentru socialism, pentru progres social, destindere și pace în lume.

Constituind un moment marcant al vieții internaționale, vizita de lucru efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în U.R.S.S. își găsește o largă reflectare în paginile presei internaționale, fiind amplu prezentată de agențiile de presă, posturile de radio din diferite țări.

Așa cum reiese și din telegramele adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu, comuniștii, întregul nostru popor își exprimă profunda satisfacție, unanima aprobare față de rezultatele rodnice ale vizitei de lucru efectuate de secretarul general al partidului nostru în Uniunea Sovietică, convingerea că dezvoltarea continuă a prieteniei și colaborării multilaterale româno-sovietice corespunde intereselor majore ale României și Uniunii Sovietice, înscriindu-se, totodată, ca o importantă contribuție la afirmarea țelurilor socialismului și păcii în lume. Telegramme dau glas totodată sentimentelor de deosebită satisfacție și mândrie patriotică în legătură cu înminarea înaltei distincții. Ordinul „Revoluția din Octombrie”, tovarășului Nicolae Ceaușescu, grăitoare dovadă a aprecierii meritelor deosebite ale secretarului general al partidului, președintelui Republicii, în dezvoltarea relațiilor româno-sovietice, expresia stimei și considerației de care se bucură pretutindeni în lume personalitatea proeminentă a conducătorului partidului și statului nostru.

Și cu acest prilej, comuniștii, oamenii muncii din întreaga țară, își exprimă unitatea lor de neclintit în jurul partidului, a secretarului său general, deplina adevărată la întreaga politică internă și externă a partidului și statului nostru, la a cărei elaborare și promovare tovarășul Nicolae Ceaușescu are o contribuție hotărâtoare, de inestimabilă valoare, voința fermă de a face totul pentru transpunerea ei în viață, pentru sporirea în continuare a aportului țării noastre la făurirea unei lumi a păcii, mai bună și mai dreaptă.

Tantal: modificări în structura cererii

ÎN ANUL 1983, după trei ani consecutivi de scădere, cererea de tantal (pulbere, aliaje, carburi și laminate) a lumii capitaliste a înregistrat o creștere de 10—15%, depășind 900 tone (în conținut de Ta₂O₅), situându-se totuși cu circa 40% sub nivelul record din anii 1979—1980. Conform estimărilor efectuate de Centrul Internațional de Cercetări în domeniul Tantalului (cu sediul la Bruxelles), care din 1974 grupează principalele firme producătoare din țările nesocialiste, în prezent aproape 60% din cerere provine din partea industriei electronice care utilizează acest metal la fabricarea condensatoarelor. Alte domenii de utilizare a tantalului sint carburile din aliaje dure pentru scule așchietoare (circa 23% din cererea lumii nesocialiste), laminatele — table, țevi, bare pentru utilaje chimice (11%) și aliaje refractare (7%). Structura cererii prezintă diferențieri de la o țară la alta. Astfel, în cazul S.U.A. se remarcă ponderea mai ridicată pe care o are consumul de tantal pentru utilaje chimice (20—25% din consumul total) și pentru aliaje (circa 10%, comparativ cu 3% în urmă cu câțiva ani, dată fiind cererea susținută pentru noile aliaje cu 12% Ta desti-

nate fabricării de părți componente ale turbinelor cu gaz), concomitent cu reducerea la jumătate, respectiv la 10%, a ponderii consumului pentru carburi, domeniu în care în ultimii ani tantalul a fost înlocuit cu alte materiale mai ieftine. În Japonia, evoluția consumului de tantal depinde în primul rând de cererea din partea industriei electronice, în timp ce în Europa de Vest livrările de tantal sint destinate cu precădere producției de carburi dure pentru scule așchietoare.

Tantalul este obținut în principal în calitate de subprodus sau coprodus al activității din industria cositorului. Astfel, în anul 1983, jumătate din oferta de materii prime care conțin tantal a arut ca sursă de proveniență zgurile de oxid de tantal (Ta₂O₅) rezultate din producția de cositor metal, 15% din ofertă a fost acoperită de zgurile cu conținut scăzut de tantal, iar restul de 35% — de concentrate de tantal, care la rândul lor au provenit în proporție de 50% din minele de cositor din țările africane (Mozambic, Zair, Zimbabwe). De altfel, țările în curs de dezvoltare acoperă cea mai mare parte a cererii nesocialiste de zgură cu

conținut de tantal și de concentrate de tantal.

În aprilie a. c. cotația C.I.F. porturi vest-europene pentru concentrate de tantal cu 30% Ta₂O₅ era de 17200—20507 dolari/tonă, cu 74—78% sub prețul record din aprilie 1980. Nivelul scăzut al prețurilor este consecința stocurilor considerabile acumulate ca urmare a cererii reduse din ultimii 2—3 ani.

În aceste condiții, pentru a-și menține sau majora în perspectivă încasările la export, țările în curs de dezvoltare au trecut la realizarea unor proiecte de valorificare superioară a materiilor prime, cu conținut de tantal. Semnificative în acest sens sint două proiecte anunțate recent de Thailanda. Astfel, firma Thailand Tantalum Industry Corp. va pune în funcțiune pînă la finele anului 1985 o capacitate de prelucrare a zgurilor de cositor în așa-numite concentrate „sintetice” care au un conținut de 25—30% Ta₂O₅, precum și o capacitate de fabricare a unor produse de tantal de prelucrare intermediară pe bază de concentrate și zguri de înaltă calitate din Thailanda și Malaezia. Capacitatea totală a celor două proiecte, a căror realizare necesită o investiție de 90 mil. dolari, va fi de 450 tone.

N. NICOLAE
I.E.M.

Programe de dezvoltare

GABON: proiecte în industria minieră

ECONOMIA GABONEZA depinde într-o măsură predominantă de industria petrolului, care în anul 1982 a contribuit în proporție de 46% la formarea produsului intern brut, asigurind totodată 81% din încasările la exportul total de mărfuri. Ținind cont însă că rezervele de țifei sint limitate (circa 80 milioane tone), iar cheltuielile de explorare—exploatare sint relativ ridicate, unul din obiectivele primordiale ale politicii economice gaboneze este, în prezent, dezvoltarea sectoarelor nepetroliere ale economiei, dintre care se remarcă industria minieră, care are ca centre de greutate extracția minereului de fier, de mangan, a uraniului și aurului.

Un proiect minier major este acela de valorificare, începind cu prima parte a anilor '90, a zăcămintului Mekambo, din nord-estul țării. Cu un volum de rezerve de 900 milioane tone minereu de fier, de calitate superioară (cu peste 63% Fe, amplasate în trei depozite principale, dintre care cel mai însemnat este cel de la Belinga cu rezerve de 513 milioane tone), zăcămintul este unul din cele mai mari din lume. Societatea Somifer, în care statul gabonez deține 53% (statul gabonez are o participație directă de 49% și una indirectă de 4% prin societatea Comilog), execută în prezent un nou studiu de fezabilitate detaliat, care va dura 2 ani. Proiectul capătă o importanță deosebită și pe plan regional, ținind cont că valorificarea zăcămintului Mekambo se poate face concomitent cu trecerea la exploatarea zăcămintului învecinat de la Haut Ivondo, din Congo (circa 190 milioane tone, cu 60% Fe), eventual pe baza unui proiect comun de cooperare regională. Specialiștii apreciază că în condiții optime, exploatarea zăcămintului Mekambo ar trebui să asigure o producție și un export anual de 10—15 milioane tone minereu de fier.

Valorificarea zăcămintului Mekambo depinde, într-o măsură fundamentală, de principalul proiect de dezvoltare a infrastructurii din Gabon, respectiv construirea căii ferate transgaboneze, care va permite transportul minereului de fier de la Mekambo (depozitul Belinga) și din Congo la portul Owendo din Gabon unde, pe baza unui studiu de fezabilitate în execuție, ar urma să intre nave minerale cu capacitate pînă la 130 mii tone. În anul 1982 a fost dat în funcțiune primul tronson de 310 km (Owendo—Booue) al transgabonezului, iar în 1983 a început construcția celui de al doilea tronson de 357 km (Booue—Franceville), după care ulterior, pentru valorificarea zăcămintului Mekambo, ar urma să se treacă la realizarea unei ultime porțiuni de cale ferată (Booue—Belinga).

Pe termen lung se are în vedere trecerea la valorificarea superioară a producției de minereu de mangan și de fier, prin construirea unor capacități de producție de feromangan (85 mii tone/an), ferossil-comangan (50 mii tone/an), precum și a unei otelării.

În cadrul schimburilor comerciale dintre România și Gabon, în livrările românești din ultimii ani au prevalat autoturismele Dacia 1300, autoturismele de teren ARO, camioane, produse textile, materiale de construcții și altele. România contribuie la construirea căii ferate transgaboneze în special prin livrări de utilaje.

Nicolae NISTORESCU

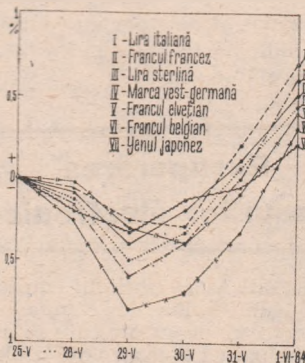
EVOLUȚII MONETARE

SĂPTĂMINA 28 MAI — 1 IUNIE a fost marcată de o evoluție contradictorie a cursului dolarului S.U.A. pe piețele valutare.

Astfel, în prima sa parte, dolarul S.U.A. a recuperat din terenul pierdut în perioada precedentă, după ce fusese supus unor puternice atacuri la baisse, ca urmare a zvonurilor tot mai persistente că alte mari bănci americane ar împingea greutăți în ceea ce privește acoperirea necesarului de fonduri pentru acoperirea necesităților de plăți curente (de altfel, acțiunile băncilor respective au înregistrat scăderi spectaculoase la bursa de valori). Declarația vicepreședintelui Sistemului Federal de Rezerve, Preston Martin, că instituiția respectivă „este gata să împrumute cît este necesar, dacă alte mari bănci vor fi în dificultăți financiare” a fost primită pozitiv de piață. Într-un alt interviu, Donald Regan, ministrul Trezoreriei S.U.A., a menționat că „administratia este gata să protejeze sistemul bancar american”, adăugind „...dar nu toate băncile vor supraviețui în prezenta lor formă”.

În acest context, au apărut factori de influență negativă, între care menționăm: publicarea cifrelor privind un nou record al deficitului balanței comerciale lunare a S.U.A., de 12,19 miliarde dolari în aprilie a.c. (al patrulea record lunar consecutiv, după un deficit de 10,26 miliarde dolari în martie a.c. și comparativ cu deficitul de 4,73 miliarde dolari în luna aprilie 1983); scăderea comenzilor de produse manufacturate în luna aprilie a.c. cu 3,6% față de luna precedentă (cea mai mare reducere lunară din mai 1980, cînd această cifră a fost de 3,9%); reducerea cu 4,9% a vânzărilor de locuințe către populație în aprilie față de martie a.c., publicarea cifrelor privind reducerea la 6,95 miliarde dolari în anul 1983 a investițiilor străine în S.U.A., după ce această cifră era de 10,82 miliarde dolari în 1982 și față de recordul de 23,22 miliarde dolari în 1931. Rezultatul a fost reînnoirea presiunilor asupra dolarului care, la încheie-

Dolarul S. U. A. :
tendință de depreciere

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A., în intervalul 28 V — 1 VI 1984; bază: 25 V 1984

rea din 1 iunie, era cotaț sub nivelurile de referință din 25 mai, față de toate celelalte valute occidentale. Operatorii de deține apreciază că sint tot mai evidente semnele privind o depreciere în continuare a monedei americane, urmărindu-se cu multă atenție reacția investitorilor, mai ales că unele indicii par să arate că mișcarea dobinzilor la dolar nu va fi în nici un caz de creștere.

Deprecierea principalelor valute occidentale în relația cu dolarul, la încheierea intervalului analizat, se situa (se dau nivelurile din 1 iunie, comparativ cu cele din 25 mai) între 0,7% lira italiană (1673 și 1685 lire/1 dolar), urmată de francul francez (6,32 și 6,37 franci francezi/1 dolar), lira sterlină (1,3950 și 1,3975 dolari/1 liră, marca vest-germană (2,71 și 2,7225 mărci/1 dolar), francul elvețian (2,24 și 2,25 franci/1 dolar), francul belgian (55,20 și 55,35 franci/1 dolar), și 0,2% yenul japonez (230,75 și 231,25 yeni/1 dolar), acesta trebuind să suporte influența nefavorabilă a reducerii excedentului comercial pe primele 20 de zile ale lunii mai a.c. la 218 milioane dolari, față de 1,07 miliarde dolari în perioada corespunzătoare a lunii aprilie a.c.

Dobinzile la depozitele în principalele eurovalute la perioada de 6 luni au înregistrat scăderi la eurodolar (de la 12,625% pe 23 mai, la 12,5625% pe 1 iunie) și euromarca vest-germană (de la 6,4375 la 6,375% respectiv); la eurofrancul elvețian s-au menținut la nivelul de 4,5%, în timp ce la cursul sterlină s-au înregistrat creșteri continue, de la 10% la finele perioadei precedente, la 10,5% pe 1 iunie.

Prețul metalului galben la Londra a manifestat o tendință de creștere, al doilea fixing fiind din ziua de 1 iunie, de 393,75 dolari/uncie fiind superior cu 9,55 dolari/uncie celui de referință.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Concurența pe piața tehnicii de calcul

DEȘI S.U.A. continuă să fie cel mai mare exportator mondial de echipament și de tehnologie de calcul electronic, Japonia se impune tot mai ferm pe această piață deosebit de dinamică (în 1982 ea deținea un segment de 20% din comerțul mondial cu aceste produse). S.U.A. își păstrează o poziție dominantă pe piața Europei occidentale, care preia 35—40% din exporturile sale de echipament de calcul electronic. Se apreciază că Europa occidentală se situează, din punctul de vedere al tehnologiei de calcul electronic, cu 2—3 ani în urma S.U.A.

Pentru perioada 1990—2000, în cadrul competiției pentru cucerirea pieței de echipament de calcul electronic, Japonia pregătește a cincea generație de calculatoare electronice „cu inteligență”. Prototipul unui nou „super-computer” la care se lucrează în prezent va fi definitivat în 1985.

Un segment important și dinamic al pieței mondiale îl reprezintă „calculatoarele de buzunar”. Potrivit unei prognoze elaborate de instituția de specialitate Infacorp, în 1985 vânzările de calculatoare de buzunar vor cumula 33,5 miliarde dolari, comparativ cu numai 7,6 miliarde dolari în 1982. Producătorii americani s-au orientat spre deschiderea de filiale pe piața Europei occidentale și spre producerea de calculatoare de buzunar programabile în diverse limbi europene.

Producerea de software în limba națională a pieței de desfacere reprezintă una din componentele actuale ale strategiei de marketing a producătorilor de „calculatoare de buzunar”, care lărgesc semnificativ cercul consumatorilor și accesul la folosirea calculatoarelor electronice. Calculatoarele de buzunar ale firmei Digital (a doua mare firmă americană producătoare de echipament de calcul electronic), de exemplu, sînt programate în 16 limbi.

R. P. Chineza: obiective ale restructurării economice

PROGRESELE înregistrate în dezvoltarea economiei chineze în anul 1983 și în primele luni ale anului curent constituie, potrivit surselor naționale de specialitate, indiciul unei dezvoltări susținute în perspectivă, pentru a cărei desfășurare sînt prevăzute și importante măsuri de perfecționare a organizării și conducerii economiei. În anul precedent, producția industrială globală a crescut cu 10,5%, iar producția agricolă cu 9,5%. La acești indicatori generali, ca și la producția a 30 produse importante au fost atinse sau depășite obiectivele fixate pentru 1985. În primul trimestru a.c. producția industrială a fost superioară cu 12%

cele înregistrate în primele trei luni ale anului anterior.

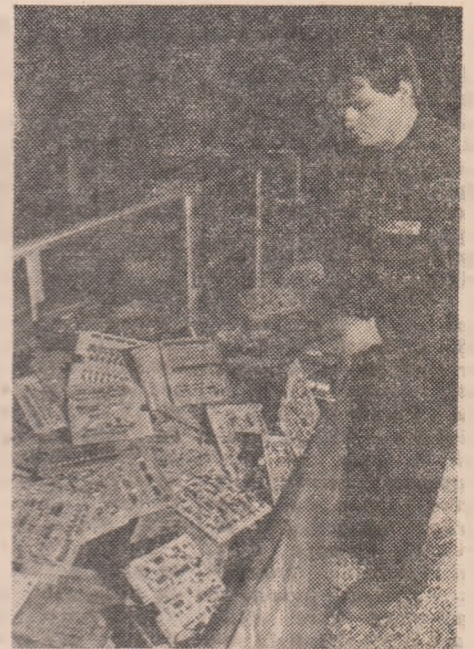
Între problemele care se cer soluționate se apreciază că figurează creșterea mai rapidă a productivității muncii, asigurarea unor corelații judicioase în sistemul intern de prețuri și asigurarea resurselor financiare, în legătură cu care se înregistrează dificultăți generate, în parte, de sistemul subvențiilor de stat. Reorganizarea structurii economice, asigurarea unei mai largi deschideri spre exterior presupun, potrivit aceluiași surse, măsuri orientate în special spre: stimularea inițiativei întreprinderilor și a colectivelor de muncă; restructurarea sistemelor de conducere și organizare în domeniul construcțiilor și investițiilor, inclusiv pentru asigurarea unui beneficiu ridicat; reformarea sistemului de circulație a mărfurilor; dezvoltarea zonelor economice speciale și a schimburilor cu străinătatea; îmbunătățirea sistemului de formare și promovare a cadrelor cu înaltă calificare.

R. P. Ungara — evoluții recente în domeniul investițiilor

ÎN SCOPUL îmbunătățirii echilibrului economic, planul de dezvoltare pe anul curent al Ungariei a prevăzut o reducere a consumului, atât productiv cât și neproductiv. Fondurile de investiții urmează să se reducă, în acest context, cu 2—4% față de anul anterior. Evoluțiile din primul trimestru a.c. în domeniul respectiv nu s-au înscris însă în orientarea anticipată prin plan, înregistrîndu-se o depășire a cheltuielilor de investiții în raport cu aceeași perioadă a anului precedent. Sursele ungare menționează că acest fenomen, foarte pronunțat în cazul investițiilor de stat, a înregistrat corecții treptate de la o lună la alta. Dacă în luna ianuarie investițiile din fonduri de stat erau cu 42% mai ridicate decît în aceeași perioadă a anului trecut, la finele trimestrului procentul respectiv era de 14%. Totuși, precizează sursele ungare de specialitate, chiar și această ultimă cifră echivalează, în valoare absolută, cu 1,5 miliarde forinți, sumă considerată importantă. La nivelul întregului an 1984, cheltuielile totale de investiții urmează să se cifreze la 180—183 miliarde forinți, din care 20,9 miliarde sînt alocate pentru continuarea unui număr de 13 proiecte de investiții finanțate de stat.

Recuperarea „deșeurilor electronice”

CREȘTEREA la ordinul miilor de tone a cantităților de componente și circuite electronice uzate care se aruncă în fiecare an, ca o consecință a electrificării diferitelor ramuri ale economiei, a adus la ordinea zilei problema recuperării metalelor prețioase conținute în aceste „deșeuri electronice”. Prima rafinare de metale din lume specializată în

această operație a fost inaugurată anul acesta la Cinderford, în Marea Britanie. După o primă sortare (vezi imaginea), materialele recuperate sînt calcinate și apoi rafinate, în funcție de rezultatele unei analize a conținutului în metale prețioase efectuate cu ajutorul unui calculator electronic. În primul an de funcționare se așteaptă ca uzina respectivă să recupereze pînă la o tonă de aur (în valoare de 8—9 milioane lire sterline), o cantitate importantă de argint, precum și cantități mai mici din alte metale prețioase, cum ar fi platina.

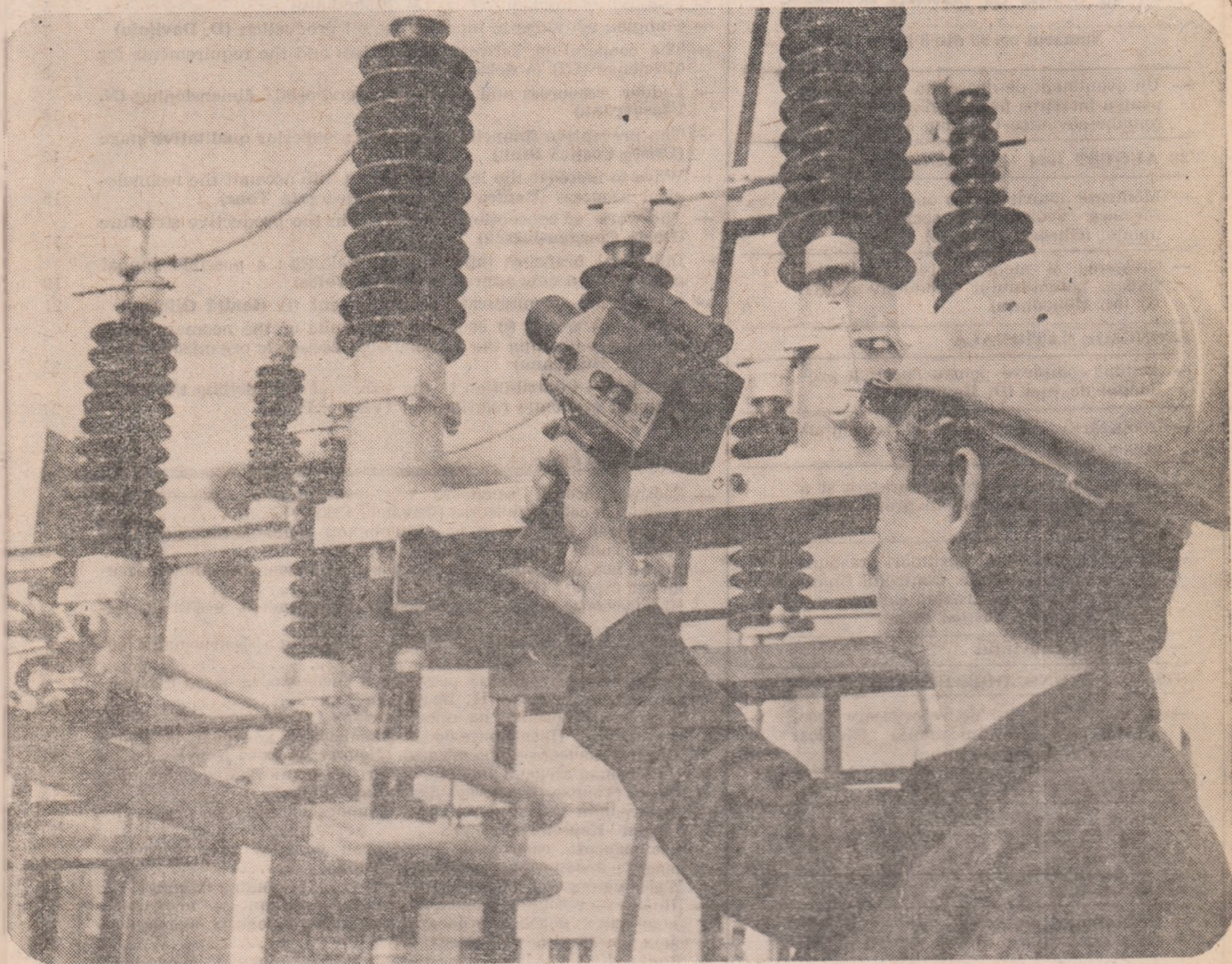
Valorificarea energetică a unor resurse secundare

DE APROAPE un an deșeurile menajere, depozitate la rampa de gunoarie a localității Furth am Walde din R.F. Germania, nu se mai irosesc, ci sînt valorificate pentru producerea de energie electrică și termică. Energia respectivă se obține cu ajutorul unui motor de 147 kW, funcționînd pe baza gazului metan degajat în procesul de fermentație a gunoaiului de pe rampă. Energia electrică este livrată în sistemul energetic, iar cea termică asigură încălzirea a patru sere de legume. Ca urmare, salata verde, ridichile și castraveții și-au făcut apariția mai timpuriu pe piața locală, iar veniturile respectivilor producători agricoli au sporit.

Asemenea motoare, de construcție foarte robustă, pentru a face față fluctuațiilor conținutului în gaz metan, au început să fie utilizate și pentru producerea de energie electrică și termică pe baza nămolurilor de decantare din instalațiile de epurare a apelor reziduale.

Prin valorificarea energetică a gunoaiului menajer, locuitorii din preajma rampei nu mai sînt deranjați de mirosul neplăcut al compușilor de fermentare, iar în final rampa va putea fi acoperită de verdeață, dată fiind dispariția metanului care distrugea rădăcinile plantelor.

Pirometre de precizie cu aplicații multiple

Pirometrele noastre digitale manuale din sistemul Ursatherm Pyrovar pentru domeniul temperaturilor scăzute permit obținerea de rezultate foarte exacte în măsurători prin rezoluții înalte de temperatură datorate principiului de acționare cu lumină alternantă. Ele dau rezultate foarte bune în toate domeniile economice prin măsurarea de la distanță, simplă și rapidă a temperaturilor atât în prevenirea avariilor sau verificarea instalațiilor, cât și în determinarea pierderilor de energie sau asigurarea calității în

procese de producție. Toate pirometrele manuale ale sistemului Ursatherm Pyrovar sunt concepute ca niște instrumente cu greutate redusă și ușor de manipulat. Ele permit realizarea de 5000 de măsurări cu o singură încărcare a bateriei. Cu stativ și dispozitiv de alimentare de la rețea ele pot fi utilizate și ca pirometre staționare. Solicitați informații detaliate și oferte.

Publicom

KOMBINAT VEB
ELEKTRO-APPARATE-WERKE
BERLIN - TREPTOW
„FRIEDRICH EBERT”

Experteur:

HEIM-ELECTRIC

EXPORT - IMPORT
Volkseigener Außenhandelsbetrieb
der Deutschen Demokratischen Republik
EAW-Automatisierungstechnik Export Import

DDR-1026 Berlin, Alexanderplatz 6
Haus der Elektroindustrie
Telefon. 2180 · Telex 011 · 4557

Revista ECONOMICA

Ediția de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 23 din 8 iunie 1984

- Un eveniment deosebit de însemnat pentru întărirea prieteniei și colaborării româno-sovietice (Emilian Stancu) 2

23 AUGUST 1944 — 23 AUGUST 1984

- Momente hotărâtoare în opera de transformare revoluționară, socialistă a României (Gheorghe Surpat) 3
- Creșterea și modernizarea fondurilor fixe, a potențialului productiv al țării (I) (M. Mehedintu) 5

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Acțiuni complexe pentru sporirea producției de țitei (D. Davițoiu) 7
- Cooperarea interuzinală și exigențele eficienței (dezbateri) (III) 8
- Dimensionarea resurselor furajare și a efectivelor de animale în profil teritorial (N. Brașoveanu) 10

- Autogestiunea în întreprinderi : răspuneri, acțiuni, rezultate. Controlul financiar preventiv pe o treaptă calitativ superioară (Cristu Costică Dinu) 12
- Cititorii au cuvântul 14

ȘTIINȚĂ-TEHNOLOGIE-EFICIENȚA

- Creșterea gradului de valorificare economică a progresului tehnic (Rodica Bălănescu, Georgeta Tone) 15

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Integrarea activității de concepție în structura de producție (Dorin Constantinescu) 17

TEORII • IDEI

- Posibilitatea elaborării anuale a balanței legăturilor dintre ramuri într-o nouă variantă (Marcel Voica) 19

- Informație-comunicație și dezvoltare (I) (Ioniță Olteanu) 21

- Școli • curente • economiști. Limite ale modelelor neomarginaliste cu privire la organizațiile economice internaționale (I) (Costea Munteanu) 22

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Lichidarea subdezvoltării — problemă majoră a contemporaneității (Coralia Angelescu) 25

ECONOMIE MONDIALĂ

- UNCTAD : Contribuții la restructurarea relațiilor economice internaționale (I) (Victor Aldea) 27

- Tendințe-conjuncturi 29

- Mondorama 30

ÎN SUPLIMENT : Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- An event of high significance in the strengthening of the friendship and of the collaboration between Romania and the Soviet Union (Emilian Stancu) 2
- Decisive moments in the action of revolutionary and socialist transformation of Romania (Gheorghe Surpat) 3
- Growth and modernization of the fixed assets, of the productive potential of the country (I) (M. Mehedintu) 5
- Complex activities to increase the oil production (D. Davițoiu) 7
- The cooperation between enterprises and the requirements for efficiency (III) (a debate) 8
- Fodder resources and livestock : territorial dimensioning (N. Brașoveanu) 10
- The preventive financial control on a superior qualitative stage (Cristu Costică Dinu) 12
- Ways to increase the level of turning into account the technological progress (Rodica Bălănescu, Georgeta Tone) 15
- The work of conception integrated in the productive structure (Dorin Constantinescu) 17
- Industrial branches input-output balance : a possible annual draw up in a new approach (Marcel Voica) 19
- Information-communication-development (I) (Ioniță Olteanu) 21
- Schools • trends • economists. Limits of the neomarginalist models concerning the international economic organizations (I) (Costea Munteanu) 22
- UNCTAD : Contribution to the efforts of remodelling the international economic relations (I) (Victor Aldea) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Событие особой важности в укреплении румыно-советской дружбы и сотрудничества (Эмилиян Станку) 2
- Решающие моменты в революционном социалистическом преобразовании Румынии (Георге Сурпат) 3
- Рост и модернизация основных фондов, производственного потенциала страны (I) (М. Мехединцу) 5
- Комплексные меры по увеличению производства нефти (Д. Давицойу) 7
- Межзаводское кооперирование и требования эффективности (обсуждение) (III) 8
- Соизмерение фуражных ресурсов и численности скота в территориальном разрезе (Н. Брашовау) 10
- Самохозяйствование на предприятиях, ответственность, меры, результаты. Предварительный финансовый контроль на более высокую качественную ступень (Кристу Костика Дину) 12
- Повышение степени экономического освоения технического прогресса (Родика Балэнеску, Джорджета Тоне) 15
- Интеграция творческого труда в производственную структуру (Дорин Константинеску) 17
- Возможность ежегодной разработки баланса межотраслевых связей в новом варианте (Марсел Войка) 19
- Информация — сообщение — развитие (I) (Ионица Олтяну) 21
- Школы — течения — экономисты. Ограниченность неомаргиналистских моделей относительно международных экономических организаций (I) (Костя Мунтяну) 22
- Вклад ЮНКТАД в перестройку международных экономических отношений (I) (Виктор Алдеа) 27

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămînal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonîndu-vă din timp și pe termene cit mai lungi, vă asigurați continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției : Bulevardul Magheru nr. 28—30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă : P.O. Box 12—201, telex 10376 prsfir București, calea Griviței nr. 64—66.

Redacția și administrația : 70 159 București, Bd. Magheru nr. 28—30, etaj 1, sectorul 1, Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 223 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

NU UITAȚI: AVEȚI ÎNTÎLNIRE CU PRIMĂVARA!
CU CE VĂ ÎMBRĂCAȚI LA ACEASTĂ ÎNTÎLNIRE?

Specialiștii au creat... dumneavoastră doar să alegeți!

...din magazinele comerțului de stat, ce v-ar plăcea mai mult să purtați în această primăvară?

Poate rochii elegante din stofă, sau cu linie sport...

Poate fuste în carouri sau uni, cu cute sau grup de cute și bluze cu fir efect, sau cu aplicații de dantelă sau broderii...

Poate rochiile, fustele, bluzele romantice sau folclorice, din pinză topită, cu tigele, cu aplicații, cu broderii...

Poate confecțiile tricotate, atât de frumoase, atât de comode la purtat, atât de elegante, de practice, atât de variate ca modele și culori, cu și fără dungi, cu și fără minecă, cu și fără volane, decoltate sau la baza gitului, bluze, rochii, două piese...

Poate costumele bărbătești, în cele mai diverse modele — de la clasic la sport, tip blue jeans, tip safari... din stofă, din tercot, din in...

Poate pantalonii, în orice nuanță doriți, poate sacouri, cu o notă mai sobră, sau fantezi... poate cămăși din fire fine sau pinză topită...

Și să nu uităm așa-zisele accesorii, dar de cît efect: poșetele, mănușile, corderoanele, pălăriile, cravatele...

Creatorii de modă, fabricile de confecții și tricotaje, au creat pentru dv. cu competență, cu imaginație, cu gust, cu plăcere.

Magazinele comerțului de stat vi le pun la dispoziție.

